

Mötesbok: KSNAU (2026-03-24)

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

Datum: 2026-03-24

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Kommentar:

Dagordning

Beslutsärenden

106/26 Upphandling: Konsulentstödda familjehem - Godkännande av leverantör kategori A och B	3
107/26 Upphandling: Multifunktionsmaskiner 2025 - 25100 - Godkännande av leverantör	12
108/26 Upphandling: Markentreprenad Guldskrinet 1 - Godkännande av leverantör	25
109/26 Upphandling: Vinterväghållning med diarienummer 26093	30
110/26 Upphandling: Serviceavtal till kalkdoserare - 25225 - Antagande av leverantör	92
111/26 Upphandling: Träslöjdsmaterial - Dnr 25297 - Antagande av leverantör	97
112/26 KSNAU Anmälningssärenden 2026	101

Till KS/KF

113/26 Motion 19/2025: Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå; Elmer Eriksson (M)	107
114/26 Motion 28/2025: Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen; Veronica Kerr (KD)	113
115/26 Motion 31/2025: Attraktiv arbetsplats genom avlastning; Veronica Kerr (KD)	125
116/26 Motion 33/2025: Trygg och tillgänglig skola; Veronica Kerr (KD), Anders Sellström (KD), Lucas Nilsson (KD) och Birgitta Nordvall (KD)	131
117/26 Motion 36/2025: Inrätta äldreombud i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L)	188
118/26 Motion 40/2025: Försänkning av gatstenar vid alla övergångsställen; Elmer Eriksson (M)	196
119/26 Finans- och krafterrapport februari 2026	200
120/26 Dispens från regler gällande dygnsvila	207

Information

121/26 Information:IOP – Samverkansplattform för social inkludering i Umeå	223
122/26 Information: Umeå kommuns befolkningsprognos 2026-2037 (P26)	224
123/26 Stadsdirektören informerar 2026-03-24	225

Tjänsteskrivelse

2026-03-16

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienumr: KS-2026/00023

Anmälningssärenden 2026-03-24

Beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att utskottets ledamöter får delta i nedan konferenser samt att lägga övrig information till handlingarna.

Inbjudningar till konferens

Business Arena Norr

Onsdag 15 april 2026

Umeå Folkets Hus

<https://www.sw.bonniernews-events.se/Business-Arena-Norr-2026>

Arctic arts summit

16-18 juni 2026

<https://arcticartssummit.com/>

Skrivelser

Utgående skrivelse till Myndigheten för civilt försvar - Anmälan om intresse att etablera lång grundutbildning med civil plikt. Bilaga.

Beslutet ska skickas till

Vanessa Holmlund

Myndigheten för civilt försvar:

lisa.nordgren@mcf.se

Handläggare

Anders Jonsson Räddningschef

anders.jonsson.3@umea.se

Datum

2026-03-13

Diarium

UBRN-2026/00018

Anmälan intresse att etablera lång grundutbildning med civil plikt

Regeringsuppdrag för att stärka det civila försvaret 2027-2031

Umeå kommun anmäler härmed intresse att ingå partnerskap med Myndigheten för civilt försvar för att i Umeå etablera utbildning inom civil plikt för räddningstjänst inom totalförsvaret. En sådan utbildning bygger vidare på redan etablerade förmågor inom Umeå Kommun och Umeåregionens brandförsvaret för en stärkt svensk motståndskraft.

En etablering i Umeå erbjuder:

- **Lättillgängligt** – mycket starka kommunikationer från hela Sverige via tåg, buss och centralt placerad flygplats.
- **Attraktiv stad** – Umeå är en ung stad med rikt kultur- och föreningsliv vilket ger en positiv helhetsupplevelse av utbildningen och det civila försvaret.
- **Universitetsstad** – Umeå är norra Sveriges största stad med en kontinuerlig befolkningsökning som säkerställer en långsiktig rekrytering och bemanning.
- **Fas av expansion inom brandförsvaret** – Umeåregionens brandförsvaret har antagit och bemannat för ett ökat regionalt ansvar och står redo för ytterligare möjligheter.

På följande sidor beskrivs utbildning för civil plikt i Umeå enligt myndighetens förfrågan.

Umeå Kommun ser fram emot fortsatt dialog!

Eva-Lena Fjällström Beredskapsdirektör

Anders Jonsson Räddningschef

Intresseanmälan Umeå Kommun, lång grundutbildning med civil plikt

Övergripande beskrivning av förutsättningar för utbildning civil plikt i Umeå.

Umeå kommun har genomfört en övergripande dimensioneringsanalys och kan erbjuda ett utbildningsansvar med start augusti 2029. Umeå kommun bedömer att start i augusti 2028 inte är genomförbar ur ett säkerhets- och kvalitetsperspektiv.

Ansvar avser:

- Årlig genomförandekapacitet med tre utbildningscykler per år.
- Samtidig utbildningskapacitet med upp till 30 deltagare per utbildningsomgång, vilket möjliggör utbildning av cirka 90 personer årligen.
- Kapacitet kan skalas upp efter säkerställd kvalitet i genomförande.
- Utbildningens innehåll enligt Myndigheten för civilt försvars krav för både:
 - lång grundutbildning för räddningsperson (14 veckor).
 - lång grundutbildning för räddningsgruppledare (20 veckor).

Förberedelseperiod 2027–2028:

- Avsedd för utveckling och färdigställande av övningsfält, lokaler och övrig infrastruktur.
- Säkerställer att all kapacitet och utrustning är fullt driftklar inför start i augusti 2029, i linje med huvudplanen.

1. Personal med kompetens för uppdraget

Egna instruktörsresurser:

Umeå kommun, genom Umeåregionens brandförsvar, har en etablerad instruktörsbas med erfarenhet inom GRIB, RUHB, preparandutbildningar och ledarskapsutbildningar.

Instruktörsresurser i samverkan:

För redundans, kvalitetssäkring och förmågehöjning finns samarbeten med närliggande räddningstjänster och andra relevanta aktörer inom närområdet.

Det finns redan idag en väl utvecklad och inarbetad samverkan inom Västerbottens län för utbildning av befintlig räddningstjänstpersonal inom RUHB. Inom denna samverkan genomförs samordnat utbildning och övning på de tre orterna Umeå, Skellefteå och Lycksele där utbildningsgraden för det första blocket Krigets kontext blev 95% i jämförelse med det nationella målet på 70%. Denna samverkan kan användas för en eventuell kommande civilpliktsutbildning för att säkerställa redundans, främst avseende instruktörskompetens men även när det kommer till övningsfält m.m.

Det finns även god möjlighet till annan extern samverkan för att säkerställa exempelvis specialistkompetens. Några av dessa aktörer där samverkan redan förekommer, och initiala kontakter gällande civilplikt har tagits, är Försvarsmakten (Totalförsvarets skyddscentrum

Intresseanmälan Umeå Kommun, lång grundutbildning med civil plikt

och Hemvärnets CBRN förband), Umeå universitet (Europeiska CBRNE-centret) och Region Västerbotten.

Kompetensutveckling:

Umeå kommun avser att tillsätta personal för Myndigheten för civilt försvars särskilda instruktörsutbildningar samt nyttja redan befintliga regionala RUHB instruktörer för vidareutbildning av framtida instruktörer.

2. Lokaler för utbildning

Tillgängliga utbildningslokaler:

- Fyra fullt utrustade teorisalor med tillhörande grupprum finns tillgängliga vid övningsfältet och vid brandstationerna i Umeå.
- Kapaciteten kan utökas vid ett civilpliktsuppdrag där möjligheter finns inom kommunens eget fastighetsinnehav, över 800 000 kvm.
- Ytterligare möjligheter i samverkan med lokala fastighetsägare.

3. Lokaler för boende för pliktiga

Umeå kommun har en väl etablerad organisation med lång erfarenhet av att samordna utbildningsverksamhet, boende och stödinsatser för unga och vuxna i olika utbildnings- och etableringssammanhang. Kommunen arbetar, sedan lång tid förvaltningsövergripande vilket har skapat stabila strukturer för samverkan, planering och operativt genomförande för undervisningslokaler, boende, säkerhet, måltider och stöd till deltagare.

Kommunens gymnasieutbildningar har en hög andel elever från andra kommuner, något som ställer stora krav på planering och kommunikation. För elever vid exempelvis elitidrottsgymnasiet vid Maja Beskowgymnasiet och naturbruksgymnasiet på Forslunda finns etablerade strukturer för elevboende och elevhemsverksamhet.

Umeå Kommun har även historisk erfarenhet från flyktingmottagning vilket är ytterligare exempel.

För en civilpliktsutbildning kommer Umeå Kommun att anordna boende i nära anslutning till lektionssalar och övningsfält. Målbilden är en sammanhållen upplevelse för de civilpliktiga. Följande alternativ har identifierats som möjliga att etablera inom den utsatta förberedelse tiden:

- Förhyrning av centralt belägna boenderum.
- Ombyggnation av befintliga lokaler till logement.
- Inom universitetsområdet korridorer för studentbostäder.

Intresseanmälan Umeå Kommun, lång grundutbildning med civil plikt

4. Kosthållning

Kosthållning bedöms säkerställas i eller nära boende via Umeå kommuns måltidsservice, vilket möjliggör hög driftsäkerhet, kontinuitet och skalbarhet.

5. Övningsområde

Umeå Kommun har ett etablerat övningsområde vid Umeå flygplats där realistiska moment kan genomföras inom:

- Brandsläckning
- USAR moment (rasmassor)
- Trafikolyckor
- Rökdykning

Samverkan kan även ske med andra aktörer, såsom Försvarsmaktens övningsområde vid I20 där initiala kontakter bekräftat denna möjlighet.

Framtida investeringar:

- Ytterligare utveckling av övningsfältet eller nyetablering planeras för att helt motsvara de krav som följer av civilpliktsutbildningen.
- Investeringarna avses hanteras som avskrivningsbara kostnader inom ramen för ersättningsmodellen, med full färdigställandegrad före 2029.

6. Transporter av pliktade vid större geografisk spridning av olika funktioner

Fordon och transporter dimensioneras genom befintlig fordonspark inklusive eventuella investeringar samt avtal med lokala transportörer.

7. Fritidsverksamhet för pliktiga

Placering av boende centralt i Umeå ger de civilpliktiga direkt tillgång till ett brett utbud av aktiviteter, idrott, kultur och föreningsliv. Umeå har vunnit utmärkelse "Sveriges idrottsstad" och "Årets kulturhuvudstad" inom EU.

Umeås rika kultur- och föreningsliv erbjuder de civilpliktiga möjlighet till en meningsfull fritid och en fin helhetsupplevelse under sin utbildningstid vilket också är viktigt för Umeå Kommun.

Intresseanmälan Umeå Kommun, låg grundutbildning med civil plikt

8. Ekonomiska förutsättningar och fortsatt dialog

Umeå Kommun arbetar nu fram en detaljerad kostnadsberäkning i enlighet med Myndigheten för civilt försvars schabloner och kravspecifikation. Till detta hör:

- Redovisning av faktiska personalkostnader
- Lokala hyreskostnader och/eller investeringskostnader för boendelösningar
- Investeringar kopplade till övningsfält, fordon och infrastruktur

Vi ser fram emot att välkomna Myndigheten för civilt försvar till Umeå för platsbesök och fortsatt fördjupad dialog under våren 2026!

Tjänsteskrivelse

2025-11-21

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00683

Motion 19/2025: Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå; Elmer Eriksson (M)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse motionen besvarad i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Elmer Eriksson (M) har i kommunfullmäktige anmält motionen *Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå* och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att pausa projektet med den omfattande tillsynen av enskilda avlopp i kommunen
- att slutåret 2027 - för att uppfylla gällande reningskrav - rivs upp.
- att uppdra till miljö- och hälsoskyddsnämnden att ta omtag i frågan om tillsyn av enskilda avlopp, genom att se över tidsramen för projektet samt utvärdera hur arbetet har fungerat, i syfte att göra det tydligare och enklare för fastighetsägare i kommunen som har enskilda avlopp.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har yttrat sig och föreslår att motionen ska anses besvarad. Nämnden hänvisar sammanfattningsvis till att övervägande delar i att-satserna redan har utförts av nämnden.

Beslutsunderlag

Motion nr 19/2025

Yttrande miljö- och hälsoskydd

Beslutet ska skickas till

Motionären

MHN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå

Ett enskilt avlopp är en avloppsanläggning som inte är ansluten till det kommunala avlopps nätet. De återfinns framför allt på landsbygden, där det inte finns ett utbyggt avlopps nät. Totalt finns det omkring 950 000 enskilda avlopp i hela landet, varav runt 700 000 är anslutna till en eller flera toaletter. I Umeå kommun finns det ca 7300 små avloppsanläggningar.

Det är kommunerna som bedriver tillsyn av små avloppsanläggningar. Tillsynen medför en kostnad för fastighetsägare med enskilda avlopp. Om kommunen anser att åtgärder av anläggningen behövs, så kan kostnaderna i vissa fall bli stora för fastighetsägaren. Ibland kan kostnaderna till och med bli större än fastighetens totala värde. Saknas det tydliga bevis på att en anläggning orsakar problem, kan åtgärderna bli orimliga i förhållande till den nytta de faktiskt gör.

Umeå kommun genomför just nu en omfattande tillsyn av enskilda avlopp i kommunen, vilket förväntas pågå i fyra år. Kommunens hantering har mött kritik bland både berörda Umeåbor och bland experter och har skrivits om upprepade gånger i artiklar och insändare.

Det finns olika bilder av hur omfattande miljöproblem det finns kopplat till enskilda avlopp.

Lokalmedia har även skrivit om att kommunen inte har kunnat hitta tillstånd för ett antal avloppsanläggningar, som i vissa fall funnits under lång tid. Enligt kommunen blir det förbud att använda anläggningen när det inte går att hitta ett tillstånd, och fastighetsägarna behöver ansöka om ett nytt tillstånd. Att dokument inte hittas behöver inte nödvändigtvis betyda att det saknas tillstånd. Vissa fastighetsägare har fått beslut om förbud, trots att det funnits godkända besiktningar.

Enligt kommunens beslutade utvecklingsstrategi för vatten och avlopp finns målsättningen att alla avloppsanläggningar ska uppfylla miljöbalkens reningskrav senast år 2027. Den omfattande kritiken och de konsekvenser beslutet fått för många Umeåbor gör det nödvändigt att göra ett omtag och pausa projektet. Tidsramen för tillsynen bör ses över, och det sätt som arbetet bedrivs behöver också utvärderas.

Med anledning av detta föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar

att pausa projektet med den omfattande tillsynen av enskilda avlopp i kommunen

att slutåret 2027 - för att uppfylla gällande reningskrav - rivs upp.

att uppdra till miljö- och hälsoskyddsnämnden att ta omtag i frågan om tillsyn av enskilda avlopp, genom att se över tidsramen för projektet samt utvärdera hur arbetet har fungerat, i syfte att göra det tydligare och enklare för fastighetsägare i kommunen som har enskilda avlopp.

Umeå 2025-08-13

Elmer Eriksson (M)

§ 5

Ärendenr: 2025-4588

Yttrande till motion 19/2025 - Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå**Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad.

Reservation

Mikael Thyni (M) och Gabriel Farrysson (M) reserverar sig från beslutet till förmån för eget yrkande.

Yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (benämns som nämnden fortsättningsvis) är tillsynsmyndighet för små avlopp i Umeå kommun. Nämnden ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken (26 kap 1§ Miljöbalken). Nämnden har en skyldighet att se till att bestämmelserna i miljöbalken följs och vidta de åtgärder som behövs enligt förarbetena till miljöbalken (prop.1997/98:45). Det är inte möjligt att pausa tillsyn utifrån bestämmelserna i miljöbalken.

När tillsynsmyndigheten arbetar för att förebygga olägenheter tar myndigheten främst stöd av försiktighetsprincipen i miljöbalken (2 kap 3 § MB). Det innebär att det räcker med att det finns en risk för negativ påverkan på hälsa och miljö för att verksamhetsutövaren (fastighetsägaren eller annan person med rådgighet över avloppsanläggningen) ska vara skyldig att vidta åtgärder.

Verksamhetsutövaren (VU) har enligt miljöbalken ansvaret för att avloppsanläggningen renar så bra att det utsläppta vattnet inte riskerar att ge upphov till olägenhet för människors hälsa eller miljön. VU har också en skyldighet att undersöka och visa att avloppsanläggningen uppfyller lagstiftningens krav och att åtgärda eventuella brister. Det är verksamhetsutövaren som har bevisbördan (2 kap 1 § MB).

År 2022 fattade kommunfullmäktige beslut om en utvecklingsstrategi för vatten och avlopp (KS000310/2011, §220). Genom den beslutade kommunfullmäktige också att "plan för enskild avloppshantering skulle tas fram och fastställas av nämnden" samt "att samtliga enskilda avlopp ska uppfylla miljöbalkens reningskrav senast år 2027". Bakgrunden till denna målsättning är att Europeiska unionens vattendirektiv ställer krav på att vattendragens ekologiska status behöver förbättras och nå god status senast 2027.

Umeå kommun
Miljö- och hälsoskyddsnämnden**Sammanträdesprotokoll**
2026-01-29

Nämnden antog den 13 november 2025 en reviderad plan för enskild avloppshantering. Handlingsplanens utförandetid har förlängts till år 2032 då tidsplanen i den första versionen av handlingsplanen (2023) inte är möjlig att nå. Detta på grund av en brist av interna och externa resurser, exempel miljöinspektörer och anläggningsentreprenörer. Tid för administration och kommunikation har ökats i den reviderade handlingsplanen då det kommer att behöva läggas mycket tid på kommunikation, informationsmöten för verksamhetsutövare och rådgivning.

Kommunikationsplanen reviderades i samband med handlingsplanen för enskild avloppshantering och beslutades i nämnden den 13 november. De första åren med den ökade tillsynstakten har omgärdats av debatt och kritik mot nämndens handlingsplan. Det har också förekommit en del missförstånd och felaktigheter i debatten och rapporteringen. Det är inte ovanligt att en tillsynsmyndighet får kritik för sitt arbete, det är inget unikt för området små avlopp men debattens omfattning föranleder till en översyn av hur kommunikationen kring tillsynen kan förbättras. Syftet med kommunikationen är att verksamhetsutövarna får rätt information i rätt tid, lägga större fokus på rådgivning, genomföra kunskapshöjande insatser och arbeta med kvalitetshöjande aktiviteter.

Tid för tillsyn debiteras enligt gällande taxa beslutad av KF. I den reviderade handlingsplanen för enskild avloppshantering har tid för rådgivning och service ökats. Tid för rådgivning debiteras inte verksamhetsutövaren utan är skattefinansierat. Kostnad för att anlägga en ny avloppsanläggning varierar utifrån de tekniska verksamhetsutövarns och fastighetens förutsättningar.

Orenat avloppsvatten är en källa till spridning av bakterier och näringsämnen. Den totala belastningen på miljön kan bli stor om flera små avlopp har brister. Det är viktigt att hålla nere mängden näringsämnen och minska risken för övergödning genom att minska utsläppen vid källan. Syftet med tillsynen på små avlopp är att uppnå och bibehålla god vattenkvalité i våra vattenförekomster, t.ex. hav, sjö, vattendrag och grundvatten samt säkra dricksvattenförsörjningen i kommunen.

Umeå kommun har ett miljöövervakningsprogram (MHN 2023-12-14, § 128) där utvalda sjöars ekologiska status följs. Senast 2023 antog nämnden ett miljöövervakningsprogram för ytvatten som löper fram t.o.m. 2026. Övervakningen av närsaltsbelastning på strategiskt utvalda sjöar och havsvikar är ett viktigt instrument för att rikta och prioritera tillsynen på små avlopp och för att följa upp effekterna av tillsynen i framtiden. Områden i närheten av grunda kustvikar, sjöar och andra vattenförekomster som är känsliga för näringstillförsel och har en sämre ekologisk status enligt miljöövervakningsprogrammet prioriteras i tillsynen.

Vid myndighetsutövning sker det alltid en rimlighetsavvägning i enlighet med 2 kapitlet 7§ miljöbalken. Rimlighetsavvägningen innebär en avvägning mellan kostnad för att uppfylla miljöbalkens krav och miljönyttan.

Umeå kommun
Miljö- och hälsoskyddsnämnden**Sammanträdesprotokoll**
2026-01-29

Genomförda och kommande åtgärder

- Nämnden har antagit en reviderad plan för enskild avloppshantering som innebär en förlängd utförandetid av tillsyn.
- Miljö- och hälsoskydd utvärderar löpande våra arbetsprocesser och aktiviteter. Under 2025 har vi bland annat genomfört:
 - en förändring i arbetsfördelningen på enheten Små avlopp genom att införa en innegrupp som handlägger inkomna avloppsansökningar och en utegrupp som genomför tillsyn. Detta för att effektivisera handläggningen.
 - förlängt åtgärdstiden vid beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten, från 1 år till 2- 2,5 år så att verksamhetsutövaren har längre tid på sig att projektera en ny avloppsanläggning, söka tillstånd och anlägga den.
 - haft tematräffar med handläggarna kring bemötande och kommunikation.
 - en utsedd handläggare som samordnar kommande kommunikationsinsatser.

Miljö- och hälsoskydd har en reviderad kommunikationsplan som har fastställts av nämnden. Vi arbetar löpande med att utvärdera hur vi kommunicerar med verksamhetsutövarna och allmänheten och vid behov justerar vi våra arbetssätt.

Exempel på detta är:

- Vi ger rådgivning kring handlägningsprocessen och lagstiftningen via telefon och e-post där handläggare är tillgänglig dagligen.
- Inför tillsyn sker ett utskick med skriftlig information om varför vi gör tillsyn och hur den går tillväga.
- Vi erbjuder verksamhetsutövaren möjlighet att vara med vid tillsynsbesöket.
- Inför tillsyn genomför vi fysiska och digitala informationsträffar.
- Under hösten 2025 bemannar handläggare mobila byakontor (lokal mötesplats i utvalda byar).
- Vi har e-tjänster för att underlätta för VU att skicka in enkäter, ansökningar och utförandeintyg och vid önskemål är vi behjälpliga med pappersblanketter.

Ärendebeskrivning

En motion har lämnats in till kommunfullmäktige av Elmer Eriksson (M), Motion 19/2025: Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2026-01-19

Motion 19/2025: Pausa den storskaliga tillsynen av enskilda avlopp i Umeå.

Beredningsansvarig

Angelica Frykholm, enhetschef Små avlopp

Umeå kommun
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammanträdesprotokoll
2026-01-29

Yrkanden på sammanträdet

Socialdemokraterna och Miljöpartiet i MHN yrkar på att motionen skall anses besvarad och skickas vidare för beslut i Umeå kommunfullmäktige. Till övervägande del har redan de förslag på åtgärder som nämns i motionens att-satser utförts av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Nämnden fattade beslut om revidering av handlingsplanen för enskilda avlopp samt tillhörande kommunikationsplan i november 2025. Bland annat förlängdes handlingsplanens utförandetid till 2032. I enlighet med tidigare fattade beslut har processen utvärderats och setts över löpande.

Mikael Thyni (M) yrkar att motionen ska bifallas.

Beslutsgång

Det finns två förslag till beslut. Ett yrkande om att motionen ska anses besvarad och ett yrkande om att motionen ska bifallas. Ordförande ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar i enlighet med Socialdemokraterna och Miljöpartiets yrkande om att motionen ska anses besvarad.

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige, ksdiarium@umea.se

Tjänsteskrivelse

2026-03-04

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00796

Motion 28/2025: Trygghet och brottsföreläggande i äldreomsorgen, Veronica Kerr (KD)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse motionens att-sats 1 och 2 besvarad samt att avslå att-sats 3, i enlighet med äldrenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna förelägg i motion 28/2025 kommunfullmäktige att:

- införa en rutin där alla som söker anställning inom äldreomsorgen ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret.
- brottsföreläggande rådet ska ta fram en särskild strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre, med särskilt fokus på fysiskt, psykiskt, sexuellt våld samt ekonomisk brottslighet.
- kommunen ska utreda möjligheten att inrätta ett kommunalt personalregister för vård- och omsorgspersonal som ett stöd i rekryteringsprocessen, där relevanta uppgifter om avstängningar och tidigare utredningar hanteras på ett rättssäkert sätt.

Äldrenämnden har, i samråd med Säkerhetsenheten, yttrat sig på motionen och förelägg kommunfullmäktige att anse motionens första två att-satser besvarade och avslå motionens tredje att-sats. Nämnden hänvisar i de första två att-satserna till pågående insatser, inklusive kommande nationell lagstiftning, och utredningar samt till styrdokumentet det brottsföreläggande programmet. Vad gäller sista att-satsen lyfter nämnden att det inte är juridiskt möjligt utifrån GDPR.

Beslutsunderlag

Motion 28/2025

Äldrenämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00796

Beslutet ska skickas till

ÄN

Motionären

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun
Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag
2025-12-11

§ 65

Diarienum: KS-2025/00796

JUSK yttrande på motion 28/2025: Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen, Veronica Kerr (KD)

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

Att anse motionens första två att-satser besvarade

Att avslå motionens tredje att-sats

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna föreslår i motion 28/2025 kommunfullmäktige att:

- införa en rutin där alla som söker anställning inom äldreomsorgen ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret.
- brottsförebyggande rådet ska ta fram en särskild strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre, med särskilt fokus på fysiskt, psykiskt, sexuellt våld samt ekonomisk brottslighet.
- kommunen ska utreda möjligheten att inrätta ett kommunalt personalregister för vård- och omsorgspersonal som ett stöd i rekryteringsprocessen, där relevanta uppgifter om avstängningar och tidigare utredningar hanteras på ett rättssäkert sätt.

Motionären hänvisar till uppmärksammade fall om vanvård, försummelse och övergrepp inom äldreomsorgen och menar att alla till buds stående verktyg krävs för att skydda de äldre.

Äldrenämnden har yttrat sig på motionen och föreslår kommunfullmäktige att anse motionens första två att-satser besvarade och avslå motionens andra att-sats. Nämnden hänvisar i de första två att-satserna till pågående insatser, inklusive kommande nationell lagstiftning, och utredningar samt till styrdokumentet det brottsförebyggande programmet. Vad gäller sista att-satsen lyfter nämnden att det inte är juridiskt möjligt utifrån GDPR.

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-12-11

Jämställdhetsutskottets yttrande

”Jämställdhetsutskottet instämmer med motionären kring vikten av att säkerställa trygghet för alla äldre i kommunens omsorg.

Jämställdhetsmyndigheten publicerade i slutet av 2024 en rapport med titeln *Ett värdigt liv – att åldras fredad från våld*, där myndigheten kartlagt kunskap om våldsutsatthet bland äldre personer och vad som görs för att förebygga och upptäcka våld i målgruppen, vilka insatser som erbjuds äldre samt vilka insatser som yrkesverksamma bedömer att äldre personer önskar och har behov av.

I rapporten hänvisas till tidigare forskning vad gäller våldsutsatthet bland äldre som visar att kvinnor har en högre risk för utsatthet för upprepat våld samt sexuellt våld. Ett ökat beroende av omgivningen, såväl närstående som personal, är en riskfaktor, ansträngda vårdrelationer en annan. De mest frekvent rapporterade riskfaktorerna för att utsättas för våld är kognitiv sjukdom och sänkt fysisk funktionsförmåga. Även social isolering är en stark riskfaktor medan ett starkt socialt nätverk skyddar. Våldshandlingen fördjupar därmed en befintlig utsatthet. Inom ramen för kartläggningen har forskare lyft att våld som utövas av personal kan ske som en konsekvens av hur organisationen ser ut. De menar att förutsättningarna för personalen kan innebära att de själva blir våldsutövare eller inte kan hantera när det blir vittne till våld eller får reda på att våld sker. Här vill jämställdhetsutskottet återigen lyfta vikten av ett utvecklingsarbete med fokus på arbetsmiljö inom äldreomsorgen, inte bara för att undvika att kvinnodominerade yrken drabbas av hög personalomsättning, bristande vidareutbildningsmöjligheter och låga löne- och karriärmöjligheter, men också som en del i en bredare förebyggande ansats. I en hänvisning till en rapport från BRÅ lyfts att personal inom äldreomsorgen både kan utgöra en nyckelaktör för att upptäcka om en äldre person blivit utsatt för brott men också har möjlighet att själva begå brottsliga handlingar mot vårdtagaren, som ofta befinner sig i en beroendeställning.

Jämställdhetsmyndigheten lämnar i sin rapport flera förslag på åtgärder och utvecklingsområden, däribland det registerutdrag som föreslås i motionens första att-sats. En kommunövergripande utredning är genomförd och hanterad i personalnämnden gällande detta och att

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-12-11

lagstöd för registerutdrag för äldreomsorgen väntas komma i mars 2026. Vidare lyfter Jämställdhetsmyndigheten vikten av att höja kunskapen inom äldreomsorgens verksamheter vad gäller våldsutsatthet och våldsutövande, bland annat genom Socialstyrelsens och Jämställdhetsmyndighetens utbildningsmaterial för äldreomsorgens verksamheter som finns tillgängligt via Kunskapsguiden. Jämställdhetsutskottet ställer sig bakom äldrenämndens bedömning av motionens att-satser men gör medskicket att en bred ansats med fokus på arbetsmiljö och generella kunskapshöjande insatser kring våldsutsatthet och våldsutövande är viktiga komplement till registerkontroller.”

Beslutsunderlag

Motion 28/2025

Äldrenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Jämställdhetsutskottets beslutsordning**Yrkanden****Lucas Nilsson (KD)** – bifall till motionen**Charlotta Westerlund (S) för Socialdemokraterna** – bifall till tjänsteskrivelsens förslag (anse motionens första två att-satser besvarade, avslå motionens tredje att-sats)**Propositionsordning som godkänns**

Tjänsteskrivelsens förslag (Att anse motionens första två att-satser besvarade, att avslå motionens tredje att-sats) mot bifall till motionen.

Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

§ 153

Diarienumr.: ÄN-2025/00214

Yttrande över motion 28/2025 - Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen**Beslut**

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad i att-satserna 1 och 2 samt att avslå att-sats 3.

Reservationer

Veronica Kerr (KD) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:
"Dessa motioner är delar av Kristdemokraternas reformpaket för äldreomsorgen. Attsatserna är viktiga steg i den förändring vi vill se. Mycket händer nationellt och lagändringar är på gång, vilket kan innebära att flera av motionerna i slutändan besvaras när fullmäktige fattar beslut. Men vi är inte där ännu. Förvaltningens yttranden bekräftar att problemen kvarstår – ändå föreslår nämnden inga skarpa åtgärder. Att hänvisa till "pågående arbete" eller invänta framtida lagstiftning löser inte bristerna i trygghet, språk, arbetsmiljö eller kompetensutveckling. Våra förslag skulle stärka kvaliteten och ge verksamheten långsiktigt stöd, bland annat genom ökad trygghet i rekrytering, tydligare språknivåer, bättre avlastning och ett samlat kompetenscenter. Äldreomsorgen behöver konkreta beslut – inte passiva konstateranden."

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna föreslår genom motion 28/2025 att kommunfullmäktige beslutar om följande:

1. Att införa en rutin där alla som söker anställning inom äldreomsorgen ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret.
2. Att brottsförebyggande rådet ska ta fram en särskild strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre, med särskilt fokus på fysiskt, psykiskt, sexuellt våld samt ekonomisk brottslighet.
3. Att kommunen ska utreda möjligheten att inrätta ett kommunalt personalregister för vård- och omsorgspersonal som ett stöd i rekryteringsprocessen, där relevanta uppgifter om avstängningar och tidigare utredningar hanteras på ett rättssäkert sätt.

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

Av äldreomsorgsförvaltningens yttrande framgår bland annat följande:
En kommunövergripande utredning kopplat till registerutdrag pågår.
Lagstöd för registerutdrag för äldreomsorgen väntas komma i mars månad.

Umeå kommuns "Brottsförebyggande program" anses uppfylla syftet med det motionen eftersöker.

Gällande inrättande av ett kommunalt personalregister så är det inte förenligt med gällande lagstiftning (GDPR). Äldreomsorgens rekryteringscentrum bistår rekryterande chefer i rekryteringsprocessen och kan med hjälp av lönesystemet uppmärksamma det som avses i motionen.

Beslutsunderlag

Motion 28/2025 - Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen

Beredningsansvariga

Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) - Bifall till motionen

Socialdemokraterna, Lotta Holmberg (M) och Åsa Bäckström (-) (V) – Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag mot Kerrs förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

MOTION 2025-09-11

Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen

Bakgrund

Britt-Inger Saveman, professor emerita i omvårdnad, beskriver i sin rapport, hur äldre i Umeå utsatts för vanvård, försummelse och till och med grova övergrepp. Ett av de mest uppmärksammade fallen är våldtäkten i hemtjänsten, där det visat sig att kommunen redan tidigare fått signaler om brister men där åtgärder dröjt.

För äldre och deras anhöriga är tryggheten i mötet med hemtjänst och äldreboenden helt avgörande. När kommunen inte har fungerande rutiner för bakgrundskontroller, uppföljning eller ansvarsfördelning riskerar förtroendet för hela äldreomsorgen att raseras.

Kommunen har nyligen infört en åtgärdstrappa och beslutat att alla brott ska polisanmälas. Det är viktiga steg, men det krävs mer för att bygga ett heltäckande skyddsnät. En sådan åtgärd är att regelmässigt fråga om utdrag ur belastningsregistret vid nyrekryteringar – även om kommunen ännu inte kan kräva detta med lagstöd. På nationell nivå har Kristdemokraterna lyft behovet av ett personalregister för vård och omsorg, men Umeå kan redan nu ta initiativ till en lokal lösning.

Motivering

Det får aldrig finnas några tveksamheter kring att äldre i kommunens omsorg är trygga. För att skydda de äldre krävs att kommunen använder alla verktyg som står till buds: förebyggande arbete, tydliga rutiner och system som gör det omöjligt att sopa missförhållanden under mattan.

Genom att införa en rutin där nyanställda alltid ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret, följa upp och utvärdera den befintliga åtgärdstrappan, samt utreda möjligheten till ett kommunalt personalregister, stärker Umeå äldreomsorgens trovärdighet och skickar en tydlig signal om att brott aldrig får bagatelliseras.

Förslag till beslut

Kristdemokraterna i Umeå yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att införa en rutin där alla som söker anställning inom äldreomsorgen ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret.
2. Att Brottsförebyggande rådet ska ta fram en särskild strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre, med särskilt fokus på fysiskt, psykiskt, sexuellt våld samt ekonomisk brottslighet.

3. Att kommunen ska utreda möjligheten att inrätta ett kommunalt personalregister för vård- och omsorgspersonal som ett stöd i rekryteringsprocessen, där relevanta uppgifter om avstängningar och tidigare utredningar hanteras på ett rättssäkert sätt.

Kommunstyrelsen

Motion 28/2025 - Trygghet och brottsförebyggande i äldreomsorgen

Förslag 1 - *Införa en rutin där alla som söker anställning inom äldreomsorgen ombeds lämna utdrag ur belastningsregistret.*

Gällande registerutdrag för äldreomsorgen så pågår redan en utredning övergripande i kommunen utifrån "Nämndinitiativ: Förstärkta kontroller vid anställning i Umeå kommun; Hans Lindberg (S)". Det ärendet har i sin helhet återremitteras så att beredningen även kan omfatta den proposition till riksdagen som ska behandlas i november 2025 och bör innehålla förslag till lagstiftning om kontroller inför anställning inom socialtjänst och äldreomsorg, utifrån utredning Ds 2024:24. Nämnden inväntar resultatet.

Förslag 2 - *Brottsförebyggande rådet ska ta fram en särskild strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre, med särskilt fokus på fysiskt, psykiskt, sexuellt våld samt ekonomisk brottslighet.*

Att förebygga och bekämpa brott mot äldre är viktigt, då det rör sig om särskilt utsatta brottsoffer. Nämnden har i oktober yttrat sig över Umeå Kommuns brottsförebyggande program och där framfört synpunkter på att programmet på ett tydligare sätt ska lyfta fram brott mot äldre. Att ge i uppdrag till Umeås brottsförebyggande och drogförebyggande råd (Umebrå) att ta fram en "strategi för att förebygga och bekämpa brott mot äldre" är inte en önskvärd lösning.

Umeås brotts- och drogförebyggande råd är ett rådgivande organ och kan därmed inte ta några formella beslut, vilket skulle vara nödvändigt i det här fallet. Till skillnad från andra styrdokumentsformer (exempelvis "program" eller "riktlinje") är inte "strategi" en av de styrdokumentsformer som förordas av Umeå kommuns enhet för styrning och samordning. Det är oklart hur ett sådant dokument skulle tas fram, resursättas,

implementeras och följas upp på en kommunövergripande nivå. Därmed blir effekten också mycket osäker.

Enligt lagen om kommuners brottsförebyggande ansvar (SFS 2023:196) ska kommunens brottsförebyggande arbete vara systematiskt och kunskapsbaserat. Det innebär bland annat att prioriteringar ska göras utifrån den lägesbild av brottsligheten som kommunen tar fram, och att åtgärder ska samlas i en kommunövergripande åtgärdsplan. I Umeå kommuns fall blir det ett program, Brottsförebyggande programmet.

Förslag 3 - Kommunen ska utreda möjligheten att inrätta ett kommunalt personalregister för vård- och omsorgspersonal som ett stöd i rekryteringsprocessen, där relevanta uppgifter om avstängningar och tidigare utredningar hanteras på ett rättssäkert sätt.

Att äldreomsorgen ska ha en trygg och rättssäker rekryteringsprocess är en av anledningarna till att förvaltningens chefer får stöd i rekryteringsarbetet av äldreomsorgens rekryteringscentrum. Medarbetare som arbetar med rekrytering i stödfunktionen gör de bakgrundskontroller som är möjliga att göra utifrån lagstiftning. Att inrätta ett personalregister enligt förslag är inte juridiskt möjligt utifrån bland annat GDPR då de uppgifter som föreslås ingå räknas som känsliga personuppgifter. Den möjlighet som finns till bakgrundskontroll gällande tidigare anställningar är de uppgifter som finns i lönesystemet och medarbetarna på äldreomsorgens rekryteringscentrum har kommunövergripande behörighet i systemet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det positivt att Kristdemokraterna belyser denna fråga. Det är en mycket angelägen fråga för äldrenämnden.

Äldreomsorgsförvaltningen ser positivt på möjligheten att införa registerutdrag men då lagstöd för utdraget förväntas komma under mars månad 2026 kan det vara fördelaktigt att invänta det utdrag som kommer vara anpassat för vår verksamhet. Kommunövergripande utredning pågår gällande detta utifrån nämndinitiativ "Förstärkta kontroller vid anställning i Umeå kommun; Hans Lindberg (S)". Motionen föreslås anses besvarad i denna del.

När kommer till brottsförebyggande arbete och bekämpande av brott mot det äldre så är det en viktig fråga för äldrenämndens verksamheter. Nämnden har i oktober yttrat sig över Umeå Kommuns brottsförebyggande program och där framfört synpunkter på att programmet på ett tydligare sätt ska lyfta fram brott mot äldre. Prioriteringar gällande

brottförebyggande arbete i kommunen ska samlas i en kommunövergripande åtgärdsplan. I Umeå kommuns fall blir det ett program, Brottsförebyggande programmet. Motionen föreslås anses vara besvarad i denna del.

Gällande ett kommunalt personalregister anser förvaltningen att lönesystemet i kommunen ger rekryteringsprocessen den förutsättning som krävs för kvalitetssäkring. Äldreomsorgens rekryteringscentrum bistår rekryterande chefer med stöd i dessa frågor. Motionen avslås i denna del.

Tjänsteskrivelse

2026-03-04

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00799

Motion 31/2025: Attraktiv arbetsplats genom avlastning, Veronica Kerr (KD)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att anse motionen besvarad, i enlighet med äldrenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar:

- Att vårdnära serviceteam (serviceresurser) införs på samtliga äldreboenden för att avlasta utbildad personal med enklare sysslor, som till exempel måltider, städning och sociala aktiviteter, och att dessa tjänster även kan fungera som en väg in i omsorgen för språksvaga personer.
- Att införa Ung Omsorg inom äldreomsorgen som en framtidsinvestering som både ökar livskvaliteten för de äldre, gör omsorgen mer attraktiv som arbetsplats och stärker rekryteringen till vård- och omsorgsyrken.

Äldrenämnden har yttrat sig och föreslår att motionen ska anses besvarad eftersom införande av serviceresurser redan påbörjats. Genomförandet sker dock med hänsyn till budget, verksamhetens behov, rådande förutsättningar samt pågående utvecklingsarbetet.

Beslutsunderlag

Motion31/2025

Äldrenämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionären

ÄN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

§ 155

Diarienum: ÄN-2025/00217

Yttrande över motion 31/2025 - Attraktiv arbetsplats genom avlastning**Beslut**

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Reservationer

Veronica Kerr (KD) och Lotta Holmberg (M) reserverar sig mot beslutet med följande motivering:

"Dessa motioner är delar av Kristdemokraternas reformpaket för äldreomsorgen. Attsatserna är viktiga steg i den förändring vi vill se. Mycket händer nationellt och lagändringar är på gång, vilket kan innebära att flera av motionerna i slutändan besvaras när fullmäktige fattar beslut. Men vi är inte där ännu. Förvaltningens yttranden bekräftar att problemen kvarstår – ändå föreslår nämnden inga skarpa åtgärder. Att hänvisa till "pågående arbete" eller invänta framtida lagstiftning löser inte bristerna i trygghet, språk, arbetsmiljö eller kompetensutveckling. Våra förslag skulle stärka kvaliteten och ge verksamheten långsiktigt stöd, bland annat genom ökad trygghet i rekrytering, tydligare språknivåer, bättre avlastning och ett samlat kompetenscenter. Äldreomsorgen behöver konkreta beslut – inte passiva konstateranden."

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar:

- Att vårdnära serviceteam (serviceresurser) införs på samtliga äldreboenden för att avlasta utbildad personal med enklare sysslor, som till exempel måltider, städning och sociala aktiviteter, och att dessa tjänster även kan fungera som en väg in i omsorgen för språksvaga personer.
- Att införa Ung Omsorg inom äldreomsorgen som en framtidsinvestering som både ökar livskvaliteten för de äldre, gör omsorgen mer attraktiv som arbetsplats och stärker rekryteringen till vård- och omsorgsyrken.

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

Service resurser skulle kunna bidra till att avlasta omvårdnadspersonal om införandet sker utanför grundbemanning. Ett generellt införande kräver därför andra prioriteringar i budget. Utan tydlig prioritering riskerar förslaget att minska flexibiliteten i bemanningen och öka sårbarheten. Förvaltningen är dock positiv till införande av service resurser och införande har redan påbörjats utifrån respektive vård- och omsorgsboendes förutsättningar. Förvaltningen ser positivt på ett framtida samarbete med Ung Omsorg, vilket planeras att starta under 2026.

Beslutsunderlag

Motion 31/2025: Attraktiv arbetsplats genom avlastning
Yttrande över motion 31/2025 - Attraktiv arbetsplats genom avlastning

Beredningsansvariga

Susanna Hellström, HR-strateg
Rebecca Andersson, HR-chef

Förslag till beslut under överläggningarna

Veronica Kerr (KD) och Lotta Holmberg (M) – Bifall till motionen

Socialdemokraterna och Åsa Bäckström (-) (V) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag till beslut

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på äldreomsorgsförvaltningens förslag mot Kerrs och Holmbergs förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Motion 31/2025: Attraktiv arbetsplats genom avlastning

Kristdemokraterna i Umeå har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit:

1. Att vårdnära serviceteam (serviceresurser) införs på samtliga äldreboenden för att avlasta utbildad personal med enklare sysslor, som till exempel måltider, städning och sociala aktiviteter, och att dessa tjänster även kan fungera som en väg in i omsorgen för språksvaga personer.
2. Att införa Ung Omsorg inom äldreomsorgen som en framtidsinvestering som både ökar livskvaliteten för de äldre, gör omsorgen mer attraktiv som arbetsplats och stärker rekryteringen till vård- och omsorgsyrken.

Serviceresurser

I dagsläget är cirka 25 personer tillsvidareanställda som serviceresurs inom Umeå kommuns särskilda boenden, fördelade på 11 boenden. Deras arbetsuppgifter omfattar främst städning, tvätt och arbete i kök.

En kartläggning från 2024 visar att flera av serviceresurserna inte är aktuella för vårdnära arbete. Vissa medarbetare är omplacerade från tidigare tjänster som vårdbiträde eller undersköterska med bakgrund av det inte bedöms vara möjligt för personen att arbeta vårdnära.

Nuvarande serviceresurser finansieras inom befintlig budgetram vilket gör att varje enhetschef gör en bedömning utifrån behov och ekonomiska möjligheter. I praktiken innebär det att chefen väger fördelarna med att ha en serviceresurs mot behovet av personal med bredare kompetens. Arbetsuppgifter som tvätt, arbete med måltider och städning kan även utföras av vårdbiträden och undersköterskor, vilket ger större flexibilitet i bemanningen.

Ung omsorg

Äldrenämnden är positiv till Ung omsorgs koncept och bedömer att det skulle kunna öka intresset för unga att arbeta inom vård och omsorg, skapa meningsfulla möten mellan generationer och höja livskvaliteten för de äldre. Äldrenämnden har även tidigare ställt sig positiva till en pilot med Ung Omsorg och ser nu möjlighet att genomföra detta 2026.

Sammantaget

Att införa serviceresurser kan vara ett sätt att avlasta omvårdnadspersonal och frigöra tid för vårdnära arbetsuppgifter. För att detta ska ge avlastning krävs dock att införandet sker utöver grundbemanning. Lönekostnaden för en årsarbetare serviceresurs motsvarar i genomsnitt cirka 420 000 kronor. För att ge genomslag på alla boenden innebär det ca 30 ytterligare personer (ca 2 åa/60 platser) I dagsläget är det inget som prioriterats för införande på samtliga boenden i budget. Däremot bedömer respektive chef möjligheten i förhållande till sina specifika förutsättningar. Det finns annars en risk att förslaget kan leda till minskad flexibilitet och ökad sårbarhet i bemanningen, eftersom serviceresurserna inte har kompetens eller skyldighet att utföra omvårdnadsuppgifter.

Kommunfullmäktige föreslås anse motionens del om införande av serviceteam besvarad då införande av serviceresurser redan påbörjats. Genomförandet sker dock med hänsyn till budget, verksamhetens behov, rådande förutsättningar samt pågående utvecklingsarbetet. Vidare föreslås kommunfullmäktige anse förslaget om Ung omsorg besvarat.

Susanna Hellström
HR-strateg

MOTION 2025-09-11

Attraktiv arbetsplats genom avlastning

Bakgrund

En av äldreomsorgens största utmaningar är att rekrytera och behålla personal. Britt-Inger Saveman, professor emerita i omvårdnad, beskriver i sin rapport, hur utbildade undersköterskor och sjuksköterskor får dra ett allt tyngre lass, eftersom de både bär huvudansvaret för vården och samtidigt måste täcka upp för kollegor som saknar utbildning eller språklig förmåga. Resultatet blir ökad stress, upprepad lång- och korttidsfrånvaro, hög personalomsättning och sämre kvalitet för de äldre.

För att göra äldreomsorgen till en mer attraktiv arbetsplats krävs inte bara fler händer, utan rätt användning av kompetens. Utbildad personal ska få ägna sig åt vård och omsorg, inte fastna i enklare sysslor som kan utföras av andra. Samtidigt behöver vi skapa nya vägar in i äldreomsorgen för personer som i dag står utanför, till exempel unga eller språksvaga.

Motivering

Genom att införa servicepersonal som tar hand om enklare uppgifter frigörs tid för undersköterskor och sjuksköterskor att fokusera på vården. Ett sådant upplägg kan också fungera som en språngbräda för nya grupper. Unga kan lockas in i omsorgen genom att bidra med sociala aktiviteter och enklare arbetsuppgifter, och språksvaga kan få möjlighet att träna svenska i praktiken samtidigt som de bidrar till verksamheten.

Detta stärker både arbetsmiljön för personalen och tryggheten för de äldre, samtidigt som det gör äldreomsorgen mer attraktiv för framtida medarbetare.

Förslag till beslut

Kristdemokraterna i Umeå yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att vårdnära serviceteam (serviceresurser) införs på samtliga äldreboenden för att avlasta utbildad personal med enklare sysslor, som till exempel måltider, städning och sociala aktiviteter, och att dessa tjänster även kan fungera som en väg in i omsorgen för språksvaga personer.
2. Att införa Ung Omsorg inom äldreomsorgen som en framtidsinvestering som både ökar livskvaliteten för de äldre, gör omsorgen mer attraktiv som arbetsplats och stärker rekryteringen till vård- och omsorgsyrken.

Tjänsteskrivelse

2026-03-04

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00801

Motion 33/2025: Trygg och tillgänglig skola; Veronica Kerr (KD), Anders Sellström (KD), Lucas Nilsson (KD) och Birgitta Nordvall (KD)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att anse motionen besvarad i enlighet med för- och grundskolenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har anmält rubricerad motion till kommunfullmäktige och yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

- **Att** kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att senast under 2026 presentera en plan för tillräcklig tillgänglighet till resursskolor i grundskolan.
- **Att** det inrättas ett kommunövergripande kompetenscenter för NPF-stöd och handledning med uppdrag att sprida kunskap och kvalitetssäkra arbetet med tillgängliga lärmiljöer.
- **Att** tydliga kriterier och öppen information om resursskoleplatser, placeringar och pedagogisk inriktning publiceras och hålls uppdaterade.
- **Att** en årlig uppföljning sker av antalet barn i behov av särskilt stöd, inklusive resursskoleplacering samt hur behovet tillgodoses.
- **Att** kommunen tar initiativ till samverkan med andra kommuner och regionen för att ta del av goda exempel och forskning inom området med särskilt fokus på tidiga insatser.

För- och grundskolenämnden har yttrat sig och föreslår att motionen ska anses besvarad.

Beslutsunderlag

Motion 33/2025

För- och grundskolenämndens yttrande

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00801

Beslutet ska skickas till

Motionären

FGN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Delrapport 2 – Organisering av särskilda undervisningsgrupper, resursskolor, akutskolor och andra specialiserade lärmiljöer

Delprojekt 1: Organisering av resursskola

Upprättandedatum:

2024-05-24

Projektledare:

Malin Kempengren, avdelning samordning och stöd

Förvaltning:

Grundskoleförvaltningen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Bakgrund och beställare	4
<i>Bakgrund till projektet</i>	4
<i>Beställare</i>	6
Syfte, mål och leverans	6
<i>Projektets syfte</i>	6
<i>Förväntat resultat/mål</i>	6
Förutsättningar	7
<i>Projektets tidsplan</i>	7
<i>Styrgrupp</i>	7
<i>Personella resurser</i>	7
<i>Projektgrupp delprojekt 1 - Organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor</i>	7
<i>Förvaltningsrådet</i>	7
Genomförande	8
<i>Projektets genomförande</i>	8
Slutsatser	9
<i>Förelagen organisering</i>	9
<i>Målgrupp och ansökningsprocess</i>	18
<i>Information till vårdnadshavare</i>	22
<i>Elevuppföljning och utvärdering av placering i resursskola</i>	22
<i>Inkludering och återgång till ordinarie skolkontext</i>	22
<i>Statliga utredningar, forskning och beprövad erfarenhet</i>	23
Projektets rekommendationer	25
<i>Rekommendation</i>	25
<i>Om projektet föreslås avslutas, avvakta eller fortsätta som projekt</i>	27
<i>Om projektet föreslås överföras till drift</i>	27
Bilagor	30
Bilaga: Slutsatser från genomförda fokusgruppsintervjuer	31

Sammanfattning

Förvaltningsledningen beslutade i november 2023 om att tillsätta projektet *Organisering av särskilda undervisningsgrupper, resursskolor, akutskolor och andra specialiserade lärmiljöer*. Projektet genomförs i tre delprojekt varav delprojekt 1 fokuserar på organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor. En delrapport från samtliga delprojekt lämnades till förvaltningsledningen den 6 mars 2024. Den 8 april 2024 fattade förvaltningsledningen ett inriktningsbeslut för den fortsatta utredningen i delprojekt 1. Utifrån inriktningsbeslutet lämnar delprojekt 1 ett fördjupat förslag på organisering av resursskolor i denna delrapport.

Projektet rekommenderar att sex resursskolor inrättas. Projektet rekommenderar att förvaltningen organiserar fyra resursskolor samlokaliserat med en befintlig F-9-grundskola och två enskilda resursskolor som organiseras under gemensam rektor. De två enskilda resursskolorna föreslås även utgöra ett kompetensnav för grundskoleförvaltningen. Slutligen lämnar projektet rekommendationer för kvalitetsstandard för resursskolor samt rekommendationer för målgruppsdefinition och antagningsprocess.

Bakgrund och beställare

Bakgrund till projektet

Grundskoleförvaltningen har undersökt processen särskilt stöd i två faser. I den första fasen genomfördes en kartläggning av de olika insatserna som förvaltningen och huvudmannen erbjuder. Den andra fasen genomförde ett utvecklande projekt i syfte att säkerställa att särskilda undervisningsgrupper är organiserade på central och lokal nivå på ett effektivt vis med en verksamhet av hög kvalitet, med utgångspunkt i elevernas, skolornas och huvudmannens behov såväl som skollagens krav samt att ansvarsfördelningen är tydlig för såväl verksamheten som för den enskilda eleven. Vidare undersöktes om det finns tydliga strukturer för planering och uppföljning av utbildningen, elevernas progression och möjlighet till återgång från placeringen i särskild undervisningsgrupp till ordinarie lärmiljö. Mot denna bakgrund beslutade förvaltningsledningen att tillsätta projektet *Organisering av särskilda undervisningsgrupper, resursskolor, akutskolor och andra specialiserade lärmiljöer*. Projektet genomförs i tre delprojekt varav delprojekt 1 fokuserar på organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor.

En delrapport lämnades till förvaltningsledningen den 6 mars 2024. I delrapporten lämnade delprojekt 1 nedan rekommendationer. Den konsekvensbeskrivning av resursskola som genomfördes inför delrapport 1 återfinns på nästa sida.

Delprojekt 1 – Organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor

Utifrån genomförd konsekvensbeskrivning av möjliga organiseringsformer, där möjlighet att leva upp till skollagens krav samt möjligheten att möta elever i behov av mycket specialiserat särskilt stöd inom ramen för särskild undervisningsgrupp vägt tyngst, rekommenderar projektet följande riktning i det fortsatta arbetet:

- Arbetet med att öka likvärdighet och förutsättningar för alla skolor att lokalt ge elever särskilt stöd i form av undervisning i mindre sammanhang hela eller delar av dagen fortsätter i ett eget delprojekt.
- Vidare undersöka möjligheterna att inrätta en större resursskola med plats för de elever som har de allra mest omfattande behov av särskilt stöd. För att bli kompetensmässigt och ekonomiskt bärkraftig bör den dimensioneras med cirka 250 platser. Resursskolan ska kunna möta behovet av ett litet sammanhang för eleverna men med större skolans samordningsvinster. Resursskolan bör byggas utifrån befintlig organisation och kompetens, förslagsvis utifrån Rönnens resursskola och/eller Kommunikationsskolan.
- Vidare undersöka möjligheterna att inrätta två till fyra mindre resursskolor på befintliga skolor för de elever som har behov av omfattande särskilt stöd.
- Resursskolorna föreslås ersätta de centrala särskilda undervisningsgrupperna (CSU och CKSU).
- Det bör undersökas om några av de skolor som idag har centrala särskilda undervisningsgrupper kan vara aktuella som placering av de mindre resursskolorna i syfte att bygga på befintlig organisation och kompetens.

Den 8 april 2024 fattade förvaltningsledningen beslut om inriktning för den fortsatta utredningen i delprojekt 1. Förvaltningsledningen beslutade:

- Att delprojektets fortsatta arbete utgår från den föreslagna riktningen
- Att arbete med att öka likvärdighet och förutsättningar för alla skolor att lokalt ge elever särskilt stöd i form av undervisning i mindre sammanhang hela eller delar av dagen fortsätter i ett eget delprojekt. Styrgruppen uppdras att ta fram ett projektdirektiv.

I denna delrapport lämnar delprojekt 1 ett fördjupat förslag på organisering av resursskolor.

TABELL 1 KONSEKVENSANALYS RESURSSKOLOR FRÅN DELRAPPORT 1

Positiva konsekvenser	Negativa konsekvenser	Risker	Förutsättningar som krävs
Möjlighet att efterleva skollagen	Nuvarande ansökningsprocess med en sökperiod under ett läsår är begränsande	Begränsat antal platser, urvalsgrupp riskerar att bli större än antalet platser	Att alla skolor har förutsättning att prova ett mindre lärsammanhang
Möjlighet att garantera full timplan och behöriga lärare	Skolbyte behövs om elevens behov minskar/förändras	Kostnad i förhållande till dimensionering. Små enheter dyrare än större	Tydlig antagningsprocess med definierade urvalskriterier som tydliggör målgrupp utifrån olika behov
Tydlig ansvarsfördelning med närhet till rektor		Om vårdnadshavare inte vill ansöka till resursskola men elev har det behovet kan det vara svårt för den lokala skolan att tillgodose behovet	Möjlighet att ha fritids och/eller korttidstillsyn enligt LSS
Tillgång till elevhälsa samt andra stödresurser med specialiserad kompetens utifrån målgruppen		Uppstart av nya verksamheter tenderar att kosta mer än att utveckla befintliga verksamheter	Trattformad organisation (fler platser för äldre elever för att möjliggöra placering även i högre årskurser)
Möjlighet till placering med mer omfattande stödinsatser		Risk för stigmatisering av skolan vilket påverkar söktrycket	Högindex vid lönesättning för att ge förutsättning att rekrytera adekvat personal
Vårdnadshavare gör en aktiv ansökan till skolan (tillvalseffekt)		Om resursskola samlokaliseras med befintlig grundskola kan det påverka möjlighet till inkludering. Genom att resursskola och grundskolan organiseras som egna enheter påverkas antal elever i klass på tillhörande grundskola då resursskolan är en egen skolenhet och eleverna inte skrivs in i en klass på den ordinarie skolan (jmf med dagens CSU-grupper)	Synnerliga skäl-processen bör ändras för att möjliggöra en smidigare övergång till ordinarie skolkontext för de elever som är redo att lämna specialistverksamheterna
Möjlighet för vårdnadshavare att överklaga avslagsbeslut. Gynnande beslut kan ej överklagas		En mindre resursskola behöver ha delade tjänster för att uppnå behörighet i samtliga ämnen	Fördjupad analys och definition av elevbehov/inriktning för resursskola
Skollagen medger urvalskriterier vid ansökningsprocess på skolan – tydligt antagningsförfarande		Exkluderingsgraden ökar	Tillgänglighet från olika områden i staden
Eleven får skoltillhörighet i en relativt normaliserad skolkontext		Resursskola möter inte behovet hos samtliga elever i behov av ett mindre sammanhang	Möjlighet att skapa mindre sammanhang i den stora enheten både fysiskt och socialt
Möjlighet att anpassa hela skolmiljön utifrån elevernas behov		Kompetensförsörjning	
Eleven upplever av normalitet			
Samlad kompetens möjliggör specialisering. Kunskap som kan delas med övriga skolor och bli ett kunskapsnav			
Möjlighet till inkludering i undervisning och social kontext om resursskolan samlokaliseras med befintlig skola			
Behov kan mötas på ett mer samordnat sätt			
En större resursskola ger bättre möjligheter att skapa en differentiering i den anpassade lärmiljön utifrån elevens olika behov			
Förutsättningar för specialiserat SKA med särskilt fokus på elevgruppens behov och utmaningar			

Beställare

Förvaltningsledningen.

Syfte, mål och leverans

Projektets syfte

Projektet ska, utifrån rapporten *Särskilt stöd i form av stödåtgärden 'särskilda undervisningsgrupper'*, ta fram förslag som konkretiserar hur en rättssäker organisering och processhantering kan implementeras utifrån bred förankring.

Projektets syfte är att bereda och implementera föregående projektrapports rekommendationer utifrån elevernas, skolornas och förvaltningens behov samt ta fram en mer fördjupad konsekvensbeskrivning. Projektet ska även skapa en operativ arbetsgrupp med rektorer och stödfunktioner som tar fram ett konkret förslag på implementering.

Rekommendationer från rapporten ska delas upp och hanteras inom ramen för tre delprojekt. Denna delrapport ges för delprojekt 1.

Delprojekt 1: Organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor

Berörda verksamheter: Samtliga särskilda undervisningsgrupper och resursskolor

Syfte: Bereda en framtida organisation samt styrning- och ledningssystem avseende särskilda undervisningsgrupper och resursskolor samt utarbeta en handlingsplan för implementering.

Förväntat resultat/mål

Delprojekt 1 - Organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor:

- Utifrån rapporten *Särskilt stöd i form av stödåtgärden 'särskilda undervisningsgrupper'* och dess rekommendationer ska delprojektet presentera en framtida organisation samt styrning- och ledningssystem avseende särskilda undervisningsgrupper och resursskolor. Denna ska kompletteras med en organisatorisk och ekonomisk risk- och konsekvensanalys.
- Den framtagna organiseringen och styrnings- och ledningssystemet ska inkludera en upprättad standard av vad det innebär att erbjuda eleven särskilt stöd i form av SU-grupp samt Resursskola. Faktorer såsom; bemanning, kompetens, undervisning, beskrivning av en adekvat lärmiljö, uppföljning av elev, tillgång till elevhälsa och rektor m.fl. behöver definieras och beskrivas.
- Delprojektet ska utarbeta och påbörja implementering av en handlingsplan för hur huvudmannen ska organisera särskilt stöd i form av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor.

Delrapport 1 som godkändes av förvaltningsledningen den 8 april 2024 avhandlade punkt 1 ovan. Delrapport 2 som nu avlämnas hanterar resterande punkter.

Förutsättningar

Projektets tidsplan

Startdatum: 2023-11-30

Slutdatum: 2024-08-15

Styrgrupp

Kompetens/roll	Namn	Utbildningsområde/ avdelning/skola
Ordförande:	Mats Johnsson	Avd. Samordning och stöd
	Fahrudin Zejnic	Utbildningschef område C

Personella resurser

Kompetens/roll	Namn	Avdelning
Projektledare	Malin Kempengren	Avd. Samordning och stöd

Projektgrupp delprojekt 1 - Organisering av särskilda undervisningsgrupper/resursskolor

Kompetens/roll	Namn	Avdelning
Delprojektledare	Nina Svensson	Utbildningsområde C
Rektorsrepresentant	Jörgen Håkansson	Utbildningsområde A
	Pär Jonsson	Utbildningsområde B
	Karin Alvehus	Utbildningsområde C
	Malin Pantzar	Utbildningsområde D
	Tomas Strand	Utbildningsområde E
Sakkunnig	Kristina Nolén	Avd. Samordning och stöd
	Madeleine Lagertz	Avd. Samordning och stöd

Utöver permanenta medlemmar i projektgruppen ska även sakkunskap involveras i relevanta delar. Detta inkluderar sektionschefer för centrala kommundemensamma särskilda undervisningsgrupper (CKSU), sakkunskap förstelärare/specialpedagog CKSU, Sakkunskap elevassistent (CKSU), Sakkunskap Skolkurator, Sakkunskap Skolpsykolog

Adjungeras in vid behov: jurist, ekonomi, HR, samt representant från enheten för lokalplanering (ELP).

Förvaltningsrådet

Har projektet inbegripit samverkan med förvaltningsrådet?

- Ja, för att ge information till förvaltningsrådet
- Ja, för dialog med förvaltningsrådet
- Nej

Om projektet inbegripit medverkan i förvaltningsrådet

Styrgruppens ordförande och huvudprojektledare medverkar vid förvaltningsrådet en gång i månaden under perioden februari-juni 2024 i syfte att löpande informera och inhämta synpunkter. Förvaltningsrådet har även sammankallats till ett extrainsatt möte i mars för dialog kring förslagen i delrapport 1 och kommer att sammankallas till ett extrainsatt möte i juni med anledning av denna delrapport.

Utöver detta är en referensgrupp med representanter utsedda av förvaltningsrådet och sammankallas av projektledaren till dialog löpande under projektperioden. Fyra referensgruppsmöten har genomförts under projekttiden. Ett femte referensgruppsmöte är sammankallat i slutet av maj med anledning av denna delrapport.

Genomförande

Projektets genomförande

Projektgruppen har fördjupat analysen efter förvaltningsledningens inriktningsbeslut genom dialog och analys tillsammans med sakkunniga inom ekonomi, lokalfrågor, särskilt stöd, juridik, med mera. Projektgruppen har även genomfört fokusgruppsintervjuer och dialog med nedanstående aktörer:

- Elever i CKSU (Elevrådet Eriksfält)
- Elever i central särskild undervisningsgrupp (CSU) på Stenkulaskolan, Sofielundsskolan och Dammfriskolan
- Elever på Rönnens resursskola
- Elever på Kommunikationsskolan
- Vårdnadshavare CKSU
- Samtliga personalgrupper CKSU
- Medarbetare på Rönnens resursskola
- Skolledning på Rönnens resursskola
- Elevhälsoteamet på Kommunikationsskolan
- Centrala specialisteamet
- Linköping kommun
- Stockholm stad
- Specialpedagogiska skolmyndigheten
- Linnéuniversitetet

Intervjuer med elever, vårdnadshavare och personal inom grundskoleförvaltningen har skett genom semistrukturerade intervjuguider och med utgångspunkt i följande frågeområden:

- Målgrupp
- Lärmiljö (inne- och utemiljö, geografisk placering i staden)
- Antagningsprocess/urval
- Återgång till ordinarie skolkontext/övergång till gymnasiet
- Bemanning och kompetens – skolledning och elevhälsopersonal
- Delaktighet vid beslut
- Inkludering och social kontext

Samtliga frågeområden har inte behandlats i alla intervjuer. En sammanställning av intervjuerna och vilka frågeområden som berörts finns i bilagan *Slutsatser från genomförda fokusgrupper*.

Slutsatser

Delprojektet har arbetat utifrån följande vägledande principer:

- För de allra flesta elever är stöd på den ordinarie skolan det bästa (första) steget.
- Finns det utmaningar för eleven i att nå kunskapsmålen ska eleven i första hand få särskilt stöd på skolan
- Utöver detta så finns det troligen en liten grupp elever som har för stora behov av specialiserat särskilt stöd för att varje skola ska kunna möta det. Dessa elever bör få sin utbildning tillgodosedd i en annan kontext än den ordinarie skolan.

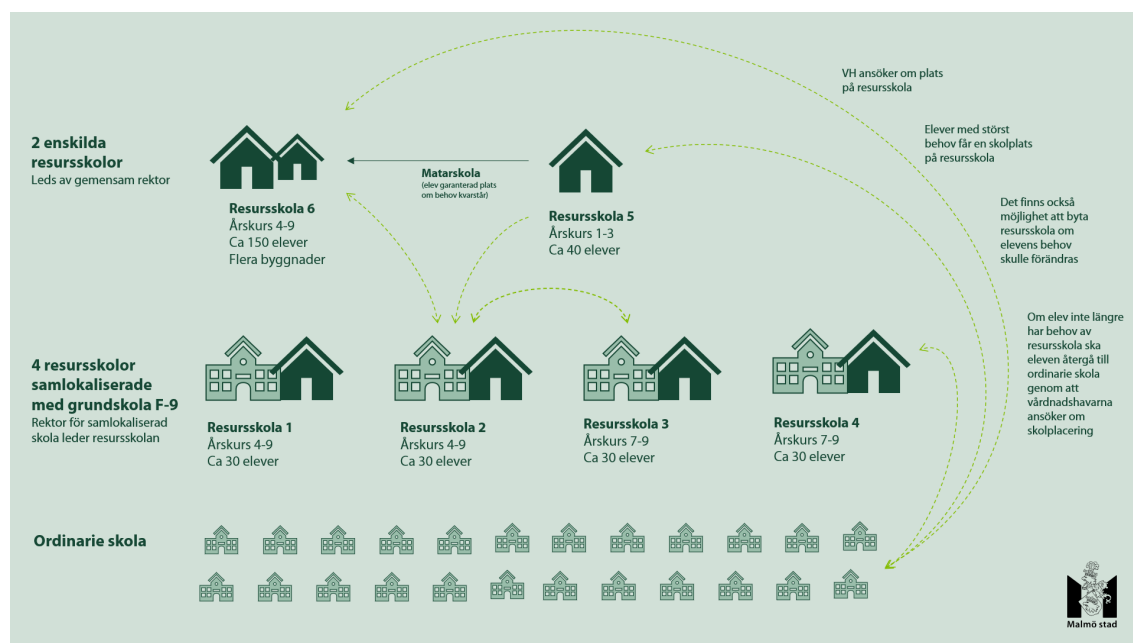
Efter att delrapport 1 lämnats till förvaltningsledningen har projektgruppens fortsatta arbete handlat om elevgruppen i den nedre punkten, d.v.s. elever i behov av så omfattande särskilt stöd att det inte kan tillgodoses i ordinarie skolkontext. Nedan rapport avser alltså att föreslå en organisering som kan möta behovet hos denna elevgrupp. Projektet står fortsatt kvar vid samtliga vägledande principer och understryker att det är fortsatt viktigt att utveckla tillgängliga lärmiljöer så att merparten av alla elever ges möjlighet att tillgodose sig undervisningen i ordinarie skolkontext samt att strävan i det särskilda stöd som erbjuds, oavsett om det är i eller utanför ordinarie skolkontext, alltid ska vara att eleven ska återgå till ordinarie undervisning.

Projektrapport *Tillgänglig lärmiljö* (GRF-2023-16538) belyser begreppet inkludering, vilket enligt UNESCO:s definition inom skolsammanhang är en process som handlar om att förhålla sig till och möta elevers olika behov samt en strävan om att minska exkludering såväl inom som från skolsystemet. Begreppet inkludering används inte i skolans styrdokument, men det förekommer värderingar i dem som är förenliga med det som kännetecknar en inkluderande skola. Det som kännetecknar inkluderande skolor har mer med helheten i skolan att göra än med de enskilda elevernas situation. Det handlar om ett sammanhållet skolsystem för alla elever oavsett förutsättningar. Skolverket betonar att det enligt skollagen är skolans ansvar att anpassa lärmiljöerna för att kunna möta elevernas olika förutsättningar och behov. Huvudmannen och rektorn har ett långtgående ansvar att vidta åtgärder för att tillgodose en elevs stödbehov inom ramen för en ordinarie placering. Men trots detta kan det för vissa elever vara positivt att få gå i en resursskola, där det finns särskild kompetens för just de behov av särskilt stöd som eleven har. Det är, som sagt, behoven hos denna elevgrupp som föreslagen organisering avser att möta.

Föreslagen organisering

För att främja en sammanhållen skolgång för en sårbar elevgrupp behöver resursskolorna organiseras så att de kan behålla alla elever som tas emot under deras kvarvarande grundskoletid, om detta visar sig vara det behov eleven har. Det innebär att en elev som tas in på lågstadiet ska tas in på en skola som är organiserad för årskurs 1–9, en elev som tas in på mellanstadiet ska tas in på en skola med årskurs 4–9 och en elev som tas in på högstadiet ska tas in på en skola med minst årskurs 7–9. Elevgrupperna ska också vara tillräckligt stora för

att inte nödvändiggöra åldersblandad undervisning, då det skulle innebära en kvalitetssänkning för en utsatt elevgrupp. Både intervjuade elever och personal menar att åldersblandade grupper försämrar undervisningen. Eleverna lyfter särskilt fram att det skapar oro när klasskompisar kontinuerligt byts ut och att det gör det svårare att anpassa undervisningen till elevernas kunskapsnivå.

FIGUR 1 FÖRESLAGEN ORGANISERING AV RESURSSKOLOR I FÖRHÅLLANDE TILL ORDINARIE SKOLA

Projektet föreslår att resursskolorna organiseras som en trattorganisation med fler platser i äldre årskurser än de yngre. Behovet av resursskola bedöms vara något lägre i de yngre årskurserna, något föreslagen modell tar höjd för. Om antalet platser fördelats lika mellan årskurserna finns det en risk för att de elever vars behov av resursskola framkommer senare under skolgången inte har en likvärdig möjlighet att få sitt behov tillgodosett. Nedan figur ska ses som en preliminär modell som visualiserar en föreslagen klassfördelning utifrån trattmodellen och inte som ett färdigt förslag.

Åk 9	11	8	8	6	6	6	6	6	4
Åk 8	11	8	8	6	6	6	6	6	
Åk 7	11	8	8	6	6	6	6		
Åk 6	9	5	5	5	5	5			
Åk 5	9	5	5	5	5	5			
Åk 4	9	5	5	5	5				
Åk 3	5	4	4	4					
Åk 2	5	4	4						
Åk 1	5	4							

FIGUR 2 EXEMPEL PÅ KLASSFÖRDELNING UTIFRÅN TRATTMODELLEN

Fyra resursskolor samlokaliserade med befintlig grundskola

Projektet rekommenderar att fyra resursskolor samlokaliseras med befintlig grundskola. Resursskolorna ska registreras som egna skolenheter, separata från varandra samt den samlokaliserade skolan, men ledas av rektor på samlokaliserad skola. Genom att placeras på befintliga skolor skapas möjlighet till inkludering i ordinarie skolkontext. Genom att organiseras under samma rektor som den samlokaliserade grundskolan främjas ett samarbete mellan enheterna och tillgång till bland annat ämneslärare, skolledning, specialsalar och en komplett elevhälsa säkerställs genom möjlighet att dela tjänster. Dessa resursskolor ska erbjuda anpassade lärmiljöer med närhet till ordinarie skolkontext.

Projektets rekommendation är att dessa resursskolor organiseras på grundskolor som har årskurs F-9, är geografiskt spridda i staden samt har lokalmässiga förutsättningar för att driva en resursskola för ca 30 elever. I intervjuer med befintliga verksamheter har det visat sig vara svårt att organisera för fritids och/eller korttidstillsyn enligt LSS på högstadieskolor, varpå projektet rekommenderar att resursskolor ska förläggas på F-9-skolor även om resursskolan inte innefattar samtliga årskurser. Vidare kvarstår projektet från rekommendationen i föregående delrapport att det bör undersökas om några av de skolor som idag har centrala särskilda undervisningsgrupper kan vara aktuella som placering av de mindre resursskolorna i syfte att bygga på befintlig organisation och kompetens.

Resursskola 1

Årskurs 4–9
Ca 30 elever

Resursskola 2

Årskurs 4–9
Ca 30 elever

Resursskola 3

Årskurs 7–9
Ca 30 elever

Resursskola 4

Årskurs 7–9
Ca 30 elever

Två enskilda resursskolor som leds av samma rektor

Projektet ser fördelar i att ha en resursskola som är tillräckligt stor för att själv bära allt det en komplett skola ska kunna erbjuda elever – allt från skolbibliotek till närvarande skolledning. I en sådan resursskola är hela skolmiljön anpassad. I jämförelse med de samlokaliserade resursskolorna innebär det alltså en högre grad av anpassad lärmiljö. Eleverna i behov av en sådan resursskola ges större fördelar av att hela skolmiljön är anpassad än av tillgång till inkluderingsmöjligheter med ordinarie grundskola. Samtidigt finns det utmaningar i att samla en elevgrupp med stor sårbarhet i en skola. Projektets förslag är därför att förvaltningen inrättar två resursskolor men som leds av samma rektor.

Den ena resursskolan riktar sig till elever i årskurs 1–3 och bör ha kapacitet för ca 40 elever. Här erbjuds ett mindre sammanhang för de yngsta eleverna genom en separat skolbyggnad och egen skolgård. Skolgården kan med fördel ha närhet till lekområden eller annan lågstadieskola, men bör ledas av samma rektor som resursskola 6. Att resursskola för

lågstadieelever enbart erbjuds som en enskild skolenhet beror på ett antal faktorer. Främst är det färre antal elever som har behov av en resursskola i lågstadiet, i nuvarande organisation finns ungefär femtio elever i lågstadieålder. För att undvika åldersblandade grupper och därmed lägre kvalitet i undervisningen är det att föredra att lågstadieeleverna samlas i en resursskola snarare än att de sprids mellan de sex olika resursskolorna. För de lågstadieelever som har behov av en resursskola tenderar också behovet att vara så pass omfattande att det bäst möts i en skolmiljö som är anpassad i sin helhet.

Den andra resursskolan riktar sig till elever i årskurs 4-9 och bör ha kapacitet för ca 150 elever. För att skapa upplevelsen av ett mindre sammanhang för eleverna behöver det finnas tillgång till separata byggnader, möjlighet att avgränsa våningsplan från varandra samt flertalet entréer.

Genom att resursskolorna leds av samma rektor finns det möjlighet att etablera ett nära samarbete mellan de två resursskolorna och minska sårbarheten som en liten skolenhet innebär. Som tidigare nämnts är en sammanhållen skolgång oerhört viktig för elevgruppen. Därför föreslår projektet att resursskolan med lågstadiet blir en matarskola till den andra resursskolan. Elever som tas emot i lågstadiet ges på så vis en trygghet att veta vilken resursskola de ska gå i under hela sin skoltid, givet att behovet kvarstår. Det skapar också förutsättningar för att göra övergången mellan låg- och mellanstadiet på ett ordnat sätt genom till exempel tidiga studiebesök eller andra former av samarbete. För att samarbetet mellan de två resursskolorna ska fungera på ett så bra sätt som möjligt är det viktigt att det geografiska avståndet mellan enheterna är kort och att personalen, vid behov, enkelt kan ta sig mellan de olika verksamheterna. Gångavstånd inom 5-10minuter är att föredra.

Resursskola 5

Årskurs 1–3

Ca 40 elever

Matarskola till resursskola 6

Resursskola 6

Årskurs 4–9

Ca 150 elever

Samarbete mellan resursskolorna

För att säkerställa likvärdigheten mellan resursskolorna bör ett organiserat samarbete ske mellan resursskolornas skolledning. Detta är särskilt viktigt i skedet då verksamheterna etableras. Även vid ansökningsförfarandet kan rektorerna med fördel ha en tätare dialog och särskilt intensivt samarbete, något som beskrivs närmre i avsnittet om antagningsprocess. Det är också fördelaktigt om resursskolorna upprättar ett samarbete kring fortbildning och systematiskt kvalitetsarbete.

Antal platser

Vad gäller dimensioneringen av resursskolorna är det svårt att konstatera det exakta behovet av antal platser. Behovet hos eleverna kan förändras över tid. Det finns också svårigheter i att jämföra antalet platser i nuvarande organisering med behovet i en framtida organisation, även om det kan ge en viss indikation. Projektet har valt att utgå från nuvarande organisering med 344 platser (se tabell 2) som ett riktvärde för framtida organisering, men vill understryka att detta behöver utvärderas och omprövas i takt med att behovet förändras. Nuvarande

organisering med 344 platser motsvarar ca 1% av grundskoleeleverna i Malmö stad, vilket bedöms ligga i linje med Skolverkets nationella statistik.¹

TABELL 2 ELEVTAL I BEFINTLIGA VERKSAMHETER

Verksamhet	Elevtal läsåret 2023/24
Rönnens resursskola	35
Centrala SU-grupper (CSU)	121
Centrala kommungemensamma SU-grupper (CKSU)	91
Kommunikationsskolan	97
Totalt antal:	344

I föreslagen organisering uppgår antalet platser i resursskolorna till 310. Att antalet är något lägre än nuvarande organisering beror på tre faktorer. För de allra flesta elever är stöd på den ordinarie skolan det allra bästa. Grundskoleförvaltningen har konstaterat att det finns en bristande likvärdighet i skolornas förutsättningar att, vid behov, inrätta loka SU-grupper. Detta är något som behöver stärkas och förvaltningsledningen har gett projektet i uppdrag att inrätta ett fjärde delprojekt med just detta syfte, vilket förväntas leda till ett minskat behov av centralt organiserade platser. Det möjliggör också att del av de kostnader som tidigare budgeterats för centrala kostnader kan användas för att stärka rektors inre organisation i enlighet med förslagen i projektet *Särskilt stöd – I form av stödåtgärden 'särskilda undervisningsgrupper'*. Vidare prognostiserar Malmö stad ett sjunkande elevtal i grundskoleålder de kommande 10 åren, vilket antas påverka antalet elever i behov av resursskola. Slutligen ser projektet en fördel i att organisering av resursskolor implementeras successivt och det kan därmed finnas anledning att öka antalet platser framöver.

TABELL 3 ELEVTAL I FRAMTIDA ORGANISATION

Verksamhet	Föreslaget antal platser
Resursskola 1	30
Resursskola 2	30
Resursskola 3	30
Resursskola 4	30
Resursskola 5	40
Resursskola 6	150
Totalt antal:	310

Placering i staden

Resursskolan för 150 elever bör placeras relativt centralt i staden med god tillgång till kollektivtrafik. Tillgång till kollektivtrafik har såväl elever, personal och vårdnadshavare lyft som viktigt samt att det behöver finnas goda förutsättningar för hämtning och lämning med taxi. Resursskolan för elever i årskurs 1-3 bör placeras i geografisk närhet till resursskola 6 då elever som har fortsatt behov av resursskola erbjuds plats där i årskurs 4.

Resterande resursskolor för elever i årskurs 4–9 eller 7-9 kan med fördel vara geografiskt spridda i staden. Vidare rekommenderas att dessa enheter samlokaliseras med en F-9-skola utifrån möjligheterna att erbjuda fritids och korttidstillsyn enligt LSS. Projektet ser även

¹ Enligt Skolverkets nationella statistik (Skolverket, 2023. *Särskilt stöd i grundskolan – Läsåret 2022/23*) har andelen elever som får stöd genom SU-grupp varierat mellan 1,1-1,3% de senaste sju läsåren. Utifrån grundskoleförvaltningens elevtal för läsåret 2023/24 skulle detta motsvara ca 385-455 elever. Då bör noteras att även elever i lokalt organiserade SU-grupper ingår i den nationella statistiken. Malmö har alltså en relativt hög andel centralt organiserade SU-gruppsplatser.

positivt på om resursskolorna etableras i så kallade SSPF-områden i syfte att främja samverkan med andra aktörer som kommer i kontakt med elevgruppen.

Resursskolornas namn

Tidigare utredning *Särskilt stöd – I form av stödåtgärden 'särskilda undervisningsgrupper'* påpekade att det finns en farhåga för att en elevs skolgång på en resursskola ska uppfattas som stigmatiserande i framtida arbetsliv. Det är inte reglerat i lagstiftningen att en resursskola måste benämnas som resursskola. Tidigare utredningens fastställde således att det vore en fördel om resursskolorna tilldelades namn som inte innehåller benämningen ”resursskola”. Nuvarande projekt kvarstår vid denna rekommendation.

Fysisk lärmiljö

De fysiska aspekterna av tillgänglig lärmiljö avser bland annat lokaler och utomhusmiljö.

- Lokalerna kräver att möjligheten att tillgodose elevernas behov av ett litet sammanhang möts. Det kan innebära flera hus/flera våningar/flera flyglar eller liknande
- Viktigt med flera ingångar
- Ett stort antal mindre rum kommer att behövas
- Tillgång till samtliga specialsalar
- Tillgång till skolbibliotek
- Tillgång till utrymmen för blöjbyten och annat omfattande hygienstöd krävs, framför allt i resursskolor 5 och 6
- Utomhusmiljön behöver ha inhägnade delar
- God tillgång till lekmaterial på skolgården
- Motorikstimulerande aktiviteter för alla åldersgrupper
- God tillgång på arbetsrum utifrån antal medarbetare
- Sinnesrum är önskvärt, främst på resursskola 5 och 6
- Tillgång till tillagningskök är önskvärt, främst på resursskola 5 och 6

Bemanning

För att främja de pedagogiska aspekterna av en tillgänglig lärmiljö är det viktigt att nedan kompetenser finns:

- Skolledning med hög kompetens kring målgruppen gärna med erfarenhet av att leda specialiserad verksamhet
- Elevhälsopersonal med särskild kunskap kring målgruppen
- Specialpedagog och logoped som erbjuder stöd i tillgängliggörandet
- Stor andel av undervisande lärare som är speciallärare
- Lärare
- Grundlärare fritidshem
- Elevassistent

Även skoladministratör, bibliotekarie och vaktmästare är kompetenser som kommer att behövas. För resursskola 1-4 kan flertalet nämnda kompetenser delas med den samlokaliserade grundskolan.

Skolledning

Resursskolorna bör ledas av en skolledning med god erfarenhet av aktuell elevgrupp och elevhälsoarbete. För resursskola 5 och 6 är det särskilt viktigt att rektor har erfarenhet av att leda liknande verksamheter tidigare och visat förmåga att etablera en organisationskultur som främjar elevernas utveckling mot målen. Utifrån antalet medarbetare och mängden komplexa elevärenden torde det behövas 1 rektor, 1 administrativ chef och 5 biträdande rektorer för resursskola 5 och 6 tillsammans. För de mindre resursskolorna ser bemanningen av skolledningen annorlunda ut då rektor och administrativ chef kan delas med den samlokaliserade skolenheten. Ett riktmärke för antalet biträdande rektorer på de små resursskolorna kan vara 1 per ca 30 elever.

Elevhälsopersonal

Elevhälsopersonal på resursskolorna behöver bemannas för att möta elevernas behov. Samtliga elever som går på resursskolorna är elever i behov av särskilt stöd, vilket medför att samtliga elever har åtgärdsprogram som behöver följas upp och utvärderas kontinuerligt. Detta kommer bli särskilt påtagligt för elevhälsopersonal i resursskola 6 med 150 elever. I intervju med vårdnadshavare framkom att studie- och yrkesvägledare har en särskilt viktig roll i att vägleda vårdnadshavare och elever ur ett perspektiv av livslångt lärande och utveckling. SYV med kompetens kring målgruppen bör således inkluderas i elevhälsoteamet. I bemanning av elevhälsan bör även samverkan med externa aktörer beaktas. Det är vanligt förekommande att elevgruppen har kontakt med andra myndigheter så som socialtjänsten, barn- och ungdomspsykiatri, habiliteringen eller polisen. Detta medför att personal från skolan, vanligtvis elevhälsopersonal, behöver delta vid SIP-möten och dylikt.

Vidare behöver samtliga resursskolor säkerställa elevhälsopersonalens delaktighet i hela resursskolans verksamhet. Elevhälsoperspektivet bör genomsyra alla skolans nivåer och aktiviteter. Skolledningens förmåga att leda detta arbete är avgörande för att resursskolorna ska lyckas i sitt uppdrag.

Generellt riktvärde för bemanning

Ett generellt riktvärde för bemanning av skolpersonal är att skolans samlade personal bör utgöra ca 50 tjänster per 100 elever. Då inkluderas allt från lärare, specialpedagoger, administratörer, skolledning och vaktmästeri. Även personal för fritidshem och korttidstillsyn inom LSS ryms inom förslaget. För att fastställa riktvärdet har projektet undersökt hur en tjänstefördelning kan tänkas se ut samt tagit del av exempel från befintliga verksamheter. Projektet kommer däremot inte lägga ett förslag på en mer detaljerad bemanning utifrån att det bedöms ligga inom ramen för rektors uppdrag att göra en tjänstefördelning inom respektive resursskola.

Fritidshem, korttidstillsyn enligt LSS och lovskola

Samtliga resursskolor ska kunna erbjuda fritidshem och korttidstillsyn enligt LSS i den omfattningen eleverna behöver och i en lärmiljö som är anpassad efter elevernas behov. Om det är lämpligt utifrån elevernas behov kan samarbeten under loven mellan resursskolorna vara möjligt.

Resursskolorna ska erbjuda lovskola i samma omfattning som övriga grundskolor i Malmö stad. Om det är lämpligt utifrån elevernas behov kan samarbeten mellan resursskolorna vara möjligt.

Samverkan med vårdnadshavare

Samverkan med vårdnadshavare blir mycket viktigt på resursskolorna för att etablera förtroende och stabilitet, särskilt i initialprocessen. Exakt hur den kan utformas bör dock överlåtas till kommande skolledning.

Verksamhetsuppföljning

Resursskolorna bör följas upp av huvudmannen på samma sätt som övriga grundskolor i Malmö Stad. Tidigare har specialverksamheterna endast haft en begränsad delaktighet i stadens SKA-arbete vilket naturligtvis inte är positivt. Genom att resursskolorna blir egna skolenheter och eleverna skrivs in i verksamheten de undervisas i stärks möjligheterna till systematiskt uppföljningsarbete avsevärt - både på elev- och huvudmannanivå.

En organisationskultur som främja utveckling och lärande

I intervju med personal på Rönnens resursskola och Kommunikationsskolan lyfts organisationskulturen fram som en viktig framgångsfaktor. För att en resursskola ska lyckas i sitt uppdrag behöver den genomsyras av en kultur med tro på varje elevs förmåga att utvecklas och att det är skolans uppdrag att skapa förutsättningar för eleverna att ta till sig undervisningen och utvecklas mot målen. I dialog med andra myndigheter och fackliga representanter har farhågor lyfts fram att en resursskola, särskilt om den är organiserad som en separat skola, riskerar att bli en institutionaliserad miljö som hämmar elevernas utveckling ur ett livslångt perspektiv. Här är organisationskulturen en starkt bidragande faktor för om resursskolan lyckas i sitt uppdrag eller ej. Skolledningen som tillsätts för samtliga resursskolor kommer att få ett viktigt uppdrag i att bygga en kultur som främjar elevernas utveckling och lärande samt har en tydlig förankring i skollagen.

Kompetenscenter för särskilt stöd

Generellt är det av vikt att fokusera på att skapa en organisation där resursskolorna har ett gott rykte. Elever och vårdnadshavare i den aktuella gruppen är ofta bärare av en negativ skolhistorik. Att skapa en specialiserad kontext med möjlighet till igenkänning, tillhörighet och behov av omfattande anpassningar i lärmiljön kan bryta den negativa skolupplevelsen och ge elever en möjlighet att få en fungerande skolgång som leder vidare till fortsatta studier och minskar risken för utanförskap. Ur ett medarbetarperspektiv kan en resursskola som fungerar som ett kompetensnav i förvaltningen skapa möjlighet till både kompetens- och karriärsutveckling. På resursskolorna som är samlokalisera med skolor (Resursskola 1–4) finns möjlighet att verka som ett kompetensnav på den lokala skolan. Medarbetare som arbetar i grundskoleförvaltningens resursskoleverksamheter idag, lyfter fram detta som en positiv konsekvens som främjar kompetensförsörjningen både genom ett behålla- och utveckla-perspektiv.

De högspecialiserade resursskolorna (resursskola 5–6) har genom sin dimensionering möjlighet att verka som ett kompetensnav i grundskoleförvaltningen. Genom att de två resursskolorna leds av samma rektor och har en personalstyrka dimensionerad utifrån en samlad volym skapas ett utrymme att frigöra del av tjänst till kompetensspridning. Dimensioneringen medför alltså att en samlad personalstyrka kan dra nytta av varandras kompetenser samt ger verksamheten förutsättningar att avsätta delar av tjänster för kompetensspridning i staden. Detta skulle säkerställa att kunskapen som en specialistorganisation genererar sprids i förvaltningen samt skapa attraktiva tjänster inom resursskolan som underlättar rekryteringen av högt kompetenta medarbetare. Idag organiserar förvaltningen kompetensspridning och utbildningsinsatser delvis via centrala

specialistteamet. I en framtida organisering finns det möjlighet att organisera delar av dessa uppdrag inom resursskola 5 och 6.

Budget

I dagsläget har CSU, CKSU, Rönnens resursskola och Kommunikationsskolan olika tilläggsbelopp (se tabell 4 nedan). Visserligen finns det viss skillnad i verksamheternas målgrupp som kan förklara variationen, men det kan också konstateras att mindre verksamheter är dyrare än större. Till exempel har tidigare projekt belyst att tilläggsbeloppet för Rönnens resursskola är något högt i förhållande till övriga verksamheter.

TABELL 4 TILLÄGGSBELOPP FÖR BEFINTLIGA VERKSAMHETER

Verksamhet	Tilläggsbelopp grundskola HT-24 (kr/elev)	Tilläggsbelopp fritidshem HT-24 (kr/elev)
CSU/CKSU	342 388	146 738
Rönnens resursskola	583 335	660 291
Kommunikationsskolan	230 000	60 000

TABELL 5 EKONOMISK RAM FÖR BEFINTLIGA VERKSAMHETER

Verksamhet	Budget 2024
Centrala kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper (CKSU)	32 662 000
Centrala särskilda undervisningsgrupper (CSU)	58 712 000
Rönnens resursskola	26 860 000
Kommunikationsskolan	37 325 000
Lokalkostnad för CKSU-verksamheter med egna lokaler (Eken, Thymus, Eriksfält, KC), d.v.s. lokaler ej i anslutning till en skola	5 207 000
Summa	155 559 000

Utifrån det angivna riktvärde för bemanning (se sida 16) är projektets bedömning att det tilläggsbelopp som idag tilldelas de centrala och kommungemensamma SU-grupperna kan användas som ett ungefärligt riktvärde för tilläggsbelopp i resursskola. Samtidigt kan det konstateras att samlokaliserade resursskolor (dels med grundskolor, dels med varandra) skapar andra förutsättningar vad gäller till exempel overhead- och personalkostnader, vilket bör påverka tilläggsbeloppets omfattning. I tidigare delrapport påtalades en möjlighet att differentiera tilläggsbeloppen utifrån olika elevgruppers behov, likt den interna ersättningsmodellen med behovsgrupper inom anpassad grundskola. Projektet har dock landat i att det skulle bidra till att skapa inlåsnings effekter för eleverna då en elev som utvecklas positivt och närmar sig en ordinarie skolkontext medför en lägre ersättning för skolan. Det kan också vara så att eleven klarar av denna förflyttning just på grund av det omfattande stödet som kan erbjudas. Att resursskolorna blir något större än nuvarande verksamheter ger också andra möjligheter att differentiera mellan olika elevers behov. Projektets bedömning är att förutsättningarna för rektor att, inom givna ramar, organisera och leda sin verksamhet för att möta olika behov stärks av att ha en viss elevvolym och ett enhetligt tilläggsbelopp.

Eftersom projektets förslag ej får vara kostnadsdrivande har en preliminär beräkning gjorts utifrån föreslagen elevvolym och ett ungefärligt tilläggsbelopp för grundskola och fritidshem (se tabell 6 och 7). Projektet lämnar ingen rekommendation på tilläggsbelopp då detta behöver utredas vidare under implementeringsarbetet.

TABELL 6 PRELIMINÄR ERSÄTTNINGSMODELL FÖR RESURSSKOLA

Verksamhet	Grundersättning grundskola (kr/elev)	Tilläggsbelopp grundskola (kr/elev)	Grundersättning fritidshem (kr/elev)	Tilläggsbelopp fritidshem (kr/elev)	Total budget ²
6 resursskolor (310 platser)	Ca 80 000	Ca 300 000	Ca 35 000	Ca 100 000	Ca 135Mkr

TABELL 7 KOSTNADSBERÄKNING FÖR FÖRESLAGEN VERKSAMHET

Verksamhet	Antal elever	Kr/elev	Budget
Resursskola 1	30	Ca 435 000 ³	13 050 000
Resursskola 2	30	Ca 435 000	13 050 000
Resursskola 3	30	Ca 435 000	13 050 000
Resursskola 4	30	Ca 435 000	13 050 000
Resursskola 5	40	Ca 435 000	17 400 000
Resursskola 6	150	Ca 435 000	65 250 000
Totalt:			134 850 000
Kvarstående medel utifrån nuvarande budget			Ca 20 000 000

I jämförelse med befintlig ram medför föreslagen organisering att ungefär 20 miljoner kronor kvarstår. Projektets rekommendation är att dessa medel används för att stärka rektors inre organisation på övriga grundskolor i Malmö stad i syfte att stärka förutsättningarna att möta elevers behov särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp hela eller delar av dag.

Övergångsperiod mellan nuvarande och framtida organisering kan medföra högre kostnader då två organiseringar drivs delvis parallellt med varandra. Verksamheter tenderar även att vara något dyrare när de startar upp än när de är etablerade. Det finns således anledning att beakta om en högre ersättning ska ges under implementeringsfasen.

Målgrupp och ansökningsprocess

Förslag på målgrupp och ansökningsprocess beskrivs nedan. Detta ska ses som ett första steg i att definiera målgrupp och ansökningsprocess för resursskolorna. Förslagen behöver konkretiseras ytterligare i det kommande implementeringsarbetet.

Målgrupp

Resursskolorna vänder sig till elever som bor i Malmö Stad. Eleven ska behöva sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Eleven ska ha behov av en anpassad lärmiljö, utifrån ett varaktigt och omfattande behov av särskilt stöd. Omfattande stöd och anpassningar behövs i alla delar av lärmiljön under hela skoldagen (inklusive fritidshemmet och/eller LSS vid behov) för att eleven ska kunna fungera, lära och utvecklas i skolan. Nedan finns exempel på ett antal kriterier där eleven ska ha behov av flera för att vara aktuell för placering i resursskola.

- omfattande stöd i den sociala kommunikationen, både verbalt och icke-verbalt, för att eleven ska kunna uttrycka sig och förstå andra,

² Beräknat utifrån antagandet att ca en tredjedel av eleverna går i fritidshem.

³ Ca 435 000kr/elev är genomsnittlig ersättning utifrån 310 elever och en total budget på 135 miljoner kr.

- omfattande stöd för att kunna initiera och svara an på social interaktion och att utveckla, bevara och förstå relationer,
- omfattande stöd och anpassningar för att bygga relationer och delta i gruppaktiviteter,
- omfattande stöd för att växla mellan aktiviteter och hantera även små förändringar och oförutsägarheter,
- omfattande stöd för att hantera planering och organisation av skoldagen,
- omfattande stöd genom tillgängliggjort undervisningsinnehåll i form av visualisering, strukturstöd och/eller kommunikationsstöd,
- omfattande stöd för att hantera sensorisk information, sensorisk över- eller underkänslighet, eller påfallande intresse för sensoriska faktorer i omgivningen,

För att eleven ska vara aktuell för en resursskoleplacering ska dessutom:

- stödbehovet relaterat till kommunikation, social interaktion, flexibilitet eller sensoriska behov vara så omfattande att lärmiljön i nuvarande skola utgör ett hinder för lärande och utveckling,
- stödbehovet i relation till den pedagogiska, sociala och fysiska lärmiljön vara så omfattande att det inte kan, eller är mycket svårt, att tillgodose det i den ordinarie skolans lärmiljö och
- resursskolan antas bidra till högre måluppfyllelse och en generellt bättre utveckling för eleven än den nuvarande skolan.

Urvalsgrunder

Utifrån inkommen ansökan tilldelas eleven skolplats på resursskola om:

- eleven bedöms tillhöra resursskolans målgrupp
- det finns en tillgänglig plats i rätt årskurs

Om antalet sökande är fler än antalet platser som kan erbjudas i resursskolorna görs ett urval utifrån nedan urvalsgrunder:

- elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras
- om elever bedöms ha likvärdigt behov av placering på resursskola prioriteras den elev som fått stöd och insatser tidigare och trots det har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas

Ansökan

Ansökan till resursskola görs av vårdnadshavare. Elever som är folkbokförda i kommunen kan beredas plats i kommunal resursskola. Det kan alltså inkomma ansökningar både från elever vars nuvarande skolplacering är hos andra kommunala eller fristående huvudmän. Vårdnadshavare måste aktivt söka en skolplats på en specifik resursskola för att deras barn ska kunna beredas plats där. Om grundskoleförvaltningen inrättar flera resursskolor kräver det alltså att vårdnadshavaren söker till en specifik resursskola för att få plats där. Om vårdnadshavarna däremot söker flera resursskolor kan grundskoleförvaltningen pröva behovet av resursskola mot flera skolenheter och placera eleven på den resursskola som bedöms ha bäst förutsättningar att möta elevens behov.

Även rektor kan ansöka om att elev bereds plats på en resursskola. Lagrådsremissen för införandet av kommunala resursskolor betonar att det inte är ett krav att vårdnadshavaren alltid själv ansöker om placering för sitt barn vid en kommunal resursskola. Om elevens vårdnadshavare medger det kan det mycket väl, om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter, vara hemskolans rektor som sköter ansökningsförfarandet. Rektor ska då inkomma med samma underlag som om vårdnadshavare själv hade ansökt, men behöver också styrka vårdnadshavares samtycke till placering i resursskolan.

För elever som inom kort ska flytta till Malmö finns det idag möjlighet att i förtid ansöka om skolplats i grundskola. Vårdnadshavare kan ansöka om skolplats och bifoga handlingar som styrker flytten, till exempel ett undertecknat kontrakt, där tillträdesdatum och den nya adressen framgår. Här har grundskoleförvaltningen en relativt generös hållning och godkänner adresser om kontraktet visar på en flytt till Malmö under kommande läsår. En liknande hållning skulle kunna appliceras vid ansökan om skolplacering i resursskola. Det vill säga att vårdnadshavare som kan styrka en flytt till Malmö under det läsåret som de ansöker om en skolplats ges samma möjlighet att ansöka som de som redan är boende i kommunen. I övrigt bör ansökningarna hanteras likvärdigt vad gäller till exempel krav på dokumentation som styrker elevens behov.

Följande underlag ska bifogas ansökan:

- utredning av en elevs behov av särskilt stöd framtagen av den samlade elevhälsan innevarande läsår,
- pågående åtgärdsprogram och
- tidigare åtgärdsprogram samt utvärdering (om detta finns sedan tidigare).

Samt eventuellt:

- andra utredningar från nuvarande skola, till exempel frånvaroutredning eller skolsocial utredning och/eller
- annan relevant dokumentation som vårdnadshavare vill åberopa, till exempel läkarutlåtande och/eller logopedbedömning.

Vid behov av fördjupad eller kompletterande information inhämtar mottagningsgruppen denna genom exempelvis:

- strukturerad observation av eleven i nuvarande lärmiljö,
- strukturerad intervju med vårdnadshavare och/eller elev,
- strukturerad intervju med skolpersonal,
- frågeformulär till vårdnadshavare och/eller,
- frågeformulär till skolpersonal.

Om eleven blir antagen till skolan förbereds en överlämning tillsammans med eleven, vårdnadshavare och elevens nuvarande skola.

Beredning av ansökan

Inkomna ansökningar behöver bedömas utifrån målgruppsstillhörighet samt prioriteras utifrån att elever med störst behov ska beredas plats före de med mindre behov. Denna bedömning föreslås hanteras av en placeringsgrupp utifrån de målgruppskriterier och urvalsgrunder som

beskrivs ovan. I intervjuer med Kommunikationsskolan, Rönnens resursskola och centrala specialistteamet framkommer dels ett behov av att verksamheten görs delaktig i urvalsprocessen dels ett behov av att säkerställa likvärdigheten i ansökningsprocessen. Representanter från verksamheten har god kännedom om målgruppen och har en förankring i resursskolans vardagsnära praktik som bedöms stärka kvaliteten i de bedömningar som görs. Samtidigt finns det en risk att verksamheter som på egen hand sköter urvalet i högre grad tenderar att välja de elever som ”passar” verksamheten snarare än de elever som har störst behov. Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) benämner detta som att mottagarperspektivet premieras över behovsperspektivet. Projektet föreslår därför att beredning av inkomna ansökningar görs i samarbete mellan samtliga resursskolor samt att det samordnas av en representant från grundskoleförvaltningens centrala organisation. Den samordnande funktionen från förvaltningen blir en viktig garant för likvärdighet och rättssäkerhet i antagningsprocessen. Representanter från de olika resursskolorna kan med fördel vara specialpedagog eller annan profession från elevhälsoteamet. Placeringsgruppen rekommenderas att innefatta ca 8 personer – en till två centrala representanter, en representant för resursskola 1–5 samt två representanter från resursskola 6. Utöver specialpedagogisk kompetens bör minst en representant vara psykolog.

Ansökningsperiod

Ansökningsperiod till resursskolorna föreslås inträffa vid två tillfällen per läsår.

Det första tillfället avser antagning till läsårets start. Vårdnadshavare skickar in ansökan om skolplacering vid resursskola inför kommande läsår. Utifrån inkomna ansökningar och platstillgång fördelas platserna genom ovanstående urvalskriterier. De elever som bedöms tillhöra målgruppen men ej kan beredas plats på skolan utifrån tillgängliga platser vid ansökningstillfället ställs i en kölista. Elevernas plats i kölistan avgörs enligt urvalsgrunderna ovan. Om en skolplats blir tillgänglig tilldelas den elev utifrån prioritering i kölistan. Kölistan kvarstår tills nästa ansökningsomgång.

Inför vårterminens start finns det möjlighet att inkomma med en ansökan för de som inte ansökte om skolplacering vid det första ansökningstillfället. Vid detta andra ansökningstillfälle kompletteras kölistan med nyinkomna ansökningar. Vårdnadshavare som ansökt om placering vid första ansökningstillfället och står på kölistan har möjlighet att stå kvar i kölistan utifrån tidigare ansökan. De som inte ansökt vid första tillfället har möjlighet att inkomma med en ny ansökan. Utifrån samtliga inkomna ansökningar och platstillgång fördelas platserna genom ovanstående urvalskriterier. De elever som bedöms tillhöra målgruppen men ej kan beredas plats på skolan utifrån tillgängliga platser vid ansökningstillfället ställs i en kölista. Elevernas plats i kölistan avgörs enligt urvalsgrunder ovan.

Inför nytt läsår måste samtliga vårdnadshavare skicka in en ny ansökan om placering på resursskola.

Beslut om placering vid resursskola

Elever som kan beredas plats får bifallsbeslut enligt 10 kap. 30 § första stycket skollagen (2010:800) och elever som inte kan beredas plats får avslagsbeslut med stöd av 10 kap. 30 § andra stycket skollagen (2010:800). Beslut om bifall eller avslag fattas av rektor på den resursskola som ansökan avser. Om vårdnadshavare sökt till olika resursskolor ska ett beslut fattas för respektive skola. Även om det är flera beslut som fattas av olika delegat kan de med

fördel kommuniceras i samlad form till vårdnadshavare. Beslutet kan överklagas genom laglighetsprövning till Förvaltningsrätten i Malmö.

I resursskolan ska varje elev ges särskilt stöd. Det innebär dels att ett åtgärdsprogram ska upprättas för varje elev vid resursskolan, dels att rektorn inte behöver utreda elevens behov av särskilt stöd på nytt utan vid utarbetandet av åtgärdsprogrammet kan utgå från den utredning som gjordes vid placeringen av eleven vid resursskolan.

Information till vårdnadshavare

Eftersom det är vårdnadshavarna som ansöker om skolplacering är det viktigt att det finns en hög grad av transparens och information som stödjer vårdnadshavare att göra informerade val för sina barn. I implementeringsarbetet är det därför viktigt att beakta vilket stöd vårdnadshavare kan behöva få. Rektorer i elevens nuvarande skola är identifierade som nyckelpersoner i motiveringsarbetet och kan hjälpa vårdnadshavarna förstå vilka olika alternativ som finns och vad de innebär. Därför är det också viktigt att rektorerna ges adekvat information om den kommande organiseringen.

Elevuppföljning och utvärdering av placering i resursskola

Syftet med resursskolor är att stödja elevens målutveckling och främja en återgång till ordinarie undervisning. Eleven har rätt att gå kvar i resursskolan så länge behovet finns, men placeringen behöver följs upp och kontinuerligt utvärderas för att säkerställa att behovet kvarstår. Tidigare utredningar som grundskoleförvaltningen har genomfört har visat på ett behov från huvudmannens sida att kunna följa upp och utvärdera de verksamheter som drivs. Mot denna bakgrund är det viktigt att resursskolorna har ett uppföljningssystem av elevernas utveckling mot målen som håller hög kvalitet och som ger huvudmannen möjlighet att säkerställa insatsens effekt. Att resursskolorna drivs som egna skolenheter bedöms främja detta syfte.

Inkludering och återgång till ordinarie skolkontext

Som beskrivs ovan är strävan alltid att eleven ska kunna återgå till ordinarie skolkontext. På så vis är det viktigt att processen för övergång tillbaka till ordinarie undervisning är ordnad på ett sätt som främjar en lyckad övergång. Inom de enskilda resursskolorna finns det möjlighet för eleven att succesivt närma sig ett större sammanhang. Eleven kanske börjar i en undervisningsgrupp med 2–3 elever, efter en tid kan eleven möjligtvis undervisas del av dag i en grupp med 5–6 elever och sedan en grupp med 10–12 elever och så vidare. I samtal med elever, personal och vårdnadshavare har det lyfts fram som önskvärt att även specialiserade lärmiljöer har kapacitet att differentiera mellan olika elevers behov och/eller kunna möta elevers förändrade behov, även om verksamheten inte bedrivs i ordinarie skola. Eleverna lyfter särskilt fram behovet av att ha jämnåriga kompisar med liknande intresse att umgås med. Flera tjejer som intervjuats uppger att de gärna varit i en verksamhet där de finns fler tjejer att umgås med⁴.

Vikten av den sociala kontexten kan inte nog understrykas och dess betydelse för eleverna framkom genomgående i elevintervjuerna. Även om samtliga elevgrupper betonar vikten av att få sin undervisning i en mindre grupp, vill de befinna sig i en större social kontext.

⁴ Detta ska ses mot bakgrund av att det i nuvarande CSU och CKSU-grupper finns en överrepresentation av pojkar jämfört med könsfördelningen i ordinarie grundskola. Det, i kombination med nuvarande verksamheters storlek, gör att det i vissa verksamheter finns en eller ett fåtal tjejer.

Vårdnadshavare lyfte fram vikten av att elever med tidigare skolmisslyckande ska kunna gå till en skola som ”inte ser ut som en skola” i syfte att öka elevens närvaro. Eleverna, däremot, gav uttryck för hur viktigt det var att ens skola uppfattas som en ”riktig skola” av andra utanför skolan. Allt för små byggnader eller enskilda lokaler utanför en skolkontext kan uppfattas som stigmatiserande och skapa skamkänslor hos eleverna. Eleverna påtalade också att ett större socialt sammanhang ger fler möjligheter att hitta likasinnade vänner. De elever som intervjuats och som har de allra mest omfattande behoven av särskilt stöd önskade att få gå på en skola med ”många som jag”.

För de resursskolor som är samlokaliserade med ordinarie skola finns det möjlighet att, genom ett aktivt samarbete skolenheterna mellan, succesivt närma sig ordinarie undervisning på ett sätt som främjar elevens utveckling. För vissa elever kan det handla om inkludering i delade lokaler såsom matsal, bibliotek och skolgård, för andra elever kan det vara inkludering i undervisningen i något eller några ämnen, eller så kan det handla om inkludering stora delar av skoldagen men med det stöd eleven behöver. Ett samarbete mellan de enskilda resursskolorna och de samlokaliserade kan på liknande sätt främja elevens återgång till ordinarie skolsammanhang genom att utgöra ett mellansteg från de enskilda resursskolorna till en resursskola med närhet till ordinarie skolkontext och slutligen återgång till ordinarie undervisning.

När eleven inte längre har behov av stödet som resursskolan erbjuder, oavsett om det är en enskild resursskola eller någon av de samlokaliserade, finns det behov av en ordnad process för skolbyte. Projektets förslag är att vårdnadshavarna till dessa elever får möjlighet att skicka in en ansökan om skolbyte i samband med någon av de löpande runderna för skolplacering. Det vill säga enligt samma process som nyinflyttade elever eller elever som önskar att byta från en fristående skola till en kommunal. Eftersom eleven inte ska vara placerad på en resursskola en längre period än vad eleven har behov av ser projektet inte det som möjligt att invänta en skolbytesperiod för eleven att byta skola. Det är rektor på resursskolan som vid uppföljning av elevens behov av särskilt stöd konstaterar om behovet av placeringen kvarstår eller ej. En dialog med vårdnadshavarna behöver ske om rektor bedömer att behovet av resursskola inte längre finns, men vårdnadshavarna behöver inte ge sitt medgivande till att en utskrivning sker. Skulle vårdnadshavarna önska att byta skola och rektor bedömer att elevens behov av resursskola kvarstår, hänvisas vårdnadshavarna till grundskoleförvaltningens ordinarie skolbytesperioder.

Statliga utredningar, forskning och beprövad erfarenhet

I regeringens delbetänkande *En annan möjlighet till särskilt stöd* (SOU 2020:42) utreds reglering av kommunala resursskolor. Utredningen betonar att huruvida resursskolor ger elever bästa möjligheter nå så långt som möjligt är beroende dels av hur väl undervisningen i ordinarie kontext fungerar, dels av kvalitet i resursskolornas verksamhet. Utredarna hänvisar till att forskning visar på en försiktigt positiv tendens till att elever med olika funktionsnedsättningar uppnår bättre skolresultat i ordinarie skolsammanhang, men att det samtidigt är svårt att dra långtgående slutsatser. Det som forskningen däremot visar tydligt är att lärares förhållningssätt, deras förmåga att anpassa undervisningen och deras samarbete är minst lika viktigt som elevens placering rent organisatoriskt. Utredningens slutsats vad gäller behovet av resursskolor är att huvudmän ibland behöver skapa särskilda organisatoriska lösningar för vissa elever under en period av skoltiden och i en omfattning som kan variera. Utgångspunkten måste alltid vara den enskilda elevens behov, vilket kan förändras över tid.

Även regeringens slutbetänkande *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven* (SOU 2021:11) beskriver att det ibland behöver skapas särskilda organisatoriska lösningar för vissa elever under en period av skoltiden och i en omfattning som kan variera. Utgångspunkten måste dock alltid vara den enskilda elevens behov, och att behovet av dessa lösningar hänger samman med vilket stöd eleven kan få i det ordinarie sammanhanget. I utredningen diskuteras även begreppet inkludering. Utredningen beskriver att kritiken mot den ordinarie skolans bristande möjligheter att skapa goda förutsättningar för vissa elevers lärande ibland är en kritik mot det synsätt som avspeglas i den placeringsorienterade definitionen av inkludering, som innebär att andra organisatoriska lösningar för vissa elever inte ska användas. Utredningen menar att i de fall då elever är långvarigt placerade i ett annat sammanhang än det ordinarie kan det visserligen vara svårt att tala om inkludering. Men även om målet är att på olika sätt förbereda eleverna för att ta steget vidare mot fortsatt utbildning och arbete i ett inkluderande samhälle, menar utredarna att vägen dit ibland vara att stödet till eleven ges i en annan miljö, där det finns bättre förutsättningar för eleven att kunna tillgodogöra sig det.

I projektets dialog med Specialpedagogiska skolmyndigheten framhåller myndigheten vikten av att organisera resursskolor så att elevens behov kan tillgodoses även om behoven förändras. De betonar särskilt vikten av att organisera för att främja elevens återgång till ordinarie undervisning. Resursskola som koncept, med skolplacering som grund för beslut, riskerar att skapa inläsningseffekter. Det kan dels handla om att antagningssystemet kan påverka tiden det tar att få en annan skolplacering, dels kan det handla om elevens relationer och anknytningar på resursskolan kan försvåra övergången till en ny skolkontext. Specialpedagogiska skolmyndigheten ser en särskild risk kring resursskolor som är organiserade som egna enheter. Detta är en risk som även framkom i dialog med forskare på Linnéuniversitet som menar att ju längre bort eleven befinner sig från ordinarie skolsammanhang, desto större är risken att vägen tillbaka blir längre. I detta avseende är det särskilt viktigt att det samarbete som projektet föreslår resursskolorna emellan samt med samlokaliserade skolor etableras och fungerar väl. Likväl är det viktigt att elever som har behov att återgå till ordinarie skolkontext ges möjlighet att löpande ansöka om skolplacering på en kommunal grundskola.

Projektet har varit i kontakt med andra kommuner för att ta del av deras erfarenheter av resursskolor men kan konstatera att det har varit en utmaning. Lagstiftningen kring resursskolor är relativt ny vilket medför att flertalet av kommunerna som projektet varit i kontakt med själva är mitt i utredning om hur resursskolor ska organiseras. För kommuner som har etablerade resursskolor kan det finnas skillnader i kommunens förutsättningar jämfört med Malmö. Det kan dels finnas skillnader vad gäller det totala antalet grundskoleelever i kommunen, dels andelen kommunala/fristående skolor. Linköpings kommun är en kommun som lyfts fram av flera aktörer som erfarna inom området. De har sedan en tid tillbaka en resursskola för elever med normbrytande beteende. De ser flera fördelar med organisering i resursskola och arbetar just nu med att omvandla centrala särskilda undervisningsgrupper till resursskolor. Även Göteborgs stad har fattat beslut om att omvandla centrala särskilda undervisningsgrupper till resursskolor. Projektet har tagit del av Linköpings utredning inför beslut om kommande organisering samt målgruppskriterier för befintliga verksamheter. Projektet har också tagit del av Göteborgs stads tjänsteutlåtande vid inrättande av kommunens första resursskola.

Det exempel på en större resursskola som projektet har identifierat återfinns i grundskoleförvaltningens inre organisation, det vill säga Kommunikationsskolan med ca 100 skolplatser. I andra kommuner och hos fristående aktörer återfinns exempel på resursskolor med upp till ca 70 platser. Andra kommuner har lyft fram elevernas behov av ett mindre sammanhang som bakomliggande orsak till antalet platser, men samtidigt pekat på utmaningar med till exempel behöriga lärare. Projektets bedömning är att erfarenheter från Kommunikationsskolan visar på att det finns förutsättningar att skapa ett mindre sammanhang för eleverna även om personalen är organiserad i en större kontext. Eleverna på Kommunikationsskolan uttrycker en stolthet över sin skola och önskar att få vara en ”egen skola med egen byggnad och skolgård”. Personalen på Kommunikationsskolan uppgav i intervju att en större resursskola ger större möjligheter till flexibilitet och anpassning utifrån elevernas behov. Visserligen är det enklare att få till det lilla sammanhanget i en liten resursskola, menar personalen på Kommunikationsskolan, men verksamheten blir skör och det är svårt att anpassa utifrån elevens individuella och föränderliga behov. I dialog med Rönnens resursskola har det även framkommit fördelar med att organisera större resursskolor utifrån aspekter som grupsammansättning och kompetensutveckling. Samtidigt är det viktigt att beakta de utmaningar som statliga myndigheter och forskning framhåller gällande resursskolor i det fortsatta arbetet. Förslag på hur dessa risker kan hanteras återfinns under rubriken ”Riskanalys” nedan.

Projektets rekommendationer

Rekommendation

- Avslutas och läggas till handlingar
- Avvakta
- Fortsätta som projekt
- Överförs till ordinarie drift

Projektets rekommendationer återges löpande i avsnittet slutsatser och sammanfattas här nedan.

Projektet rekommenderar att förvaltningen organiserar fyra resursskolor samlokaliserat med en befintlig F-9-grundskola.

- Resursskola 1–4 ska registreras som egna skolenheter, men ledas av rektor på samlokaliserad skola.
- Resursskola 1–4 ska erbjuda anpassade lärmiljöer med närhet till ordinarie skolkontext.
- Resursskola 1–4 bör organiseras på grundskolor som har årskurs F-9, är geografiskt spridda i staden samt har lokalmässiga förutsättningar för att driva en resursskola för ca 30 elever. Projektet ser även positivt på om resursskolorna etableras i så kallade SSPF-områden.
- Vidare kvarstår projektet från rekommendationen i föregående delrapport att det bör undersökas om några av de skolor som idag har centrala särskilda undervisningsgrupper kan vara aktuella för placering av de mindre resursskolorna i syfte att bygga på befintlig organisation och kompetens.

Projektet rekommenderar att förvaltningen inrättar två enskilda resursskolor som leds av samma rektor

- Två enskilda resursskolor, där hela skolmiljön är anpassad, ska inrättas och ledas av en gemensam rektor.
- Resursskola 5 riktar sig till elever i årskurs 1–3 och bör ha kapacitet för ca 40 elever. Här erbjuds ett mindre sammanhang för de yngsta eleverna genom en separat skolbyggnad och egen skolgård. Skolgården kan med fördel ha närhet till lekområden eller annan lågstadieskola, men bör ledas av samma rektor som resursskola 6.
- Resursskola 6 riktar sig till elever i årskurs 4–9 och bör ha kapacitet för ca 150 elever och tillgång till separata byggnader/möjlighet att avgränsa våningsplan från varandra samt flertalet entréer.
- Resursskola 5 föreslås bli en matarskola till resursskola 6.
- Det är viktigt att det geografiska avståndet mellan resursskola 5 och 6 är kort och att personalen, vid behov, enkelt kan ta sig mellan de olika verksamheterna. Gångavstånd inom 5-10minuter är att föredra.
- Resursskolorna 5 och 6 bör placeras relativt centralt i staden med god tillgång till kollektivtrafik samt med goda förutsättningar för hämtning och lämning med taxi.

Kvalitetsstandard för resursskolor

- Projektets rekommendationer avseende fysisk lärmiljö, bemanning (skolledning, elevhälsopersonal, m.fl. samt generellt riktvärde för bemanning), elev- och verksamhetsuppföljning ska beaktas i det fortsatta implementeringsarbetet.
- Samtliga resursskolor ska kunna erbjuda fritidshem och korttidstillsyn enligt LSS i den omfattningen eleverna behöver och i en lärmiljö som är anpassad efter elevernas behov
- Resursskolorna ska erbjuda lovskola i samma omfattning som övriga grundskolor i Malmö stad.
- För att en resursskola ska lyckas i sitt uppdrag behöver den genomsyras av en kultur med tro på varje elevs förmåga att utvecklas och att det är skolans uppdrag att skapa förutsättningar för eleverna att ta till sig undervisningen och utvecklas mot målen. Skolledningen som tillsätts på samtliga resursskolor har ett viktigt uppdrag i att bygga en kultur som främjar elevernas utveckling och lärande samt har en tydlig förankring i skollagen.
- För att säkerställa likvärdigheten mellan resursskolorna bör ett organiserat samarbete ske mellan samtliga resursskolors skolledning i bland annat ansökningsförfarande, systematiskt kvalitetsarbete och kompetensutveckling.
- Projektet föreslår att resursskolorna organiseras som en trattorganisation med fler platser i äldre årskurser än de lägre.
- Resursskolorna bör tilldelas namn som inte innehåller benämningen ”resursskola”.

Ett kompetensnav inrättas på resursskola 5 och 6

Resursskola 5 och 6 har genom sin dimensionering möjlighet att verka som ett kompetensnav i grundskoleförvaltningen och bör avsätta delar av tjänster för kompetensspridning till övriga skolor i grundskoleförvaltningen.

Ansökningsprocess och stöd till vårdnadshavare

- Utformandet av riktlinjer och rutiner för ansökningsprocess för resursskolorna ska utgå från projektets förslag avseende målgrupp och ansökningsprocess - vilket

innefattar rekommendationer om målgrupp, urvalsgrunder, ansökningsförfarande, beredning av ansökan samt beslut om placering vid resursskola.

- Vårdnadshavare vars barn inte längre har behov av resursskola ges möjlighet att ansöka om skolplacering i de löpande skolplaceringsrunderna enligt grundskolenämndens riktlinjer för skolplacering.
- Det fortsatta implementeringsarbetet ska beakta vilket stöd vårdnadshavare kan behöva få för att kunna göra informerade val om sitt barns skolgång.
- Det är också viktigt att beakta hur adekvat information om resursskolorna kan utformas till stöd för grundskoleförvaltningens samtliga rektorer.

Ovan organisering föreslås ersätta samtliga CSU- och CKSU-verksamheter samt Rönnens resursskola och Kommunikationsskolan. Resurser från dessa verksamheter bör uppgå i den föreslagna organiseringen med sex resursskolor.

Föreslagen organisering och dess påverkan på förvaltningens resursfördelning, särskilt avseende ansökningsförfarande och inrättande av kompetensnav bör beaktas i kommande projektdirektiv efter projektet *effektiv förvaltning*.

Om projektet föreslås avslutas, avvakta eller fortsätta som projekt

Projektets föreslår att delprojekt 1 avslutas och rekommendationerna överförs till driftsorganisation för implementering.

Om projektet föreslås överföras till drift

Tillvägagångsätt – föreslagen plan för implementering

TABELL 8 FÖRESLAGEN PLAN FÖR IMPLEMENTERING

Aktivitet	När?	Vem är ansvarig?
Tillsätt rektor för Resursskola 5–6	Aug-24	Förvaltningsledning
Lokaliseringsbeslut av samtliga resursskolor (vilket medför att rektorer för resursskola 1–4 utses)	Aug-24	Förvaltningsledning
Utse samordnare för det samlade implementeringsarbetet med samtliga resursskolor	Aug-24	Förvaltningsledningen
Ta fram kommunikationsplan för implementeringsperioden	Aug-24	Samordnare för implementeringsarbetet samt rektorer för resursskolorna
Delprojekt 4 kartlägger alla skolors individuella förutsättningar att inom ramen för den egna verksamheten möta behovet av att ge elever särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp hela eller delar av skoldagen i syfte att främja likvärdigheten	HT-24	Projektets styrgrupp
Ta fram riktlinjer för ansökningsprocessen med urvalskriterier och målgrupp för respektive resursskola samt tillsätta placeringsgruppen	HT-24	Samordnare för implementeringsarbetet samt rektorer för resursskolorna
Fastställa plan för elevöverflytt/sökperiod	HT-24	Samordnare för implementeringsarbetet samt rektorer för resursskolorna

Beslut kring hur placering av medarbetare i befintliga verksamheter ska genomföras	Sep-24	Förvaltningsledningen
Formellt beslut om skolorganisering	Nov-24	Grundskolenämnden
Beslut kring eventuell extern rekrytering	Nov-24	Förvaltningsledningen
Genomföra elevöverflytt/sökperiod med besked om skolplats till HT-25	Jan/mar-25	Rektorer för resursskolorna
Resursskolornas verksamhet startar	LÅ25/26	Rektorer för resursskolorna

Konsekvensbeskrivning

Se bifoga barnkonsekvensanalys.

Riskanalys

TABELL 9 RISKANALYS

Identifierad risk	Åtgärd
Risk för ökad exkluderingsgrad då resursskolor innebär en skolplacering utanför ordinarie skolkontext samt att två resursskolor föreslås organiseras som enskilda enheter	<p>Samtliga resursskolorna ska erbjuda möjlighet till inkludering på olika nivåer. För elever på de resursskolor som samlokaliseras med grundskolor kan det till exempel handla om inkludering i delade lokaler såsom matsal, bibliotek och skolgård, för andra elever kan det vara inkludering i undervisningen i något eller några ämnen, eller så kan det handla om inkludering stora delar av skoldagen men med det stöd eleven behöver. För elever i de enskilt organiserade resursskolorna handlar det om att skapa förutsättningar för att succesivt närma sig allt större kontexter. Att vara i en specialiserad kontext med möjlighet till igenkänning, tillhörighet och behov av omfattande anpassningar i lärmiljön kan bryta den negativa skolupplevelsen och ge eleverna en möjlighet att få en fungerande skolgång som leder vidare till fortsatta studier och minskar risken för utanförskap.</p> <p>Ett etablerat samarbete mellan de olika resursskolorna bedöms också främja elevernas återgång till ordinarie skolkontext.</p> <p>Att ansökningsprocessen för skolplacering i resursskola är mer omfattande och juridiskt reglerad än placering i centrala särskilda undervisningsgrupper bedöms också medföra en högre grad av rättssäkerhet vilket minskar risken för att elever placeras i en mer anpassad lärmiljö än vad de har behov för.</p> <p>Om elevens behov av resursskola skulle försvinna kan vårdnadshavare löpande ansöka om en skolplats i ordinarie skola. Detta bidrar till att säkerställa att elever inte placeras i resursskola under längre period än nödvändigt.</p>
Forskning visar en svag tendens till att segregerade lösningar tenderar att leda till sämre kvalitet i undervisningen.	Att befinna sig i allt för homogena och isolerade sammanhang riskerar att påverka pedagogernas kompetensutveckling negativt. Studier visar på en risk att verksamhetens fokus förskjuts från

	<p>skolundervisning till social färdighetsträning utifrån elevernas funktionsnedsättning. Det kan också finnas en tendens att betygsättning påverkas genom att till exempel skollagens undantagsbestämmelse används i större omfattning än vad som avses i lagstiftningen.</p> <p>Just därför är det så viktigt att skapa organisatoriska sammanhang som främjar kollegialt utbyte och kompetensutveckling. Förutsättningarna för detta är bättre i större organisationer än små. Även om eleverna har behov av ett mindre sammanhang så behöver inte den undervisande personalen främjas av att befinna sig i ett sådant.</p> <p>Utöver ett kollegialt lärande inom de olika resursskolorna behöver det också finnas ett aktivt samarbete i SKA och kompetensutvecklande insatser mellan resursskolorna samt mellan ordinarie skola och resursskola. Att organisera ett kunskapsnav i resursskola 5 och 6 bedöms attrahera specialiserad kompetens vilket bidrar till god kvalitet i undervisningen inom verksamheterna så väl som till resterande kommunala grundskolor i Malmö.</p>
<p>Dimensioneringen av de enskilda resursskolorna riskerar att påverka kvaliteten i undervisningen.</p>	<p>Elevgruppens sårbarhet leder till svårigheter i att etablera relationer och hantera dessa. En större organisation kan medföra fler kontakter. För att eleverna inte ska märka av den större kontext som personalgruppen befinner sig i föreslår projektet att den större resursskolan ska bedrivas i flera lokaler.</p>
<p>Dimensioneringen av de enskilda resursskolorna riskerar att påverka personalens arbetsmiljö.</p>	<p>I dialog med medarbetare i CKSU-verksamheterna, SPSM och fackliga representanter i förvaltningen har det lyft fram en oro för personalens arbetsmiljö i en större resursskola utifrån att det kan finnas utmaningar med att enbart arbeta med elever med omfattande behov av särskilt stöd. Samtidigt kan projektet konstatera att redan idag finns det personalgrupper som enbart arbetar med denna elevgrupp. För dessa verksamheter har det funnits en utmaning i att få till raster, lunchpauser, tid för reflektion och vikarie vid frånvaro. Genom att personalen organiseras i större verksamheter skapas bättre förutsättningar för kollegialt utbyte, raster och reflektionstid, något som påverkar arbetsmiljön positivt. Även verksamhetens sårbarhet vid frånvaro minskar.</p>
<p>Beprovd erfarenhet visar på en risk att ett mottagarperspektiv eller verksamhetsperspektiv tenderar att bli dominerande då verksamheter styr urvalet i ansökningsprocessen. I stället för att elever med störst behov erbjuds plats tenderar verksamhetens behov att få företräde i syfte att bidra till en elevsammansättning som främjar en god arbetsmiljö.</p>	<p>Verksamhetens kompetens och erfarenhet är viktig att ta vara på då prövning av elevs behov av resursskola görs. Samtidigt behöver urvalet göras på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt. I detta syfte föreslår projektet att urvalsprocessen samordnades av grundskoleförvaltningens centrala organisation. Att det finns ett etablerat samarbete mellan den samordnade funktionen samt de olika resursskolorna bedöms bidra till en ökad rättssäkerhet och likvärdighet.</p>
<p>Det behöver finnas en administration för att kunna administrera antagningsprocessen tidsmässigt och rättssäkert.</p>	<p>De juridiska kraven på att placera en elev i en resursskola är högre än vid en placering i central SU-grupp. Detta medför att administrationen kring</p>

	<p>ansökningsprocessen kan komma att öka. Erfarenheter från Linköpings kommun visar på en minskad administrativ börda när centrala SU-grupper omvandlats till resursskolor. Det ansökningsförfarandet som projektet föreslår, med en placeringsgrupp bestående av en samordnandefunktion samt representanter från resursskolorna, kommer troligtvis att medföra en minskad arbetsbelastning i förvaltningens centrala organisation och ett ökat resursbehov i resursskolorna. Vilka konsekvenser detta får för resursfördelningen bör förvaltningen beakta i det kommande projektdirektivet efter projekt <i>effektiv förvaltning</i>.</p>
--	--

Resultatuppföljning

Föreslagen organisering bör följas upp inom ramen för grundskoleförvaltningens systematiska kvalitetsarbete.

Bilagor

- Slutsatser från genomförda fokusgruppsintervjuer
- Barnkonsekvensanalys

Bilaga: Slutsatser från genomförda fokusgruppsintervjuer

Bilaga till delrapport 2 – Organisering av särskilda undervisningsgrupper, resursskolor och andra specialiserade lärmiljöer.

Elever

Nedan återges slutsatser från intervjuer med elever. Eftersom förutsättningarna och svaren skiljer sig något åt mellan de olika grupperna presenteras slutsatserna separat för respektive elevgrupp.

	CKSU	CSU	Rönnen resursskola	Kommunikationsskolan
Skolans geografiska placering i staden	Central placering med god tillgång till kollektivtrafik är önskvärt.	Eleverna vill att skolan ska ligga i närheten av deras hem. En del av eleverna nämner att nuvarande CSU-grupp ligger geografiskt rätt utifrån deras önskemål.	Skolans geografiska placering var inte så viktig för eleverna.	
Inkludering	<p>Viktigt med möjlighet till social interaktion, närhet till elevhälsa och att få känslan av en normaliserad skolkontext.</p> <p>Återkommande berättelse var känsla av skam och stigmatisering kopplat till den lilla skolkontexten. Även om det var viktigt med en liten grupp i undervisningen önskade eleverna möjlighet till ett större socialt sammanhang utanför klassrummet.</p> <p>Eleverna betonade även vikten av att andra, ex. släktingar och vänner utanför skolan, ska uppfatta skolan som en ”riktig skola”. Detta för att främja en</p>	<p>Eleverna tycker att det är mycket positivt att gå i en liten grupp. Flera nämner att de inte vill byta skola och att de trivs bra på sin nuvarande skola.</p> <p>Eleverna ser det som positivt att del av dag undervisas i ordinarie skolkontext samt ta del av olika aktiviteter/utflykter som skolan anordnar.</p> <p>Det är viktigt att möjlighet att ta del av ordinarie undervisning inte krockar med andra schemalagda lektioner då det bidrar till stress hos eleverna.</p> <p>Vissa elever uttrycker en önskan att i större del ingå i</p>		<p>Eleverna upplever det som positivt att få gå på en skola som är utformad för att möta deras behov.</p> <p>Eleverna ger inte uttryck för bristande social kontext eller en stigmatiserande skolmiljö.</p> <p>Elevernas beskrivning av sin skolgång påminner väldigt mycket om en normaliserad skolkontext.</p>

	känsla av normalitet och undvika att elevens skolgång blir stigmatiserad.	ordinarie skolkontext, främst utifrån sociala aspekter och möjlighet att få möta andra elever.		
Undervisning/-utveckling mot betygs-kriterierna	Att undervisas i ett mindre sammanhang upplevs som positivt, men det är inte det mindre sammanhanget i sig som upplevs som positiv utan snarare lärarnas sätt att hantera undervisningen i gruppen.	Flera av eleverna lyfter vikten av att ha nära stöd av ett fåtal lärare som de känner väl och är trygga med. Undervisningen behöver anpassas efter den takt som eleverna arbetar i. Eleverna menar att lärarna känner till deras behov och förutsättningar väl och kan anpassa undervisningen utifrån det.	Eleverna lyfte fram vikten av att kunna göra olika utifrån elevens behov, både vad gäller undervisning och klasstorlek. Åldersblandade klasser upplevs som negativt dels för att det är blandad nivå på undervisningen, dels för att det bidrar till oro när nuvarande klasskamrater går vidare till gymnasiet och nya elever ska komma in.	Eleverna bedömer att skolans personal har god kompetens för att stötta eleverna i deras kunskapsutveckling.
Lokaler	Utemiljön är minst lika viktig som innemiljön för eleverna. Det allra viktigaste, lokalmässigt, är att det uppfattas som en ”riktig” skola med allt vad det innebär i form av specialsalar, skolgård, etc.	Viktigt att det är lugnt, god möjlighet till studiero, tryggt med samma vuxna runt eleverna, skönt med tydlig struktur, förutsägbarhet och minskade sinnesintryck. Fasta platser i alla ämnen bidrar till en strukturerad miljö. I utemiljön vill eleverna kunna röra sig fritt och ha tillgång till aktiv lekmiljö samt lugnare utrymmen för återhämtning.	Det fanns en oro att fler elever kan medföra en stökigare miljö. Samtidigt sågs det som positivt om det fanns fler elever att umgås med och lära känna.	På frågan hur deras skola skulle kunna bli bättre så svarar eleverna att de önskar en egen skolbyggnad som bara är till för dem. De vill inte dela skolgård och matsal med en annan skola.
Återgång kring ordinarie skola/övergång till gymnasiet	Eleverna uttryckte en viss oro för övergången till gymnasiet utifrån den sociala kontexten, annars var de överens om att det viktigaste är att klara av gymnasiet.	Eleverna menar att de inte vill byta skola tillbaka till ordinarie skola. Eleverna uttrycker att de ser fram emot att välja inriktning, träffa nya klasskamrater och		Merparten av eleverna i nuvarande årskurs 9 har sökt till ordinarie gymnasieprogram.

		lärare på gymnasiet men uttrycker viss oro för nya rutiner och bekanta sig med en ny miljö/kontext.		
Delaktighet vid beslut	Ingen av eleverna upplevde sig delaktiga eller visste varför de fått en plats i SU-gruppen.	<p>Flera av eleverna upplever sig delaktiga i beslutet genom att föräldrar och skolpersonal informerade, men de visste inte att de hade möjlighet att tacka nej om platsen inte hade upplevts bra.</p> <p>En del av eleverna uppger att det var lärarna på deras gamla skola som bestämde var de skulle gå.</p> <p>En del av eleverna fick reda på beslutet precis innan de skulle börja i CSU och föräldrarna redan hade tackat ja till platsen. De tycker att det är viktigt är att de får chansen att välja mellan mer än en skola och att få känna in miljön innan man tackar ja till platsen.</p>		

Vårdnadshavare

Nedan återges slutsatser från intervjuer med vårdnadshavare till elever i CKSU-grupperna.

	Vårdnadshavare (CKSU)
Lärmiljö	<p>Vårdnadshavarna lyfter särskilt behovet av en lärmiljö som erbjuder ett litet sammanhang, både i undervisningssituationen och socialt (till och från skolan, raster, matsal, korridorer och andra ”kringmiljöer”). Det lilla sammanhanget behövs under hela skoldagen och det finns en oro för att en större resursskola påverkar förutsättningarna för detta negativt.</p> <p>Personalens kompetens och förmåga att möta individuella behov är oerhört viktig. Detta gäller i den fysiska, pedagogiska och sociala lärmiljön. Det måste finnas utrymme för att anpassa samtliga aspekter av lärmiljön efter elevernas individuella behov.</p>

	En större resursskola hade kunnat bidra till att det finns specialsalar och en samlad elevhälsa som kan bygga relationer med eleven över tid. Detta hade ökat elevernas trygghet.
Geografisk placering	Lär miljön är viktigare än den geografiska placeringen, men det är bra om det finns goda möjligheter för elever att ta sig till skolan med kollektivtrafik eller taxi.
Återgång till ordinarie skola/övergång till gymnasiet	Behovet av vägledning är extra stort för dessa elever. Vårdnadshavarna efterfrågar ett mer fördjupat samarbete med elevhälsan i allmänhet och SYV i synnerhet. Det gäller både för elever och vårdnadshavare.
Delaktighet vid beslut	Det behöver bli tydligare och mer transparent kring vilka olika möjligheter som finns. Det är viktigt för vårdnadshavarna att veta hur deras val påverkar elevens framtida valmöjligheter inför till exempel gymnasiet. Ökad överblickbarhet önskas.
Inkludering	Små verksamheter begränsar möjligheterna till sociala relationer. En större resursskola kan bidra till större möjligheter i den sociala lärmiljön. Om eleven behöver byta grupp kan det göras utan att samtidigt behöva flyttas till en annan del av staden. Det kan också skapa möjligheter att succesivt närma sig större sammanhang vilket ses som positivt för till exempel övergången till gymnasiet.

Personal och skolledning

Nedan återges slutsatser från intervjuer med personal på Kommunikationskolan och Rönnen resursskola samt skolledning på Rönnen resursskola.

	EHT Kommunikationskolan	Personal Rönnen resursskola	Skolledning Rönnen resursskola	Personal CKSU
Antagningsprocess/urval	Intervjuer och observationer lyfts fram som en framgångsfaktor i antagningsprocessen. Att Kommunikationskolan "äger" sin egen antagningsprocess ses som en framgångsfaktor.	Likvärdighet i antagningsprocessen är viktig. Det kan finnas en risk att likvärdigheten brister om skolorna som har de mindre resursskolorna kan premiera "sina" elever. I ordinarie skola framför andra elever i staden. Det krävs god framförhållning i antagningsprocessen för att utfallet och mottagandet ska bli så bra som möjligt. Fasta ansökningsdatum är positivt för transparens och tillit i processen.	Ansökningsprocessen tar tid och vårdnadshavarna borde få ansöka tidigare för att skolan ska kunna förbereda ett bra mottagande. En platsfördelning som inte tar hänsyn till elevernas årskurs skapar utmaningar i tjänstefördelning mellan läsår och svårigheter i att garantera behöriga lärare. Rönnens resursskola har initierat en IF-utredning för ca en tredjedel av de elever som går på skolan. De flesta som får en IF-diagnos väljer att söka sig till anpassad grundskola, vilket medför ytterligare ett skolbyte för eleverna.	Det finns en viss oro för de elever vars vårdnadshavare inte väljer att söka till en resursskola trots att eleven har behov av en sådan placering.

<p>Lokaler/- Lärmiljöer</p>	<p>Lokalerna som resursskolorna ska vara i behöver vara anpassade både i inne- och utemiljön. Här är det en stor fördel om resursskolan har sina ”egna” lokaler för att kunna anpassa dem på sitt vis</p> <p>Lokalerna behöver vara flexibla, gärna något ”för stora” utifrån antal elever som kan vistas där, i syfte att skapa en flexibilitet i hur olika utrymmen nyttjas. På så vis kan sammanhang för hela skoldagen anpassas utifrån olika gruppers behov – allt ifrån klassrum, grupprum, matsal och fritids/LSS.</p> <p>En större resursskola ger större möjligheter till flexibilitet och anpassning.</p> <p>Att få till en resursskola för 250 elever är en utmaning, det bygger på att det går att få till det lilla sammanhanget samt ett bra ledarskap och förankrad värdegrund.</p> <p>I mindre resursskolor är det enklare att få till det lilla sammanhanget men det är också skört och svårt att anpassa utifrån elevens individuella och föränderliga behov.</p>	<p>I en större resursskola blir det viktigare att få till en bra gruppammansättning, samtidigt medför fler elever större möjlighet att skapa just detta.</p> <p>Åldersblandade grupper upplevs leda till sämre kvalitet i utbildningen och skapa oro hos eleverna. För att undvika detta behövs fler resursskolor och fler grupper. Rönness resursskola bedöms som för liten.</p> <p>Resursskolans lokaler behöver vara större med möjlighet att ljud- och ljussanera miljön. Det behöver finnas möjlighet att avgränsa olika delar av en större resursskola.</p> <p>Ur ett kompetens-försörjningsperspektiv upplevs förslagen inriktning som positiv. Förslaget bedöms stärka möjligheterna att behålla och utveckla specialiserad kompetens.</p> <p>Viktigt med tillgång till rektor som leder verksamheten.</p>	<p>Viktigt med mindre lokaler för undervisning, men samtidigt ha tillgång till specialsalar och vid behov kunna erbjuda en större social kontext för eleverna.</p> <p>Bra om resursskola är nära en F-9-skola, eller en skola som motsvarar resursskolans årskurser, i syfte att främja inkludering och sociala kontext mellan skolorna.</p>	<p>Möjligheten att skapa avgränsade lärmiljöer/ett litet sammanhang för elever framhålls som mycket viktig.</p> <p>Man lyfter att det finns en elevgrupp med stor skolfrånvaro vars återgång till undervisning man upplever gynnas av lärmiljöer som inte upplevs som en traditionell skola.</p> <p>Man lyfter behovet av en omfattande riskbedömning utifrån att det i ett större resursskole-sammanhang kan finnas ett större antal elever med utåtagerande beteenden.</p> <p>Det finns en viss oro för en ökad arbetsbelastning.</p>
<p>Geografisk placering</p>	<p>Önskvärt är en central placering i staden med god</p>	<p>De flesta elever åker från flera delar av staden så den</p>		

	<p>tillgång till kollektivtrafik och med yta för hämtning/lämning med taxi.</p>	<p>geografiska placeringen är inte jätteviktig Samtidigt underlättar ett centralt läge när eleverna ska ta sig till skolan</p> <p>Fördel med att ha en resursskola i anslutning till en ordinarie skola är att det kan bidra till kunskapsutveckling på skolan.</p>		
<p>Återgång till ordinarie skola</p>	<p>Representerar ett neurotypiskt synsätt att alla ska passa in i samma mall. Samtidigt är det viktigt att inte hålla kvar eleven i ett sammanhang. Måste vara baserat utifrån hur eleven är och det måste vara en rimlighet i strävan.</p> <p>Har exempel på att på elever som lämnat för progressionen varit så god. I de fallen syns en tydlig skillnad i elevens självbild.</p> <p>I en stor resursskola behöver det inte va så svart och vitt. På små resursskolor är det enda alternativet att slussa ut mot en stor skola. På en större resursskola kan man jobba med en flerstegsraket från små grupper till lite större men fortfarande mindre och i en anpassad miljö. Större flexibilitet att möta elevens behov.</p>	<p>Behöver finnas möjlighet att närma sig ett större sammanhang och öva på strategier.</p>	<p>Viktigt att ha en kultur av kunskapsfokus och att tro på elevernas möjlighet till utveckling</p>	
<p>EHT/-skolledning Bemannning och kompetens</p>			<p>Samtliga EHT-professioner behövs.</p> <p>I uppstartsfasen viktigt med ett nära ledarskap, gemensamt mål och riktning.</p>	

			Elevassistenter behövs utifrån omvårdnadsbehov.	
--	--	--	---	--

Centrala specialistteamet

Nedan återges slutsatser från intervjuer med representanter för centrala specialistteamet (CST).

	Centrala specialistteamet
Målgrupp	Resursskola behöver kunna möta elever som är sensoriskt känsliga för intryck och har behov av ett mindre sammanhang.
Antagningsprocess/-urval	Antagningsprocessen kan med fördel ske i samarbete mellan resursskola och sakkompetens från förvaltningen. Antagningsprocess till resursskola är mer administrativt krävande än placering i CSU-grupp, samtidigt är processen mer likvärdig och juridiskt korrekt. I nuläget läggs ca 5h/ansökan till CSU, när observationer genomfördes bedömdes resursåtgången vara 12h/ansökan.
Återgång till ordinarie skola	För att möjliggöra återgång till ordinarie skola behöver resursskolan vara lokaliserad så att det skapar förutsättningar för succesiv inkludering i ordinarie undervisning likt de förutsättningar som CSU-verksamheterna har idag. Vid övergång från resursskola till ordinarie skola är stöd från huvudmannen viktigt.

Specialpedagogiska myndigheten

Nedan återges slutsatser från dialog med specialpedagogiska myndigheten.

- Lokala särskilda undervisningsgrupper är att föredra framför resursskolor
- Om huvudmän ser ett behov av resursskola så är det viktigt att de är samlokaliserade med en skolenhet och inte ligger enskilt/isolerat
- Ser exempel från andra kommuner som startat resursskolor men haft svårt att upprätthålla kvalitet i undervisningen. Utmaningen att upprätthålla kvalitet är särskilt stor i särskiljande organiseringar.
- Distinktion av platser kan göras enligt följande matris
 - Högintensiv insatsplats – max 4 elever/grupp, goda möjligheter för enskild undervisning
 - Medelintensiv insatsplats – 6-7 elever/pedagog
 - Lättintensiv insatsplats – 10-12 elever/pedagog
- Viktigt att organisera för en genomströmning av elever så att elevens behov kan tillgodoses även om behoven förändras. Här behöver huvudmannen organisera för att främja återgång till ordinarie undervisning samt undvika inlåsningseffekter.
- Resursskola som koncept riskerar en viss inlåsningseffekt då eleven får en skolplacering och en tillhörighet på resursskolan. När eleven är redo för återgång till ordinarie skolsammanhang kan återgången försvåras om inte relationer/kompisar finns i närheten.
- Målgruppskriterierna får inte vara för breda. Det är bättre med flera målgrupper som är anpassade efter olika inriktningar

- Kan se en risk med att ”mottagarperspektivet” blir viktigare än behovsperspektivet i ansökningsprocessen. Att huvudmän erbjuder platser till de elever som passar verksamheten snarare än de elever som har störst behov av en resursskola
- Ser schematekniska utmaningar med en resursskola för 250 elever
- Ser utmaningar i relationsbyggandet och målgruppskriterier i en resursskola för 250 elever

Dialog med Linnéuniversitetet

Nedan återges slutsatser från dialog med professor i pedagogik på Linnéuniversitetet.

- Sedan efterkrigstiden har det funnits en samverkan mot integrering och sedan inkludering i skolvärlden. Nu är trenden mer mot segregeringade lösningar.
- Ju längre bort vi håller eleven från ordinarie skolsammanhang, desto större blir risken för att vägen tillbaka blir längre.
- Skolan behöver arbeta mer med det kompensatoriska uppdraget för att fler elever ska kunna stanna kvar i ordinarie skolkontext.
- Det går ofta sämre för elever som har gått i segregerade verksamheter jämfört med de elever som inkluderats i ordinarie skolsammanhang. Men det finns ingen forskning om resultatet av segregeringade lösningar eller hur det påverkar eleverna på lång sikt.
- Full inkludering är inte rimligt för alla, men för varje individ som undervisas utanför skolans ordinarie kontext måste skolan överväga hur elevens väg ska se ut framåt.
- Allt för homogena grupper i skolan riskerar att spä på fördomar och segregation i samhället i stort.
- En central organisation, ex. resursskola, kräver oerhörd kompetens för att det ska bli bra
- Resursskolans verksamhet måste utvärderas noga
- Relationell kompetens har betydelse. Resursskolor bör organiseras som mindre enheter vid en skolenhet.
- Pedagogernas förmåga att skapa relationer till eleverna är väldigt viktigt.
- Målet med en resursskola är att det ska vara en temporär lösning. Huvudmannen behöver organisera för att steget tillbaka inte ska bli för långt

MOTION 2025-08-25

Trygg och tillgänglig skola

Kristdemokraterna anser att varje barn har unika behov och ett unikt värde. Skolan ska vara en trygg plats där varje elev får växa, utvecklas och känna sig sedda. För många barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) är verkligheten en annan: en otrygg skolmiljö, bristande anpassningar och uteblivet stöd. Dessa barn riskerar att hamna utanför både i skolan och senare i livet. Det är ett svek från samhällets sida.

I Umeå kommun uppskattas cirka 10 procent av eleverna ha NPF vilket motsvarar ungefär 1 400 elever. 28 procent av dem når inte gymnasiebehörighet att jämföra med 9 procent bland elever utan NPF-diagnos. I juni 2025 beräknas 40 elever i årskurs 9 med NPF lämna grundskolan i Umeå utan behörighet. Denna utsatthet riskerar att leda till psykisk ohälsa, socialt utanförskap och i värsta fall suicidförsök vilket sker fem gånger oftare i denna elevgrupp.

Föräldranätverk och organisationer som Riksförbundet Attention vittnar om hur barn går under i ett system som saknar struktur, resurser och transparens.

Det behövs ett nytt helhetsgrepp.

Kommunfullmäktige beslutade redan 2021 att möjliggöra organisering av resursskolor och särskilda undervisningsgrupper. Trots det finns 2025 endast 19 resursskoleplatser att söka för årskurs 7 och till dessa har 41 elever sökt. För låg- och mellanstadiet saknas resursskolor helt. Det finns heller ingen tydlig information för vårdnadshavare om var platserna finns, vilka kriterier som gäller eller hur urvalet sker. Det är inte värdigt en kommun som säger sig värna en trygg och jämlik skolgång.

Malmö har genomfört en strategisk satsning där fyra nya resursskolor etableras och där Rönnens resursskola byggs ut till ett kompetensnav. Totalt rör det sig om 320 platser från årskurs 1–9. Beslutet föregicks av en barnkonsekvensanalys och en bred dialog med både skolpersonal och föräldrar. Syftet: att ge barn i behov av särskilt stöd en verklig chans att lyckas i skolan.

Vill inte Umeå kommun att alla barn skall lyckas i skolan?

För Kristdemokraterna är barnens bästa alltid utgångspunkten. Barn med NPF har samma rätt till utbildning som alla andra men det kräver särskilda insatser och då inte bara i ord utan i handling. Familjer ska inte behöva kämpa för att få det stöd som lagen redan ger dem rätt till.

Skolans uppdrag är inte bara att förmedla kunskap utan den ska också rusta våra barn för framtiden. När skolan inte klarar det för barn med NPF är det vårt ansvar att agera. Vi kan inte acceptera att år efter år låta barn misslyckas för att vuxenvärlden inte organiserat skolan rätt.

Umeå behöver fler resursskolor, bättre struktur och verklig tillgänglighet. Det är vad våra barn och deras familjer förtjänar.

Med anledning av ovanstående yrkar vi att kommunfullmäktige beslutar:

1. **Att** kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att senast under 2026 presentera en plan för tillräcklig tillgänglighet till resursskolor i grundskolan.
2. **Att** det inrättas ett kommunövergripande kompetenscenter för NPF-stöd och handledning med uppdrag att sprida kunskap och kvalitetssäkra arbetet med tillgängliga lärmiljöer.
3. **Att** tydliga kriterier och öppen information om resursskoleplatser, placeringar och pedagogisk inriktning publiceras och hålls uppdaterade.
4. **Att** en årlig uppföljning sker av antalet barn i behov av särskilt stöd, inklusive resursskoleplacering samt hur behovet tillgodoses.
5. **Att** kommunen tar initiativ till samverkan med andra kommuner och regionen för att ta del av goda exempel och forskning inom området med särskilt fokus på tidiga insatser.

Veronica Kerr, Kristdemokraterna

Anders Sellström, Kristdemokraterna

Lucas Nilsson, Kristdemokraterna

Birgitta Nordvall, Kristdemokraterna

Barnkonsekvensanalys – Organisering av resursskolor

Barnkonsekvensanalysen genomförs av delprojekt 1: Organisering av resursskolor inom projektet *Organisering av särskilda undervisningsgrupper, resursskolor, akuteskolor och andra specialiserade lärmiljöer* (GRF-2023-38861). Barnkonsekvensanalysen är en bilaga till projektets andra delrapport och utgör tillsammans med delrapporten underlag för beslut.

Bakgrund

FN:s konvention om barnets rättigheter gäller som svensk lag sedan 1 januari 2020. Av artikel 3 i barnkonventionen framgår att vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa beaktas.

Grundskoleförvaltningens organisering av resursskolor påverkar barn i grundskoleålder i Malmö stad. Elever i de nuvarande centralt organiserade särskilda undervisningsgrupperna (CSU och CKSU) samt nuvarande resursskola och resursskoleliknande verksamhet (Rönne's resursskola och Kommunikationsskolan) berörs direkt av beslutet. Beslutet kan även ha en generell påverkan på övriga barn i Malmö stads grundskolor.

Projektets vägledande principer har varit:

- För de allra flesta elever är stöd på den ordinarie skolan det bästa (första) steget.
- Finns det utmaningar för eleven i att nå kunskapsmålen ska eleven i första hand få särskilt stöd på skolan
- Utöver detta så finns det troligen en liten grupp elever som har för stora behov av specialiserat särskilt stöd för att varje skola ska kunna möta det. Dessa elever bör få sin utbildning tillgodosedd i en annan kontext än den ordinarie skolan.

Den huvudsakliga målgruppen för denna barnkonsekvensanalys är elevgruppen som anges i den nedre punkten.

Barnombudsmannens stödmaterial för prövning av barnets bästa för beslut som rör barn på ett generellt plan har använts som stöd för genomförd barnkonsekvensanalys.

Berörda artiklar i barnkonventionen samt annan relevant lagstiftning

Berörda artiklar i barnkonventionen

Grundprinciper i barnkonventionen som alltid bör beaktas vid en prövning av barnets bästa:

- Artikel 2: Om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.
- Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare.
- Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

2024-05-17

Grundskoleförvaltningen

Utöver detta har projektet identifierat följande artiklar som relevanta för analysen:

- Artikel 5: Vårdnadshavares juridiska ansvar, rättigheter och skyldigheter för att främja barns fortlöpande utveckling ska respekteras
- Artikel 18: Båda vårdnadshavarna har ett gemensamt ansvar för barnets utveckling. Lämpligt stöd ska ges till vårdnadshavarna för att fullgöra detta.
- Artikel 23: Barn med fysiska eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållande som säkerställer värdighet, främjar tilltro till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.
- Artikel 24: Barn har rätt till bästa möjliga hälsa.
- Artikel 28: Barnets rätt till utbildning.
- Artikel 29: Barnets utbildning ska syfta till att utveckla barnets fulla möjlighet och förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle.
- Artikel 31: Barnets rätt till vila och fritid.

Annan relevant lagstiftning

Utöver barnkonventionen anses följande lagstiftning vara relevant i sammanhanget

- Skollag (2010:800) i allmänhet och följande avsnitt i synnerhet:
 - 2 kap. Huvudmän och ansvarsfördelning
 - 25-30 § Elevhälsa inklusive studie- och yrkesvägledning
 - 3 kap. Barns och elevers utveckling mot målen
 - 2 § Barnens och elevernas lärande och personlig utveckling
 - 6-12 § Bestämmelser avseende särskilt stöd
 - 10 kap. Grundskola
 - 2 § Utbildningens syfte
 - 4 § Ämnen
 - 5 § Undervisningstid
 - 31 § a-b Resursskola

Prövning

Konventionens artiklar	Innebär förslaget att...	Bedömning
Artikel 2: Om alla barns lika värde och rättigheter.	...någon grupp av barn diskrimineras? Vilka? Blir det bättre eller sämre jämfört med tidigare?	Utredningens samlade bedömning är att förslaget bidrar till att stärka alla barns lika värde och rätt till utbildning. Förslaget säkerställer att elever som har svårigheter att tillgodose sig undervisningen i ordinarie skolkontext ges samma tillgång till en fullvärdig timplan, behöriga lärare, specialsalar och närhet till rektor och elevhälsa. Detta blir en förbättring jämfört med denna elevgrupps nuvarande situation.
Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare.	...barnets bästa beaktas?	Ja. Utredningen har beaktat både barnets perspektiv genom elevintervjuer samt barnperspektivet i de genomförda intervjuerna med vårdnadshavare, skolpersonal och skolläda. En lyckad skolgång är en av de starkaste skyddsfaktorerna som ett barn kan få med sig i livet. På så vis har barnets bästa beaktats genom att möjlighet att leva upp till skollagens krav samt möjlighet att möta behovet hos elever i

2024-05-17

Grundskoleförvaltningen

Konventionens artiklar	Innebär förslaget att...	Bedömning
		behov av omfattande särskilt stöd vägt tyngst i genomfört uppdrag.
Artikel 5: Vårdnadshavares juridiska ansvar, rättigheter och skyldigheter för att främja barns fortlöpande utveckling ska respekteras.	...något intrång i vårdnadshavarnas ansvar för sina barns fostran och utveckling?	Nej. Tvärt emot stärker förslaget vårdnadshavarnas möjlighet att påverka sitt barns skolgång genom att de får en aktiv roll i att önska vilken skola deras barn ska gå i.
Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.	...en påverkan på elevernas rätt till liv och utveckling? Vilka gynnas och vilka missgynnas?	<p>Projektets samlade bedömning är att förutsättningarna för hälsa och utveckling stärks genom att säkerställa eleverns närhet till rektor och elevhälsa. Föreslagen organisering medför att uppföljningen av elevens behov av att undervisas utanför ordinarie skolkontext genomförs på ett mer samlat och systematiskt sett, vilket minskar risken för att elever ges ett mer ingripande särskilt stöd under längre tid än vad som behövs. Projektet har även gett förslag på en särskild process som ska främja en snabb återgång till ordinarie skolkontext om elevens behov av resursskola skulle upphöra.</p> <p>Det föreslagna samarbetet mellan resursskolorna säkerställer också att differentierade och föränderliga behov kan mötas genom att skapa möjligheter för en succesiv återgång till ordinarie skolsammanhang. Dimensioneringen av resursskoleverksamheterna anses också främja elevernas utveckling genom ökad möjlighet att få till grupper som både är åldersadekvata och motsvarar elevernas behov, något som är begränsat i nuvarande organisering.</p> <p>Forskning visar på att särskiljande lösningar riskerar att påverka både elevgruppen i och utanför den segregerade verksamheten negativt. I regeringens slutbetänkande <i>Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven</i> beskrivs att det ibland behöver skapas särskilda organisatoriska lösningar för vissa elever under en period av skoltiden och i en omfattning som kan variera. I slutbetänkandet framhålls även att eleven bör få sin ordinarie skolplacering på resursskolan och rektor på resursskolan får det fulla ansvaret för eleven. Den övergripande målsättningen bör vara att en elev som är placerad i resursskola ska kunna återgå till ett ordinarie skolsammanhang, även om det finns elever för vilka en återgång varken är önskvärd eller realistisk och som kommer att fullfölja hela sin grundskoleutbildning i resursskolan.</p> <p>Genom att merparten av resursskolorna samlokaliseras med ordinarie grundskolor skapas förutsättningar för inkludering – både för barn i ordinarie skola och i resursskola. För de elever</p>

2024-05-17

Grundskoleförvaltningen

Konventionens artiklar	Innebär förslaget att...	Bedömning
		<p>som kommer att ha sin skolgång i de enskilda resursskolorna är projektets bedömning att eleverna ges större fördelar av omfattande anpassningar i hela skolmiljön. För denna elevgrupp finns det en svårighet i att möta elevernas behov i en skolmiljö som är samlokaliserad med ordinarie skolkontext.</p>
<p>Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.</p>	<p>...eleverna fått uttrycka sin åsikt om förslagets utformning?</p>	<p>Elevrepresentanter från samtliga berörda verksamheter har intervjuats och fått uttrycka sin åsikt. Generellt uttrycker eleverna att det är viktigt att få sin undervisning i en mindre grupp men samtidigt ha tillgång till en större social kontext. Det finns viss variation inom elevgruppen kring hur den sociala kontexten önskas se ut, vissa vill vara tillsammans med elever i ordinarie skola medan andra vill vara mer med elever som har liknande utmaningar som de själv. Återkommande var dock att det ska finnas möjlighet att ha flera kompisar än vad den mindre undervisningsgruppen medför. Flera elever ger också uttryck för vikten av att skolan uppfattas som en "riktig skola" i andras ögon, annars finns det en risk för att eleverna upplever skamkänslor och stigmatisering kopplar till sin skolgång. Eleverna tycker också att det är viktigt att det finns en tydlig struktur och förutsägbarhet i skolan samt trygga vuxna med förmåga att anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov.</p> <p>Insikter från elevintervjuerna har varit en viktig del i utformandet av föreslagen organisering. Sammanställning av elevintervjuer återfinns i bilagan <i>Slutsatser från genomförda fokusgruppsintervjuer</i></p>
<p>Artikel 18: Båda vårdnadshavarna har ett gemensamt ansvar för barnets utveckling. Lämpligt stöd ska ges till vårdnadshavarna för att fullgöra detta.</p>	<p>...något intrång i vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för sina barns fostran och utveckling? Vilket stöd ges?</p>	<p>Inget intrång bedöms ske, se ovan (art. 5). I implementeringsarbetet är det viktigt att beakta vilket stöd vårdnadshavare kan behöva få för att kunna göra informerade val för sina barns skolgång. Rektorer i elevens nuvarande skola är identifierade som nyckelpersoner i motiveringsarbetet och kan hjälpa vårdnadshavarna förstå vilka olika alternativ som finns och vad de innebär. Därför är det också viktigt att rektorerna ges adekvat information om den kommande organiseringen.</p>
<p>Artikel 23: Barn med fysiska eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållande som säkerställer värdighet, främjar tilltro till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.</p>	<p>...påverkan på elever med funktionsnedsättnings förutsättningar att åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv?</p>	<p>Det kan konstateras att merparten av eleverna som kommer att vara aktuella för en skolplacering i resursskola kommer att ha någon form av funktionsnedsättning. I nuvarande centralt organiserade verksamheter är förekomsten av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hög bland elevgruppen. Detta behöver en framtida organisering beakta och det kan säkerställas genom att den samlade personalstyrkan som möter eleverna har god förståelse för målgruppens behov.</p>

2024-05-17

Grundskoleförvaltningen

Konventionens artiklar	Innebär förslaget att...	Bedömning
		<p>Projektets förslag bedöms medföra bättre förutsättningar för elever med funktionsnedsättning att tillgodose sig utbildningen och därmed främja förutsättningarna för ett fullvärdigt liv. Genom att specialiserade verksamheter samlokaliseras, antingen med varandra eller på befintliga grundskolor, skapas också förutsättningar för ett skolsammanhang med allt vad det innebär i form av skoltraditioner, utflykter och klassnamn. I elevintervjuerna framkom en tydlig skillnad mellan elever som idag går i mindre verksamheter och de elever som går i en större skolverksamhet. Eleverna i de mindre verksamheterna gav uttryck för en känsla av skam över sin skolgång i relationer utanför skolan. De upplevde det som stigmatiserande att gå i en så pass liten verksamhet och såg det som begränsande i sociala sammanhang i och utanför skolan. Eleverna i de större skolverksamheterna gav inte uttryck för någon upplevelse av stigmatisering, utan betonade snarare vikten av att vara en egen skola och uppvisade en större tilltro till sin möjlighet att aktivt delta i samhället.</p>
Artikel 24: Barn har rätt till bästa möjliga hälsa.	...barnets rätt till bästa möjliga hälsa påverkas?	Elevernas rätt till hälsa påverkas positivt genom att deras tillgång till elevhälsa stärks.
Artikel 28: Barnets rätt till utbildning.	...barnets rätt till utbildning påverkas?	<p>Förslaget främjar en högre grad av likvärdighet genom att elever som har svårigheter att tillgodose sig undervisningen i ordinarie skolkontext ges samma tillgång till en fullvärdig timplan, behöriga lärare, specialsalar och närhet till rektor och elevhälsa. Elever har också rätt att få det stöd de behöver för att tillgodose sig utbildningen, något som främjas genom att erbjuda undervisning i en kontext som motsvarar elevens behov.</p> <p>Artikel 28 betonar också vikten av att göra utbildnings- och yrkesrelaterad information/-vägledning tillgänglig för alla barn. I intervjuer med vårdnadshavare framkom vikten av närhet till studie- och yrkesvägledare för att elever och vårdnadshavare ska kunna förstå vilka möjligheter som finns och hur deras val påverkar eleven i ett livsperspektiv. Föreslagen organisering medför en ökad närhet och därmed tillgång till studie- och yrkesvägledning för en sårbar elevgrupp.</p>
Artikel 29: Barnets utbildning ska syfta till att utveckla barnets fulla möjlighet och förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle.	...att barnet kan utvecklas till sin fulla potential?	<p>En lyckad skolgång är en av de starkas skyddsfaktorerna som ett barn kan få med sig i livet.</p> <p>Studier har visat på risken för att segregerade lösningar tenderar att påverka kvaliteten i undervisningen negativt. Detta kan påverka elevers rätt till utbildning och deras förutsättningar att ta en aktiv del i samhället.</p>

2024-05-17

Grundskoleförvaltningen

Konventionens artiklar	Innebär förslaget att...	Bedömning
		Föreslagen organisering bedöms skapa goda förutsättningar att möta behovet hos elever som har så omfattande behov av särskilt stöd att det inte kan mötas inom ramen för den ordinarie skolkontexten. För den elevgruppen bidrar förslaget till stärkta möjligheter att nå sin fulla potential.
Artikel 31: Barnets rätt till vila och fritid.	...en ökad eller minskad vila, lek och rätt till fritid? Vilka barn påverkas?	I nuvarande organisering har ett antal elevers rätt till vila, lek och fritids påverkats negativt genom att fritidshemmet och/eller korttidstillsyn enligt LSS har organiserats på annan plats än där eleven får sin undervisning. Det kan förvisso finnas vissa fördelar i att elever i ordinarie skola och elever i specialiserade verksamheter möts, kan leka och lära känna varandra. Däremot har konsekvenser blivit att vissa elever avstått från att delta i fritids/LSS eller att en påtaglig del av den tid som eleven kunnat lekt och umgåtts med andra barn spenderats i taxi. Föreslagen organisering har därför särskilt beaktat förutsättningarna för att erbjuda fritids/LSS i anslutning till där eleven får sin undervisning. Detta bedöms medföra att eleven får mer tid till vila och lek tillsammans med andra barn.

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

§ 4

Diarienum: SK-2025/00539

Motion (KD) 33/2025 - Trygg och tillgänglig skola

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar

- att ställa sig bakom förvaltningens yttrande och föreslå kommunfullmäktige att motionen (KD) – *Trygg och tillgänglig skola*, i sin helhet ska anses besvarad.
- att ärendet förklaras omedelbart justerat

Reservation

Moderaterna och Kristdemokraterna

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har inkommit med en motion där de framför ett behov av fler resursskolor, bättre struktur och verklig tillgänglighet för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), genom ett nytt helhetsgrepp.

Motionen hänvisar till föräldranätverk och organisationer som Riksförbundet Attention som vittnar om ett system i Umeå kommun som saknar struktur, transparens och resurser.

Vidare lyfts Malmö kommun fram som ett positivt exempel på en strategisk satsning där fyra nya resursskolor etablerats varpå en av dessa byggs ut till ett kompetensnav.

Kristdemokraterna yrkar att kommunfullmäktige beslutar:

1. **Att** kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att senast under 2026 presentera en plan för tillräcklig tillgänglighet till resursskolor i grundskolan.
2. **Att** det inrättas ett kommunövergripande kompetenscenter för NPF-stöd och handledning med uppdrag att sprida kunskap och kvalitetssäkra arbetet med tillgängliga lärmiljöer.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

3. **Att** tydliga kriterier och öppen information om resursskoleplatser, placeringar och pedagogisk inriktning publiceras och hålls uppdaterade.
4. **Att** en årlig uppföljning sker av antalet barn i behov av särskilt stöd, inklusive resursskoleplacering samt hur behovet tillgodoses.
5. **Att** kommunen tar initiativ till samverkan med andra kommuner och regionen för att ta del av goda exempel och forskning inom området med särskilt fokus på tidiga insatser.

Yttrande***Rättslig bakgrund***

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt barnkonventionen, som gäller som svensk lag sedan 1 januari 2020 och är inkorporerad i skollagen, framgår att i all utbildning och annan verksamhet ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Enligt artikel 12, en av barnkonventionens fyra grundprinciper, ska barn ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Vidare framgår av 3 kap. skollagen att elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Behov av särskilt stöd ska enligt skollagens bestämmelser föregås av en utredning som visar på elevens behov av särskilt stöd. I utredning ska skolan inom ramen för utredningen samverka med eleven och dennes vårdnadshavare samt elevhälsan. Om utredningen visar att det finns ett behov av särskilt stöd ska beslut om åtgärdsprogram fattas av rektor. Särskilt stöd är insatser av mer ingripande karaktär.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

Särskilt stöd ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat regleras i skollagen eller annan författning.

I 10 kap. 31 a § skollagen, anges att en kommun får begränsa utbildningen vid en viss skolenhet till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola). Ansökan till resursskola görs av elevens vårdnadshavare, ansökan får även göras av elevens rektor om eleven är placerad vid en av kommunens skolenheter och elevens vårdnadshavare medger det. En placering vid kommunal resursskola förutsätter alltså ansökan eller medgivande från elevens vårdnadshavare och bygger på frivillighet.

Det är kommunen som huvudman för resursskolan som ansvarar för att bedöma om en elev behöver det särskilda stöd som resursskolan erbjuder och vilket underlag som behövs för denna bedömning. Av portalparagrafen i [1 kap. 10 §](#) skollagen följer att utgångspunkten i all utbildning som rör barn, det vill säga varje människa under 18 år, ska vara barnets bästa och att barnets åsikter i frågor som rör honom eller henne ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Denna portalparagraf ska beaktas när det gäller placering vid en kommunal resursskola.

Kommunen ansvarar således enligt skollagstiftningen för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation.

En elev har enligt 10 kap. 31 b § skollagen rätt att gå kvar vid resursskolan så länge eleven behöver sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att hen ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, eller för att hen ska undvika svårigheter i sin skolsituation.

En elevs placering vid en kommunal resursskola inom grundskolan ska enligt 10 kap. 31 b § skollagen regelbundet följas upp och utvärderas,

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

vilket ingår i kommunens ansvar. Om det efter en viss tid bedöms vara till elevens bästa att återgå till en ordinarie grundskola bör frågan tas upp med elevens vårdnadshavare för att undvika inlåsnings effekter.

Om en elevens vårdnadshavare begär att placeringen vid resursskolan ska upphöra, ska kommunen i ett sådant fall bereda eleven plats vid en av sina ordinarie skolenheter enligt den vanliga placeringsregeln i [10 kap. 30 §](#) skollagen, det vill säga som huvudregel i enlighet med vårdnadshavarens önskemål.

Besvarande av motionens frågeställningar

- 1. Att kommunfullmäktige ger för- och grundskolenämnden i uppdrag att senast under 2026 presentera en plan för tillräcklig tillgänglighet till resursskolor i grundskolan.**

Det saknas officiell nationell statistik som visar hur elever med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) presterar i skolan jämfört med andra elever i termer av måluppfyllelse. Enligt Specialpedagogiska myndigheten (SPSM) är NPF ett samlingsnamn för flera olika tillstånd såsom Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (adhd), autism, språkstörning, dyslexi, dyskalkyli, motoriska problem samt tics och Tourettes syndrom. Det är enligt SPSM vanligt att elever har en kombination av NPF-diagnoser.

Skolverket är utsedd av regeringen att ansvara för Sveriges officiella statistik om skolväsende och barnomsorg. De har lyft fram att det saknas nationell återkommande statistik om skolgången för elever med funktionsnedsättning. Däremot redovisar Skolverket officiell statistik om hur stor andel elever som tar del av särskilt stöd. För kommunala grundskolor i Umeå kommun läsåret 24/25 rör det sig om 5 procent av eleverna och de vanligaste åtgärderna är särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång.

Skolverket har fått i uppdrag att ta fram ett förslag för att möjliggöra bättre uppföljning av stödåtgärder och kunskapsresultat för elever med funktionsnedsättning i samtliga skolformer i svensk skola. I förslaget visar Skolverket hur uppgifter från Socialstyrelsens patientregister kan grupperas i tio kategorier av funktionsnedsättning och kombineras med Skolverkets individuppgifter om skolgång och skolresultat.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

Förslaget lämnades till regeringen i september 2025 och ännu har inga beslut fattats.

Alla elever har rätt att få det stöd de behöver oaktat om eleven har en funktionsnedsättning eller inte. För- och grundskoleförvaltningen arbetar i enlighet med politiskt fattat beslut och skollagens krav att det särskilda stödet företrädesvis ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat regleras i skollagen eller annan författning. Enligt utredning ”organisation, systematik och resurshantering avseende tillgängliga lärmiljöer för elever med omfattande behov av särskilt stöd” 2021 som genomfördes inför för- och grundskolenämndens beslut framgår att målsättningen är “undervisning i särskilda skolor, i specialklasser eller avdelningar inom en viss skola på varaktig basis ska vara en undantagslösning”. Detta är i linje med skollagens reglering och även Malmö kommuns vägledande principer.

Utredning av elevens behov av särskilt stöd, som skolan är skyldig att göra, är central i arbetet med särskilt stöd. För- och grundskoleförvaltningen har mot bakgrund av skollagens krav därför under flera år arbetat med att utbilda personal och höja kompetensen inom bland annat NPF.

För- och grundskolenämnden har även tagit beslut som möjliggjort en utökad satsning på specialpedagogisk kompetens i arbetet med tillgängliga lärmiljöer på skolorna. Andelen med specialpedagogisk högskoleexamen har ökat från läsåret 21/22 på 8,3 procent till läsåret 24/25 på 9,7 procent.

Umeå kommun har bättre måluppfyllelse än det nationella genomsnittet och läsåret 24/25 blev 90% av eleverna behöriga till gymnasiet.

Utifrån riksdagens beslut 1 juni 2022 om resursskolor genomförde för- och grundskoleförvaltningen en omorganisering genom att tillskapa två resurs skolor för årskurs 7–9, Bräntbergsskolan AST och Björkensskolan. Inom ramen för huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utvärderas det särskilda stödet inklusive resursskolor. I utvärderingen ingår en översyn av resursskolans organisation och

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

elevernas behov. Antalet ansökningar till resursskolor har varierat över tid. Antalet sökande minskade mellan läsåren 25/26 och 26/27.

Motionen anger att det finns 19 platser på resursskola i Umeå, vilket inte stämmer. Antalet platser på resursskola har succesivt ökat från 28 platser läsåret 23/24 till 38 platser läsåret 25/26. Inför läsåret 26/27 utökas antalet platser ytterligare.

Det finns inte några resursskolor för elever i de yngre åldrarna i Umeå kommun. För elever i låg- och mellanstadiet erbjuds företrädesvis särskilt stöd på den skolenhet eleven tillhör. Rektor har möjlighet att besluta om särskilt stöd i enlighet med 3 kap. skollagen vad gäller exempelvis särskild undervisningsgrupp och enskild undervisning, förutsatt att det i utredningen av elevens behov av särskilt stöd framgår att eleven är i behov av just någon av dessa stödåtgärder.

Utöver Umeå kommuns egna resursskolor finns Hällsboskolan, en statlig skola som tar emot elever med grav språkstörning. Som tidigare beskrivits kan samvariation mellan språkstörning och andra NPF-diagnoser förekomma. Antalet elever från Umeå kommun som är inskrivna på Hällsboskolan har ökat över tid från 30 elever läsåret 23/24 till 42 elever läsåret 25/26.

Vid en eventuell utökning av resursskolor måste den kostnadsökning som det kan innebära beaktas tillsammans med konsekvenser för övriga skolor. Utöver ordinarie elevpeng tillkommer en kostnad per elev på ca 320 000kr per läsår.

2. Att det inrättas ett kommunövergripande kompetenscenter för NPF-stöd och handledning med uppdrag att sprida kunskap och kvalitetssäkra arbetet med tillgängliga lärmiljöer.

För- och grundskoleförvaltningen har på ett systematiskt sätt under flera år arbetat med att stärka kompetensen hos personal gällande NPF och tillgängliga lärmiljöer. Samtliga skolenheter i Umeå kommun har tillgång till elevhälsans alla professioner, och tillsammans med en samlad elevhälsa utgör detta ett stöd till skoleneheterna i syfte att stärka tillgängliga lärmiljöer utifrån

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

elevernas behov. Elevhälsan ska arbeta främjande och förebyggande i syfte att undanröja hinder för elevers lärande. För- och grundskoleförvaltningen bedömer att det mot bakgrund av detta inte finns ett behov av ett särskilt kompetenscenter för NPF-stöd. Utöver elevhälsan finns även ett nätverk som leds av rektor på resursskola för att specifikt utveckla resursskolor, särskilda undervisningsgruppers och anpassade lärmiljöers likvärdighet och kvalitet. Det bör också nämnas att det inom anpassad grundskola även finns en väl uppbyggd kompetens inom multisjukdomar och funktionsvariationer.

3. Att tydliga kriterier och öppen information om resursskoleplatser, placeringar och pedagogisk inriktning publiceras och hålls uppdaterade.

Umeå kommun tillhandahåller en webbsida med tydlig information till vårdnadshavare. På webbsidan kan vårdnadshavare ta del av information om kommunens två resursskolor, ansökningsförfarande och urvalskriterier. Informationen uppdateras vid förändringar.

Umeå kommun tillhandahåller även information i relation till skolvalet som innebär att vårdnadshavare kan ansöka om skola för sitt barn.

Vårdnadshavare kan däremot inte ansöka om placering i en specifik klass eller plats i en särskild undervisningsgrupp. Skollagen 3 kap anger att särskilt stöd kan ges i annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör. Placering i särskild undervisningsgrupp eller enskild undervisning görs inom ramen för utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram som innefattar samverkan med vårdnadshavare och elev.

4. Att en årlig uppföljning sker av antalet barn i behov av särskilt stöd, inklusive resursskoleplacering samt hur behovet tillgodoses.

Inom ramen för såväl skolenheternas som huvudmannens systematiska kvalitetsarbete följs årligen elevers behov av särskilt stöd upp samt hur behovet tillgodoses, så även elever med placering i resursskola.

Uppföljningen redovisas till nämnd och presenteras i huvudmannens kvalitetsrapport.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

5. Att kommunen tar initiativ till samverkan med andra kommuner och regionen för att ta del av goda exempel och forskning inom området med särskilt fokus på tidiga insatser.

För- och grundskoleförvaltningen tar del av såväl utredningar som forskning inom området och samverkan med andra kommuner.

Enligt motionen har Malmö stad genomfört en strategisk satsning där fyra nya resursskolor etableras och där Rönnens resursskola byggs ut till ett kompetensnav. För- och grundskoleförvaltningen har tagit del av Malmö stads utredning och genomfört studiebesök under höstterminen 2025 på Rönnens resursskola. Det framgår att Malmö stad har genomfört en omorganisering av det särskilda stödet, där centrala och kommungemensamma särskilda undervisningsgrupper ersatts med platser på några resursskolor. Malmö stad har inte tillskapat fler platser för elever med NPF, utan på totalen minskat antalet platser i anpassade lärmiljöer. Malmö stad har valt att ta bort alla diagnoskrav för antagning till resursskola och baserar istället urvalet på målgruppskriterier utifrån elevernas behov.

Utifrån den samlande beskrivningen av för- och grundskoleförvaltningens arbete med särskilt stöd, där resursskola ingår som en del, anser för- och grundskolenämnden att motionen i sin helhet ska vara besvarad.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Malmö stad – delrapport 2

Bilaga 2: Malmös stad barnkonsekvensanalys

Bilaga 3: Motion (KD) 33/2025 - Trygg och tillgänglig skola

Beredningsansvariga

Lina Gullbrand, skolstrateg

Marie Karling, utbildningsstrateg

Yrkanden

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Maria Lindvall (-)(L) för bifall till tjänsteskrivelsen.

Moderaterna och Kristdemokraterna för bifall till motionen

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2026-01-29

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsen.

Reservation

Moderaterna och Kristdemokraterna

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se, märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/00801

Tjänsteskrivelse

2026-03-04

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienum: KS-2025/00922

Motion 36/2025: Inrätta äldreombud i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen i enlighet med äldrenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har anmält rubricerad motion i kommunfullmäktige och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Att Umeå kommun inrättar ett äldreombud med uppdrag att vara en lättillgänglig kontakt för äldre och anhöriga, samt att ha viss granskningskyldighet av kommunens verksamheter inom äldreområdet.
- Att äldreombudet årligen rapporterar sina iakttagelser och rekommendationer till kommunfullmäktige.
- Att äldreombudet ska komplettera pensionärsrådet och fungera som en länk mellan äldre, anhöriga och kommunen.

Äldrenämnden har yttrat sig och föreslår att motionen ska avslås. Pågående ordinarie arbete och utvecklingsarbete genomförs inom äldreomsorgsförvaltningen för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet och tillvarata och omsätta äldres synpunkter i praktiken anses uppfylla stora delar av motionens delar. Bedömningen är att det inte behövs ytterligare granskande funktioner utöver befintliga tillsynsmyndigheter och interna funktioner inom kommunen och nämnden.

Beslutsunderlag

Motion36/2025

Äldrenämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionären

ÄN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

§ 9

Diarienum: ÄN-2025/00240

Yttrande över motion 36/2025 - Inrätta äldreombud i Umeå kommun; Hanna Lundin Jernberg (L)

Beslut

Äldrenämnden yttrar sig till kommunstyrelsen i enlighet med yttrande 2026-01-29 och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservationer

Christin Rosenvinge (L) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Liberalerna i Umeå har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att Umeå kommun inrättar ett äldreombud med uppdrag att vara en lättillgänglig kontakt för äldre och anhöriga, samt att ha viss granskningskyldighet av kommunens verksamheter inom äldreområdet.
2. Att äldreombudet årligen rapporterar sina iakttagelser och rekommendationer till kommunfullmäktige.
3. Att äldreombudet ska komplettera pensionärsrådet och fungera som en länk mellan äldre, anhöriga och kommunen.

Äldreomsorgens satsning på en egen mottagningsenhet tillsammans med Seniortorget och andra tillgängliga stöd bedöms uppfylla motionens första punkt. Pågående ordinarie arbete och ett omfattande utvecklingsarbete genomförs inom äldreomsorgsförvaltningen för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet och tillvarata och omsätta äldres synpunkter i praktiken anses uppfylla stora delar av motionens övriga delar. Bedömningen är dock att det saknas motivering till att inrätta ytterligare granskande funktioner utöver befintliga tillsynsmyndigheter och interna funktioner inom kommunen och nämnden, varför motionen föreslås avslås.

Beslutsunderlag

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2026-01-29

Motion 23/2025 - Inrätta äldreombud
Yttrande 2026-01-29

Beredningsansvariga

Kevin Björnsdotter, verksamhetsutvecklare

Förslag till beslut under överläggningarna

Lena Karlsson Engman (S) - Bifall till äldreomsorgsförvaltningens förslag.

Christin Rosenvinge (L) - Bifall till motionen.

Äldrenämndens beslutsordning

Ordföranden ställer sitt förslag och Rosenvinges förslag under proposition och finner att äldre nämnden beslutar i enlighet med ordförandes förslag.

Reservationer

Christin Rosenvinge (L) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Inrätta äldreombud i Umeå kommun

Äldreomsorgen står idag inför en allvarlig kris, både nationellt och lokalt i Umeå. Brist på personal, hög arbetsbelastning och svårigheter att rekrytera gör att kvaliteten i omsorgen riskerar att försämrans. Under senaste tiden har dessutom flera allvarliga brister uppmärksammats i Umeå, bland annat missförhållanden på vård- och omsorgsboenden, vanvård som lett till tragiska konsekvenser, misstänkta övergrepp inom hemtjänsten samt problem kopplade till kompetensförsörjningen.

Många äldre och deras anhöriga upplever oro och otrygghet, samtidigt som det ofta är svårt att veta vart man ska vända sig med frågor, synpunkter eller klagomål. Detta skapar en känsla av maktlöshet och bristande inflytande. Många kommuner i landet har inrättat en funktion som äldreombudsman eller äldreombud. Dessa kommuner varierar i hur de organiserar och benämner funktionen, men gemensamt är att de erbjuder äldre och deras anhöriga en oberoende kontaktpunkt för stöd och vägledning inom äldreomsorgen.

Ett äldreombud kan därtill:

- Vara en lättillgänglig och oberoende kontakt för äldre och deras anhöriga, dit man kan vända sig för stöd, information och vägledning.
- Ha viss granskningskyldighet av kommunens verksamheter som rör äldre, för att uppmärksamma brister, bidra till förbättringar och värna äldres rättigheter.
- Fungera som en länk mellan äldre, anhöriga, kommunen och dess verksamheter.
- Komplettera pensionärsrådet genom att vara ett individuellt, oberoende stöd – medan rådet framförallt representerar föreningslivet. På så sätt kan kommunen både ta del av föreningarnas erfarenheter och fånga upp enskildas röster.
- Årligen rapportera till kommunfullmäktige om sina iakttagelser, rekommendationer och förslag till förbättringar.

För att stärka äldreombudets oberoende kan det med fördel organisatoriskt placeras under kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, snarare än i den förvaltning som själv ansvarar för äldreomsorgen. Detta skulle ge ombudet en tydligare självständighet och öka förtroendet bland de äldre och deras anhöriga.

Mot bakgrund av detta föreslår Liberalerna fullmäktige:

1. Att Umeå kommun inrättar ett äldreombud med uppdrag att vara en lättillgänglig kontakt för äldre och anhöriga, samt att ha viss granskningskyldighet av kommunens verksamheter inom äldreområdet.
2. Att äldreombudet årligen rapporterar sina iakttagelser och rekommendationer till kommunfullmäktige.
3. Att äldreombudet ska komplettera pensionärsrådet och fungera som en länk mellan äldre, anhöriga och kommunen.

Hanna Lundin Jernberg (L)

2025-10-06

Kommunstyrelsen

Motion 36/2025 - Inrätta äldreombud i Umeå kommun

Liberalerna i Umeå har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att Umeå kommun inrättar ett äldreombud med uppdrag att vara en lättillgänglig kontakt för äldre och anhöriga, samt att ha viss granskningsskyldighet av kommunens verksamheter inom äldreområdet.
2. Att äldreombudet årligen rapporterar sina iakttagelser och rekommendationer till kommunfullmäktige.
3. Att äldreombudet ska komplettera pensionärsrådet och fungera som en länk mellan äldre, anhöriga och kommunen.

Översikt äldreombud

En omvärldsbevakning visar att det i femton större orter i Sverige finns äldreombud i dagsläget. Enskilda föreningar med seniorer som målgrupp rekommenderar kommuner att inrätta äldreombud. Befintliga äldreombud i Sverige har en bred variation i arbete och uppdrag och det finns inga utvärderingar av funktionen tillgängliga genom omvärldsbevakningen. Från statliga myndigheter eller SKR finns det inga rekommendationer eller förslag på utformning om äldreombudsfunktion. Funktionen har olika benämningar och utgår oftast från socialnämnd eller kommunstyrelse. Uppdraget är ofta utformade med en fristående ställning i åtanke för att företräda äldre kommuninvånarens intressen. Rollen innefattar återkommande både strategiskt och operativt arbete. Arbetsuppgifter hos äldreombud kan exempelvis innefatta att ta emot synpunkter och klagomål, lyssna och förmedla äldres och anhörigas behov och erfarenheter till beslutsfattare och förtroendevalda, samverka, tillhandahålla individuell support inom frågor om avgifter, stöd med ansökningar, teknik, samt vägledning till rätt instans.

Pågående arbete

Umeå Kommun

Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel 090-16 10 00 (växel)

Äldrenämnden

Kevin Tornemar
kevin.tornemar@umea.se

Med anledning av uppmärksammade brister inom äldreomsorgen har en rad utvecklingsarbeten initierats som bland annat består av utformning av utbildningssegment, reviderade rutiner, nyetablerade samverkansformer m.m. Äldrenämnden har lagt ett uppdrag relaterat till äldres trygghet, värdighet och kvalitet som kommer att rapporteras av förvaltningen månatligen för att kunna se progress. Nämndens internkontrollplan är kompletterad med identifierade risker. En genomlysning genomförs av nämndens avvikelseprocess och kommer att generera ytterligare åtgärder under året. Nämnden får numera en månatlig rapport av antalet inkomna lex Sarah-rapporter samt samtliga anmälda lex Sarah och Lex Maria. Utifrån resultat av externa granskningar av nämndens systematiska kvalitetsarbete samt Dragonens vård - och omsorgsboende kommer ytterligare aktiviteter prioriteras. Arbete med kvalitetsindikatorer på såväl verksamhets- som nämnds nivå startade 2025 och har genererat några nya nyckeltal för kvalitetsområdet, Arbetet kommer att fördjupas under 2026. Dialog kring verksamhetens kvalitet, vad som fungerar och vad som behöver förbättras behöver vara ständigt pågående på alla nivåer. I det ingår också att föra dialog med pensionärsorganisationerna via UPR.

Motionen specificerar intentioner om äldreombudets funktion som en oberoende länk för stöd, information och vägledning. Äldreomsorgsförvaltningen har i nuläget inte indikationer till att det finns brister på tillgängligheten hos dessa kommunikationsvägar. Mottagningsenheten är en nystartad enhet (okt 2024) som tillkom med syftet att öka tillgängligheten och information samt att kunna ge förebyggande stöd till äldre och anhöriga. Befintliga ordinarie verksamheter samt stödfunktioner såsom Seniortorget, anhörigstöd och mottagningsenhet anses besvara motionens delsyfte om enskilda äldre och anhörigas rätt till och behov av lättillgängligt stöd, information och vägledning.

Sett till befintliga uppdragsbeskrivningar om äldreombud har beredningen inte funnit exempel på äldreombud med granskningsskyldighet.

Äldreomsorgsförvaltningen har i dagsläget inte identifierat en brist som motsvarar behov av en kompletterande form av granskning. Det finns idag tillsynsmyndigheter för äldreomsorgens verksamhet. Kommunal äldreomsorg har ett ordinarie granskningsarbete som bland annat innefattar systematiskt kvalitetsarbete, skyldighet att i verksamhet inom socialtjänst (SoL) anmäla allvarliga missförhållanden eller risker för det enligt Lex Sarah och vårdgivarens krav att utreda och anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada enligt Lex Maria. Tillsynsmyndighet är IVO. Äldreomsorgen har medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) och socialt ansvarig samordnare (SAS) som till viss del motsvarar en oberoende funktion genom deras ansvar att för nämndens räkning

rapportera ovanstående till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), samt att till nämnd rapportera i kvalitets och patientsäkerhetsberättelse årligen. Kommunrevisionens oberoende uppdrag innefattar bland annat att objektivt, opartiskt och sakligt, granska den verksamhet som styrelse, nämnder och beredningar bedriver. Att upprätthålla och stärka kvaliteten är ett viktigt område som kräver resurser för uppföljning, analys, utveckling och dialog. Tillsynsmyndigheterna tillsammans med kommunens och nämndens samlade granskningsfunktioner är ändamålsenliga och bedömningen fokus bör riktas på utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet snarare än att inrätta ytterligare en granskande funktion.

Det finns exempel från andra kommuner på äldreombud som regelbundet lämnar iakttagelser till kommunfullmäktige eller annat kommunövergripande politiskt organ. Dessa iakttagelser uppfattas vara mycket allmänt hållna och tillför ofta en generell lägesbild av föreliggande behov och synpunkter hos kommunens seniorer utifrån seniorer och anhöriga som äldreombudet varit i kontakt med. Äldrenämnden är av uppfattning att den årliga dragningen i kommunfullmäktige från respektive förvaltning i tillräcklig utsträckning motsvarar en sådan rapportering, tillsammans med kommunrevisorernas och tillsynsmyndigheternas återkoppling. Äldrenämnden understryker att enskildas erfarenheter är mycket viktiga, men att äldreomsorgsförvaltningen i huvudsak behöver använda systematiska metoder för att samla in uppgifter som underlag för prioriteringar för att säkerställa kvalitet i arbetet med äldre. Resultatet från nationella brukarundersökningar och lokala folkhälsoundersökningen Jämlika liv används idag som viktiga källor för att få en bild över vad de äldre och deras anhöriga tycker om de insatser som ges från äldreomsorgen.

Dialog ska systematiseras genom en fördjupad samverkan med pensionärsorganisationerna som ingår i Umeå kommuns pensionärsråd (UPR) som ett beredande dialogforum till UPR gällande kvalitetsfrågor i äldreomsorgen. Detta forum är under implementering.

Slutsats

Äldreomsorgens satsning på en egen mottagningsenhet tillsammans med Seniortorget och andra tillgängliga stöd bedöms uppfylla motionens första punkt. Pågående ordinarie arbete och ett omfattande utvecklingsarbete genomförs inom äldreomsorgsförvaltningen för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet och tillvarata och omsätta äldres synpunkter i praktiken anses uppfylla stora delar av motionens övriga delar. Bedömningen är dock att det saknas motivering till att inrätta ytterligare granskande funktioner utöver befintliga tillsynsmyndigheter och

interna funktioner inom kommunen och nämnden, varför motionen föreslås avslås.

Kevin Björnsdotter
Verksamhetsutvecklare

Tjänsteskrivelse

2026-03-04

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01010

Motion 40/2025: Försänkning av gatstenar vid alla övergångsställen; Elmer Eriksson (M)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att anse motionen besvarad i enlighet med tekniska nämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Elmer Eriksson (M) har anmält rubricerad motion i kommunfullmäktige och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att uppdra till tekniska nämnden att inventera samtliga övergångsställen i kommunen.
- att genomföra försänkning av gatstenar och kantstenar vid samtliga övergångsställen så att de blir fullt tillgängliga för rullstolsburna, rollatoranvändare och barnvagnar.
- att arbetet ska påbörjas under kommande budgetår och integreras i ordinarie underhållsplanering av gator och gångbanor.

Tekniska nämnden har yttrat sig och föreslår att motionen ska anses besvarad med hänvisning till ett åtgärdsarbete som genomfördes under 2008/2009 samt att det därefter finns inskrivet i kommunens tekniska handbok. Det kan finnas enstaka platser som inte åtgärdats, eventuella sådana platser hanteras enklast via felanmälningar till Gator och parker.

Beslutsunderlag

Motion40/2025

Tekniska nämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionären

TN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2026-02-19

§ 22

Diarienum: TN-2026/00082

Yttrande Motion 40/2025: Försänkning av gatstenar vid alla övergångsställen

Beslut

Tekniska nämnden beslutar

att föreslå Kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med nedanstående yttrande.

Reservation

Stefan Nordström (M) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Moderaterna har lämnat in en motion ” Försänkning av gatstenar vid alla övergångsställen” och föreslår att kommunfullmäktige ska uppdra åt tekniska nämnden att inventera samtliga övergångsställen i kommunen, att genomföra försänkning av gatstenar och kantstenar vid samtliga övergångsställen så att de blir fullt tillgängliga för rullstolsburna, rollatoranvändare och barnvagnar samt att arbetet ska påbörjas under kommande budgetår och integreras i ordinarie underhållsplanering av gator och gångbanor.

Yttrande

Umeå kommun genomförde inventeringar av enkelt avhjälpna hinder på allmän platsmark i samband med en skärpt lagstiftning på området bland annat inom plan- och bygglagen, PBL, år 2010. Arbetet påbörjades omkring 2008/2009 och fortlöpte på så vis att områden inventerades ett år och åtgärdades året därpå. Åtgärder det handlade om var huvudsakligen att sänka kantstenar för att öka tillgängligheten för personer som använder rullstol, rollator eller barnvagn.

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2026-02-19

Vi har också standardritningar i kommunens tekniska handbok som ska säkerställa att detta arbete fortlöper vid all nybyggnad. Det kan finnas enstaka platser som inte åtgärdats, men generellt ska detta arbete redan vara genomfört och eventuella sådana platser hanteras därmed enklast via felanmälningar till Gator och parker.

Förslag på sammanträdet

Stefan Nordström (M) yrkar på bifall till motionen.

Christina Bernhardsson (S) yrkar på bifall till tjänsteskrivelsen och avslag till Stefan Nordströms (M) yrkande.

Tekniska nämndens beslutsordning

Ordförande frågar om nämnden kan besluta i enlighet med tjänsteskrivelsen och konstaterar att så är fallet.

Reservation

Stefan Nordström (M) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Beslutsunderlag

Motion 40/2025: Försänkning av gatstenar vid alla övergångsställen.

Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut bedöms inte tillämplig.

Beredningsansvariga

Marie Frostvinge

Beslutet ska skickas till

KSdiarium, märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/01010

Marie Frostvinge

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Försänkning av gatstenar vid alla övergångsställen

Tillgänglighet i den offentliga miljön är en grundläggande fråga för ett inkluderande samhälle. I Umeå finns fortfarande många övergångsställen där gatstenar och kantstenar inte är tillräckligt försänkta. Detta skapar svårigheter för personer som använder rullstol, rollator eller barnvagn, och i vissa fall innebär det även en direkt säkerhetsrisk.

Vid vinterväglag och halka blir dessa ojämnheter ännu mer problematiska, särskilt för äldre och personer med nedsatt rörlighet. En konsekvent försänkning av gatstenar vid samtliga övergångsställen skulle därför vara ett enkelt och konkret steg mot ökad trygghet och tillgänglighet i hela kommunen.

Förutom att det är en fråga om trygghet och framkomlighet handlar detta också om lika rätt till den offentliga miljön – något som är en självklar del i Umeås ambition om att vara en inkluderande och tillgänglig kommun.

Med anledning av ovan föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar:

att uppdra till tekniska nämnden att inventera samtliga övergångsställen i kommunen.

att genomföra försänkning av gatstenar och kantstenar vid samtliga övergångsställen så att de blir fullt tillgängliga för rullstolsburna, rollatoranvändare och barnvagnar.

att arbetet ska påbörjas under kommande budgetår och integreras i ordinarie underhållsplanering av gator och gångbanor.

Umeå, 2025-11-07

Elmer Eriksson
Kommunfullmäktigeledamot (M)

Tjänsteskrivelse

2026-03-16

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2026/00013

Årsärende 2026: Finans- och kraftrapport februari 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar
Att godkänna Finans- och kraftrapport februari 2026

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport februari 2026

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Olof Jansson

Förnamn, Efternamn
Befattning

[Click here to enter text.](#)
controller

FINANS- & KRAFTRAPPORT

FEBRUARI 2026

Handläggare, Finans: Anna Westerlund
 Handläggare, Kraft: Anna-Karin Nilsson
 Ansvarig: Olof Jansson

Internbankens finansiella positioner

mnr

Upplåning	feb-26	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbankens skuldportfölj	10 722,7	-126,3	-214,4
Totalt	10 722,7	-126,3	-214,4

Utlåning	feb-26	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Umeå kommun	2 216,4	86,6	10,5
UKF	8 427,8	-209,6	-222,6
Folkets Hus	78,5	-3,3	-2,2
Totalt	10 722,7	-126,3	-214,4

Umeå kommuns nettouplåning

mnr

	feb-26	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbanken	2 216,4	86,6	10,5
Nettoskuld	2 216,4	86,6	10,5

UKFs upplåning

mnr

UKF-koncernen	I-banken	Externt	Totalt	Förändr. fg mån
Bostaden	3 958,0		3 958,0	-22,7
Umeå Energi	1 559,2	362,7	1 921,9	-45,7
VAKIN	1 796,9		1 796,9	40,8
INAB	678,1		678,1	12,6
Umeå Hamn	759,5		759,5	-3,4
UKF	-208,9	360,0	151,1	-181,1
Övriga	-115,1		-115,1	-10,2
UKF-koncernen	8 427,8	722,7	9 150,5	-209,6

Umeå kommuns räntenetto

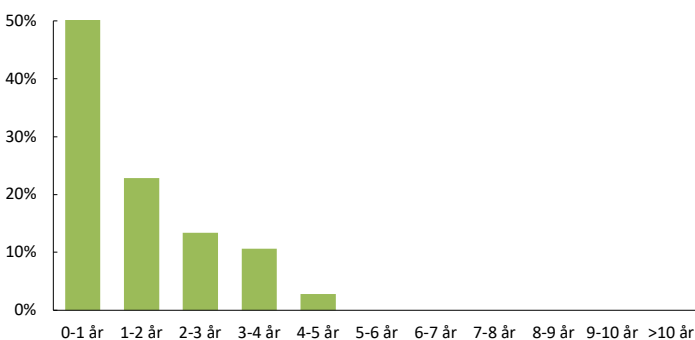
mnr

	feb-26
Internbankens nettointäkt	7,7
Umeå kommuns räntekostnad	-8,9
Umeå kommuns räntenetto	-1,1

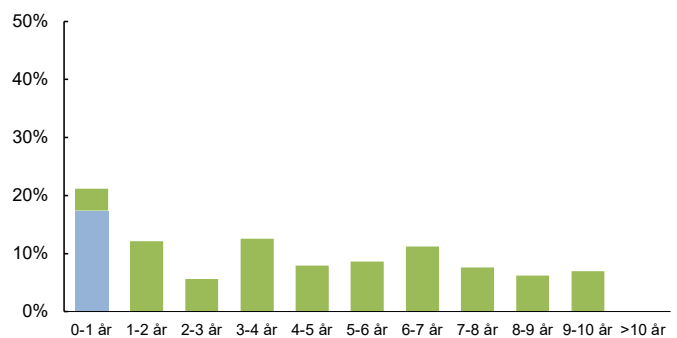
Internbankens skuldportfölj

Total skuld (mnr)	10 722,7
varav bundet	8 855,0
varav rörlig ränta	1 867,7

Kapitalförfall

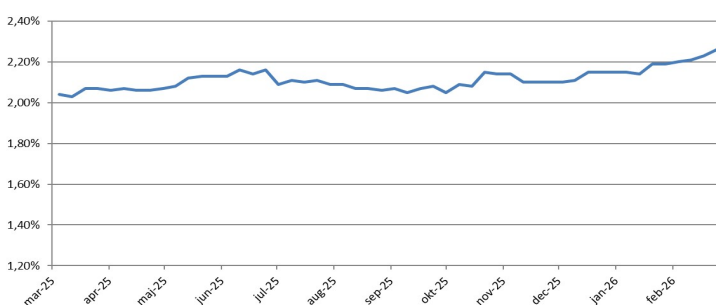
Ränteförfall

Skuldportföljens upplåningsränta
per 2026-02-28

2,24%

*exkl. 0.45% internbanksmarginal

FINANS- & KRAFTRAPPORT

FEBRUARI 2026

Skuldportföljens finansiella nyckeltal - avstämning mot finansiella regler

FINANSIERINGSRISK

RÄNTERISK

FINANSIELL MOTPARTSRISK

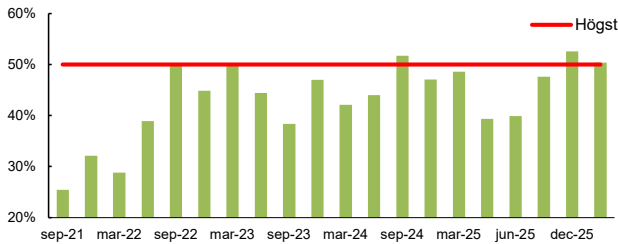
Finansieringsrisk

Finansiella regler	feb-26	Inom reglerna
A. Högst 50% får förfalla inom 1 år	50,4%	NEJ
B. Snittkapitalbindning 1,25-2,5 år, norm 1,5 år	1,41	JA
C. Likviditetsreserv minst 300 mnkr	814	JA
Genomsnittlig kreditmarginal	0,27%	

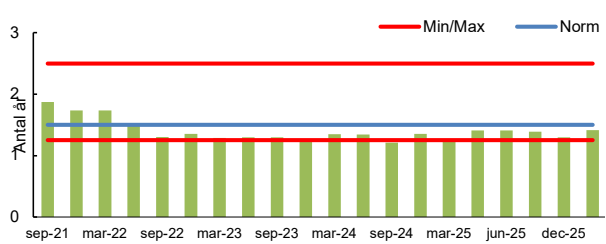
Kommentar

- A. Amortering av lån mars 2026
B.
C.

A. Andel kapitalförfall inom 1 år

B. Kapitalbindningstid

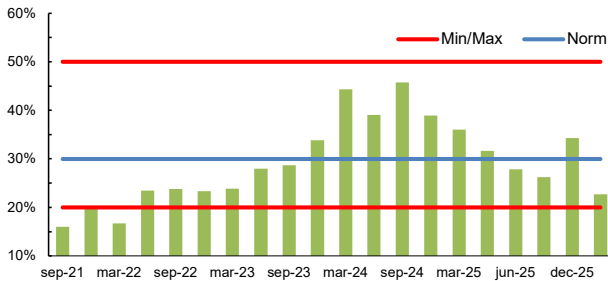
Ränterisk

Finansiella regler	feb-26	Inom reglerna
A. Ränteförfall inom 0-1 år lägst 20% och högst 50%, norm 30%	23%	JA
B. Snitträntebindning 3 - 6 år, norm 4 år	4,10	JA
C. Lån eller derivat > 10 år ska motiveras	9,0	JA
D. Icke tillåtna derivat	Nej	JA
E. Uställda optioner nya derivat	Nej	JA
F. Derivatvolym < kreditvolym	Ja	JA

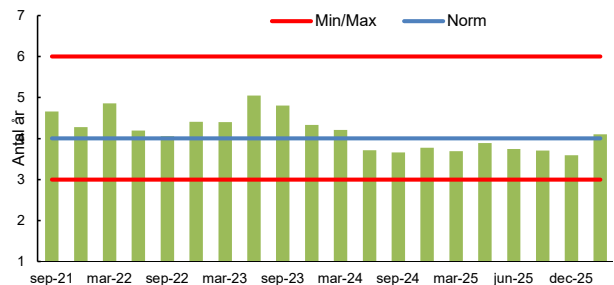
Kommentar

- A.
B.
C.
D.
E.
F.

A. Andel ränteförfall inom 1 år

B. Räntebindningstid

Motpartsrisk

Finansiella regler

Vid affärsuppgörelser som avser lån, derivat och extern placering av likvida medel ska motpartens långa kreditvärdighet hos kreditvärderingsinstituten Moody's vara lägst A2 eller hos S&P lägst A-.

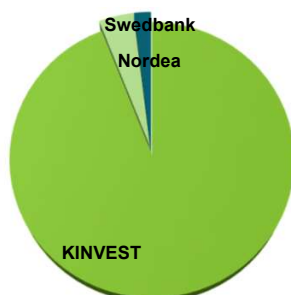
Kommentar

Kreditgivare	S&P rating	mnkr	Andel
KINVEST	AAA	10 486,5	98%
Nordea	AA-	450,0	4%
Swedbank	A+	-213,8	-2%

Derivatgivare*	S&P rating	mrdrkr	Andel
DANSKE	A+	200,0	2%
SEB	AA-	6 125,0	68%
NORDEA	AA-	2 695,0	30%

Totalt 10 722,7 100%

Totalt 9 020,0 100%

* inkl fwd startade

Marknadsräntor och kommentar

3M Stibor och 5års Swap

Kriget mellan USA/Israel och Iran har ökat den geopolitiska risken och både gas- och oljepriser har stigit rejält. Marknadsreaktionerna är än så länge måttliga. "Säkra" valutor stärks, medan börser går ner. På räntemarknaden ser oron för inflationen än så länge ut att väga tyngst. Men hur varaktig och spridd konflikten blir kommer att avgöra de ekonomiska konsekvenserna och storleken på marknadsreaktionerna.

Inflationstrycket faller snabbt i Sverige. Samtidigt är konjunkturen på väg att växla upp och risken för ihållande höga energipriser har ökat. Riksbanken väljer att avvakta, men sannolikheten för en sänkning i vår eller sommar är fortfarande hög. Kronan påverkas av världsläget men kan stärkas på längre sikt – men då krävs sannolikt stöd av svenska räntor.

Donationsmedel

mnr

	feb-26	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte*
Marknadsvärde	20,0	-0,5	-0,1

* inkl. utdelning

Borgen

mnr

	2025-12-31*	Förändr. årsskifte
Kommunägda företag	1 170,2	3,6
Extern borgen	99,0	-1,2
Totalt	1 269,2	2,4

* uppdateras årsvis

Pensionsstiftelser

mnr

	Marknadsvärde		Avkastning mån		Avkastning 2025		Avk. sedan start *	
	Kommun	UKF	Portfölj	Index	Portfölj	Index	Portfölj	Index
TOTALVÄRDE	189,7	173,1	2,5%	2,2%	2,1%	2,6%	6,8%	6,7%
VÄRDE fg mån	185,1	168,9						

* Start 2012-10-31. Avkastning anges på årsbasis

Marknadskommentar - krafthandel

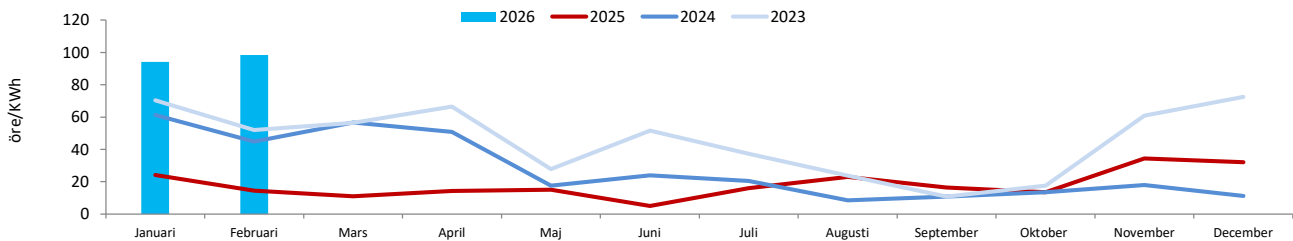
Spotpriset i februari blev högre än prognos p g a väsentligt kallare temperaturer än normalt och därtill nederbördsfattigt. Prisförväntan framåt har efter den senaste utvecklingen med krigsutbrott kommit upp, kopplat till stigande marknadspriser på gas och utökad osäkerhet. Detta ger ytterligare en ökad årsprognos över budget.

Krafthandelns produktion och resultat

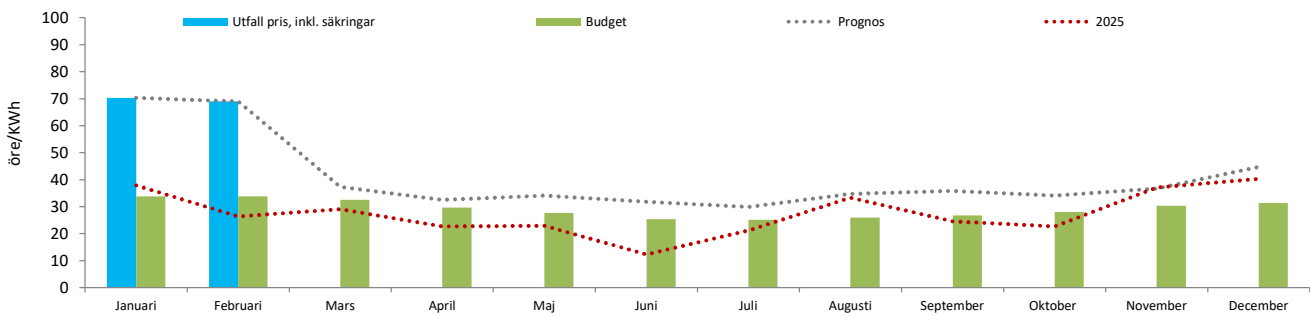
mnkr

	FEBRUARI 2026	Budget	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Ack avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Totalt resultat	25,6	8,3	17,3	59,8	18,6	41,2	181	107	74

Marknadens spotpris, historiskt månadsmedel

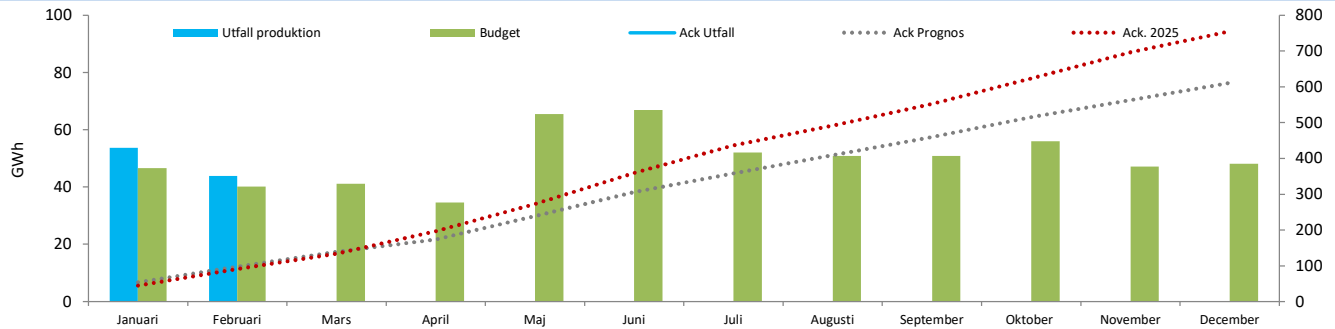

Produktionspris inkl. säkringar

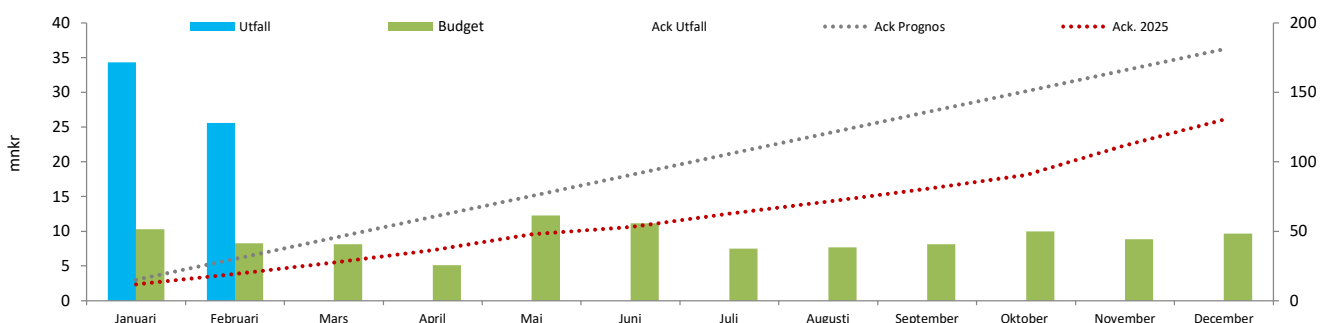
Produktion, Kommunens andel - 25,85% av Stornorrfor

GWh

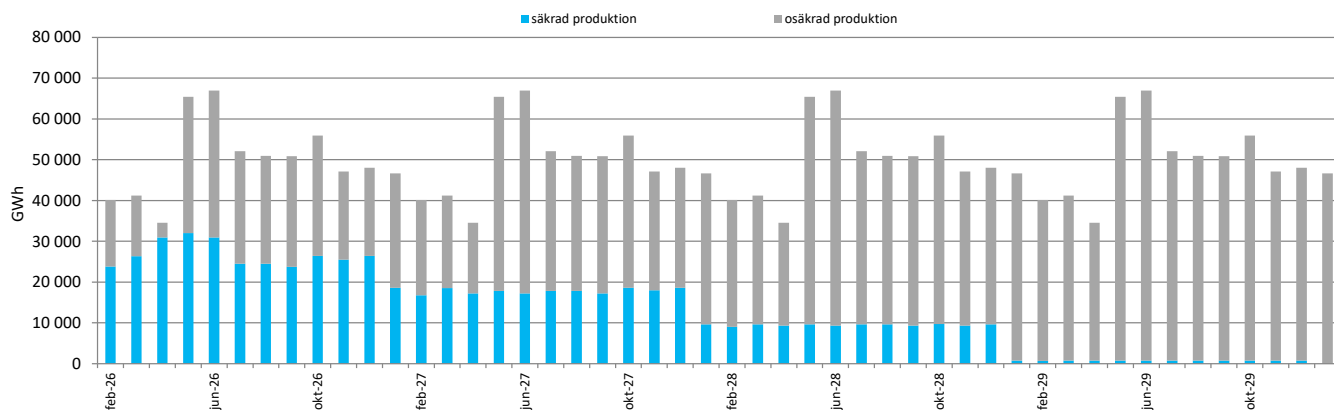
Resultat - Kraftverksamhet

mnkr

Prissäkrade produktionsvolymer

En målsättning med kommunens försäljning av sin andelskraft är att få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt. Strategin för att uppnå detta är en indexliknande hantering där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat. Genom att över tiden fylla på säkringsvolymer för varje kalenderår uppstår en prisutjämnande effekt. Nedan redovisas prognostiserade produktionsvolymer samt hur stor del av dessa som är prissäkrade.

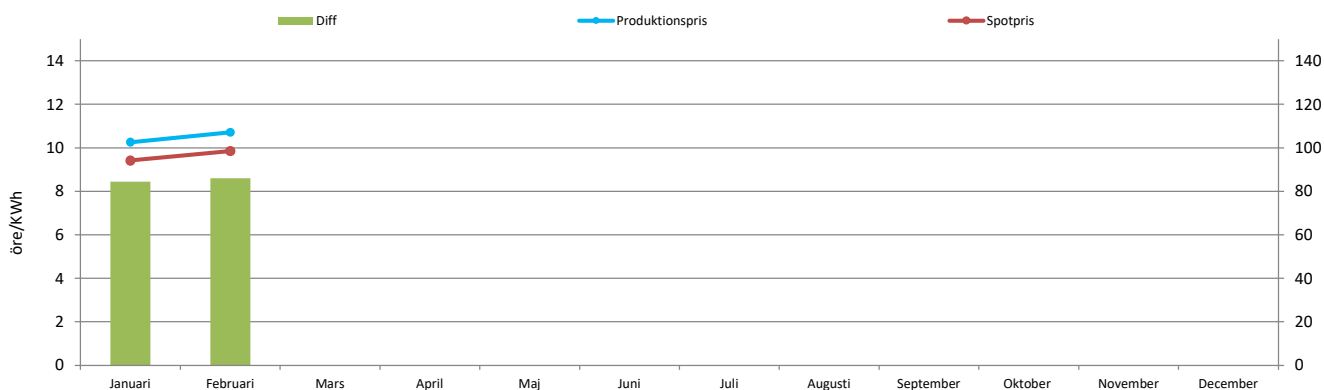

Optimering

öre/KWh

Umeå kommun är delägare i Stornorrfor kraftverk till 25,85% och därmed berättigad till samma andel av den kraft som produceras. Kommunen har enligt avtal rätt att fiktivt, inom avtalat intervall, "köra" sin produktionsandel som om det vore en egen kraftstation. Målsättningen med kommunens "körning" är därför att optimera produktionen och resultatet genom att planera sitt kraftuttag.

Kurvorna visar de olika priserna medan höjden på staplarna beskriver skillnaden mellan det pris som optimeringen åstadkommit och det verkliga genomsnittliga spotpriset.

Ekonomifunktionen

Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Olof Jansson
Finanschef

BESLUT GENOMFÖRDA ENLIGT DELEGATION FRÅN KOMMUNSTYRELSEN

Februari 2026

NYA FINANSIELLA AFFÄRER

Löpnr	Motpart	Belopp	Nom.ränta	Affärsdatum	Likvdatum	Sffdatum
16861374/51941375	SEB	100 000 000	2,067%	2026-02-13	2026-02-17	2029-02-19
16861375/51941424	SEB	200 000 000	2,554%	2026-02-13	2026-02-17	2034-02-17
16861689/51941398	SEB	200 000 000	2,388%	2026-02-13	2026-02-17	2032-02-17
KI_185015	Kommuninvest	250 000 000	3M Stib +20pkt	2026-02-27	2026-03-20	2028-08-28

NYA ELHANDELSAFFÄRER

Eltermin*	Portfölj**	Effektheter (MW)***	MWh	Pris/MWh	Startdatum	Sffdatum
-----------	------------	---------------------	-----	----------	------------	----------

* Med uttrycket "eltermin" avses ett kontrakt om att köpa/sälja en bestämd mängd kraft till ett fastställt pris under en viss tidsperiod (prissäkring). I Umeå kommuns fall utförs elterminer endast med finansiell avräkning mot spotpriset, dvs. ingen fysisk leverans ingår i elterminalsavtalet. Terminernas löptid fås genom att enbart läsa de sista tecknen i produktens namn. T.ex. är **SUNYR-27** en produkt som sträcker sig över hela året 2027, **SUNQ4-27** sträcker sig över kvartal fyra år 2027.

** Umeå kommun har två elhandelsportföljer; en produktions- och en egenanvändningsportfölj (inköpsportfölj). Inköp/försäljning av elterminer i dessa portföljer görs för att diversifiera prisriskerna.

*** Effektheter är energin man köpt/sålt per tidsenhet.

Tjänsteskrivelse

2026-03-18

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2026/00309

Dispens från regler gällande dygnsvila 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att bevilja dispens inom personlig assistans för verksamhet 0471037.

Ärendebeskrivning

Bakgrund: I november 2022 tecknade parterna en överenskommelse om att göra ändringar i bestämmelserna om dygnsvila. I bestämmelserna anges att arbetstagaren har rätt till minst 11 timmars dygnsvila under varje period om 24 timmar samt under vilka förutsättningar det är möjligt att göra undantag från reglerna om dygnsvila.

Centrala parter konstaterar att dispens ska tillämpas restriktivt och att det alltid ska göras en intresseavvägning mellan arbetstagarens rätt till minst 11 timmars dygnsvila och verksamhetens behov av att säkra bemanningen.

Parterna har utifrån verksamhetens karaktär fört särskild dialog kring arbetstidsförläggning inom funktionshinderomsorgen. Detta innebär att det inom funktionshinderomsorgen är möjligt att, under vissa förutsättningar överstiga förläggning av 20 timmars arbetspass om det är nödvändigt för att säkerställa omsorgstagarens rättigheter och friheter enligt lag. I de fall det efter analys konstateras att det krävs ett undantag från huvudregeln kan en ansökan om dispens upprättas. Beslut om dispens är tidsbegränsat, max 12 månader.

Analys utifrån aktuellt ärende:

Verksamhet 0471037 testade under en period av 2024 att arbeta i enlighet med de nya arbetstidsreglerna. Förändringen innebar dock ett brukaren försämrades i sitt mående vilket i sin tur medförde att arbetsgivaren beslutade att bromsa förändringsarbetet för att i stället gradvis korta ned arbetspass. Denna gradvisa förändring pågår och kommer att fortsätta under kommande schemaperioder. I dagsläget är det dock nödvändigt att förlägga arbete i kombination med jour längre än 20 timmar för att verksamheten ska kunna upprätthållas. Därav ansöker verksamheten om dispens.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2026/00309

Arbetsgivaren ansöker om dispens för 10 månader. Anledningen är att det finns ett värde att behandla beslutsprocessen kring pågående dispenser som finns i verksamheten vid samma tidpunkt.

Facklig dialog:

Berörda fackliga organisationer har tagit del av arbetsgivarens analys och har i samband med MBL-förhandling haft möjlighet att komma med inspel och förslag till åtgärder för att undvika dispens. De fackliga anser att det är sårbart för verksamheten att enbart bemanna efter brukarens beslut och att det bör tillföras mer medel till verksamheten för att lösa den nya arbetstidsförläggningen. Facken framför också vikten av kompetensutveckling samt att arbeta med faktorer för att göra arbetet mer attraktivt.

Vidare framför facken att det är bra med att det finns en handlingsplan för att undvika dispens nästkommande år. De betonar även vikten av att arbeta med handlingsplanen, det kan vara nödvändigt att förändra och/eller utveckla nuvarande arbetsätt.

Beslutsunderlag

Verksamhetsanalys, underlag för ansökan om dispens
Förhandlingsprotokoll

Beredningsansvariga

Linda Thelberg, Biträdande förhandlingschef
Klas Hjelm, HR-strateg

Beslutet ska skickas till

Linda Thelberg, Biträdande förhandlingschef
Klas Hjelm, HR-strateg

Linda Thelberg
Biträdande förhandlingschef

Klas Hjelm
HR-strateg

2026-02-18

Version 3.1

Ansökan om dispens från dygnsviloeregler

Möjligheten att ansöka om dispens är en tilläggsöverenskommelse och avser alla avtal/ bilagor. Dispens från reglerna kring dygnsviloreglerna kan beviljas under förutsättning att arbetsgivaren prövat alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga och gjort bedömningen att ett undantag är nödvändigt för att uppfylla verksamhetens behov. Dispens ska tillämpas restriktivt och arbetsgivaren är skyldig att uttömma alla möjligheter att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller aktuell bilaga innan dispens kan ges. Dispens ska tillämpas restriktivt.

Dispens kan enbart bli aktuellt då inga andra rimliga åtgärder står till buds, det vill säga när det är nödvändigt att förlägga arbete i kombination med jour längre än 20 timmar för att verksamheten ska kunna upprätthållas. Den sammanlagda arbetstiden får dock som högst uppgå till 24 timmar och kompenserande vila ska ges i direkt anslutning och minst motsvara den sammanlagda arbetstiden för som ordinarie arbetstid och jour. Exempel på en sådan situation kan vara enstaka verksamheter i glesbygd och/eller då tillgången på viss specifik kompetens är begränsad och därmed kräver sådan förläggning. Det är verksamhetens behov som styr möjligheten till dispens.

Förfarande vid ansökan om dispens

I de fall det efter analys konstateras att det krävs ett undantag från huvudregeln för dygnsvila kan en ansökan om dispens upprättas. Detta underlag avser steg 1 i hanteringsordningen – verksamhetens analys och förhandling. Underlaget sammanställs av verksamheten tillsammans med förvaltningens HR och översänds sedan till enheten för förhandling och arbetsrätt, forhandlingocharbetsratt@umea.se. För ytterligare information och fortsatt hanteringsordning, se intranätet, Dispens vid planerad arbetstidsförläggning - Intranät Umeå kommun (umea.se).

Steg 1: Underlag för ansökan om dispens

Namn på berörd verksamhet/avdelning/enhet: 0471037

Ansvarig chef: Mattias Lidberg

Namn på skyddsombud: Ethel Henriksson

Vilken/ vilka arbetsgrupper berörs: 0471037

Hur många arbetstagare i dessa grupper berörs: 4 ordinarie, anhörig samt 3 vikarier.

För hur lång tidsperiod (max 12 månader) anses dispensen vara nödvändig: 10 månader.

Observera att utöver detta underlag så ska Handlingsplan dispenser, Riskbedömning med riskklass vid förändring, samt läkarintyg bifogas.

Vilket eller vilka planerade undantag finns behov av att tillämpa?	Ja	Nej
Undantag från regeln att arbete och dygnsvila ska förläggas alternerande under varje 24 timmars period. Förläggning av arbete och jour upp till 24 timmar.	☒	☐
Undantag från 11 timmars dygnsvila vid planerad arbetstidsförläggning. Dygnsvila förkortas ned till som lägst 9 timmar.	☐	☒

För att kunna ansöka om dispens ska arbetsgivaren ha prövat alla möjligheter till arbetstidsförläggning utan inskränkning av dygnsvilan. Nedan redogörs för verksamhetens utmaningar samt vilka åtgärder arbetsgivaren vidtagit för att arbetstid enligt AB eller tillämplig bilaga till AB ska kunna förläggas, samt vilka konsekvenser en arbetstidsförläggning utan dispens skulle medföra.

Frågeställning	Beskriv/motivera
Beskriv verksamheten och de förutsättningar som är relevanta för behovet av dispens	<p>Brukaren och påverkan av förändrade rutiner</p> <p>Brukaren är känslig för förändringar. Enligt läkarintyg från 2010 är brukarens samlade funktionsnedsättningar sådana att hen är särskilt känslig för nya situationer, stress och miljöer med mycket stimuli. För att undvika stress och otrygghet krävs en anpassad kravnivå. Under trygga och förutsägbara förhållanden är brukaren harmonisk.</p> <p>I ett läkarintyg daterat 2024-04-25 framgår att brukarens mående tydligt försämrats sedan schemaförändringarna som infördes i mitten av februari 2024. Bedömningen är att förvirring och oro kommer att kvarstå om det inte är möjligt att återgå till dygnspass.</p> <p>Under sommarperioden, när vikarier ofta introduceras, har brukaren vid flera tillfällen förändrat sitt beteende och blivit mer tillbakadragen, för att ibland bli väldigt stressad</p>

och ångestfylld. Assistenterna upplever även att brukaren sover sämre samt kissar och bajsar på sig oftare under denna period.

Detta kan ses som uttryck för missnöje, då brukaren inte är fullt verbal. Brukaren har tidigare bott på boende men mådde inte bra av att vistas i miljöer med många personer samtidigt. Brukaren har ingen insats om daglig verksamhet.

Konsekvenser av förändrade arbetstider

Assistansgruppen testade att jobba enligt de nya ATL under perioden 5/2-2024 till 9/6-2024. Arbetsgruppen är idag övertygad om att brukarens försämrade mående och missnöje hade en direkt koppling till det ökade antalet personalbyten per dygn.

- Brukaren blev mer egennyttig och mer motoriskt orolig, bland annat genom att knytnäven rörde sig mer i luften och hen slog den hen kom åt vid vissa tillfällen.
- Det uppstod en ökad förvirring, stress och oro då brukare inte kan klockan och hängt upp sin dygnsrytm på personalbyten.

Under perioden upplevde assistenterna att brukaren blev mer orolig och kastade mer med armarna vid exempelvis måltider och toalettbesök. Vid förflyttningar i hemmet protesterade brukaren genom att hålla fast sig i möbler.

Schemaändringen ökade brukarens stress och oro samt försvarade hans möjligheter att upprätthålla en stabil dygnsrytm gällande sömn, måltider och aktiviteter.

Arbetsgruppen har därefter önskat om att bromsa förändringsarbetet, och istället gradvis korta ned arbetspassen på ett mer skonsamt sätt.

Sammanfattande bedömning

Brukaren tillhör personkrets 1:1 enligt LSS, och hans samlade funktionsnedsättningar innebär ett omfattande behov av anpassade krav och stabila, välkända miljöer för att minimera stress och främja livskvalitet. Hans uppmärksamhetsproblematik ställer höga krav på kontinuitet och förutsägbarhet.

	Ett aktuellt läkarutlåtande beskriver att brukaren, som tidigare haft ett relativt stabilt mående, uppvisar ökad oro och ångest vid stora förändringar.
Beskriv varför det inte är möjligt att bemanna verksamheten i enlighet med reglerna i AB eller bilaga till AB samt hur en dispens skulle lösa dessa problem.	<p>I verksamheten har det visat sig att antalet personer som arbetar per dag, tidpunkten för personalytten, samt tydliga rutiner och gemensamma metoder för bemötande, har stor betydelse för brukares välmående.</p> <p>Medarbetarna har varit delaktiga i processen genom att kontinuerligt pröva olika arbetstider, antal personalbyten och arbetssätt för att hitta de mest fungerande lösningarna under många års tid. Under perioden 5/2-2024 till 9/6-2024 när dygnspassen upplöstes blev det närmast en kaotisk tid för ärendet. Sjukskrivningar och semesteransökningar ökade. Fler vikarier behövde inskolas och brukares mående försämrades. Medarbetares arbetsmiljö försämrades.</p> <p>Det har framkommit att när fler än ett personalbyte sker per dygn ökar risken för problemskapande beteende hos brukaren.</p> <p>Brukare kan inte klockan och personalbytet som vanligtvis sker vid 08:30 indikerar att dagen börjar för brukaren.</p> <p>Vid nekad dispens i ärendet riskerar kommunen att förlora kompetenta assistenter som söker sig vidare. Brukare kommer ta skada och må sämre. Arbetstagare kommer få en sämre arbetsmiljö.</p>
Beskriv vilka åtgärder som vidtagits för att arbetstid enligt AB eller tillämplig bilaga till AB ska kunna förläggas.	<p>Uppföljning handlingsplan 2025, vad har gjorts?</p> <p>Arbetsgrupp har blivit bättre på att journalföra avvikande beteende.</p> <p>Går att fastslå att fler personalbyten bidrar till oroligare nätter för brukare. "Brukare varvar upp" och känner osäkerhet kring vem som ska stanna under natten. Brukare sover sämre vilket påverkar efterföljande dag.</p> <p>Mer samsyn i bemötandearbetet. Tydligare rutiner.</p> <p>Experimenterandet av delade turer understryker vikten av en förlängning av dispensen. Assistenterna ser ett ökat problemskapande beteende hos brukaren vid delade turer.</p>
<p>Ange vad ni söker dispens för:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Antal pass per schemaperiod (ordinarie arbetstid respektive jourtid) - Schemaperiodens längd 	Schemaperiodens samtliga arbetspass. Schemaperioden är 8-veckor (56 dagar) och ligger löpande.

- Utbildning	
Ange antal schemalagda jourtimmar samt genomsnittligt aktivt arbete under jour för berörd/berörda yrkesgrupp/yrkesgrupper. Bifoga statistik.	Jour är förlagd 20-06.
Beskriv utifrån exempelscheman som tydligt visar hur en dispens skulle lösa problemen med att bemanna i enlighet med reglerna i AB eller bilaga till AB.	<p>Exempel:</p> <p>dag 1: Medarbetare 1 jobbar 08:30-08:30 dag 2: Medarbetare 2 jobbar 08:30-08:30 dag 3: Medarbetare 3 jobbar 08:30-08:30 dag 4: Medarbetare 4 jobbar 08:30-08:30 dag 5: Medarbetare 1 jobbar 08:30-08:30 dag 6: Medarbetare 2 jobbar 08:30-08:30 dag7: Medarbetare 3 jobbar 08:30-08:30</p> <p>Längre arbetspass genererar längre perioder av fridagar vilket assistenterna ser som hälsofrämjande.</p>
<p>Beskriv särskilda omständigheter som styrker behovet av dispens utifrån nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Frånvaro - Kompetensförsörjning - Pendlingsavstånd - Större pågående verksamhetsförändringar eller stora förändringar som snart kommer genomföras 	<p>Problemskapande beteende hos brukaren. Brukaren far illa.</p> <p>Kompetensförsörjningen kommer påverkas då och kommer gå från välfungerande till mer svårhanterat.</p> <p>Det är sannolikt att sjukfrånvaron kommer öka och att företagshälsovården kommer behövas kopplas in. Det kommer krävas mer inskolningar då arbetsgruppen behöver utökas och att det finns fler vikarier som kan hoppa in när ordinarie är sjuka. Heltidare kan behöva välja att gå ner i tid för att orka jobba vidare i verksamheten</p>

Steg 2: Riskbedömning av arbetsmiljön, se separat mall

Steg 3: Handlingsplan dispenser, se separat mall

Konsekvensbedömning vid förändring i verksamhet, del 1

Verksamhet:	0471037
Datum:	2026-02-09
Medarbetarnas namn:	Jonas Bergsten, Pier Seger, Oliver Andersson, Tina Sjölund
Ansvarig chef:	Mattias Lidberg
Skyddsombud:	Ethel Henriksson

1. Beskrivning av nuläge och planerade förändringar

Beskriv nuvarande förhållanden (situationen innan förändring) och de förändringar som planeras.

a. Beskriv nuläget.

Verksamheten har dispens utifrån brukares mående och medarbetarnas arbetsmiljö.

b. Vad består förändringarna av och varför genomförs de?

Verksamheten behöver arbeta för att komma ifrån dispensansökningar och att utföra dyngspass.

c. Vilka medarbetare och/eller arbetsgrupper berörs?

Se ovan.

2. Konsekvenser av förändringarna

Sammanfatta positiva och negativa effekter som förändringen kan medföra.

Hänvisar till rok och underlag.

Riskbedömning och handlingsplan

Verksamhet:	0471037
Datum:	2026-02-09
Medarbetarnas namn:	Jonas Bergsten, Pier Seger, Oliver Andersson, Tina Sjölund
Ansvarig chef:	Mattias Lidberg
Skyddsombud:	Ethel Henriksson

Riskbedömningen avser (om riskbedömningen avser båda alternativen, klicka i "Ja" på båda alternativen)	Ja	Nej
Undantag från regeln att arbete och dygnsvila ska förläggas alternerande under varje 24 timmars period. Förläggning av arbete och jour upp till 24 timmar.	☒	☐
Undantag från 11 timmars dygnsvila vid planerad arbetstidsförläggning. Dygnsvila förkortas ned till som lägst 9 timmar.	☐	☒

Fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö

Resultat riskbedömning				Handlingsplan				
Beskrivning av riskkälla	Går inte att bedöma. Skriv in uppföljningsdatum, för ny bedömning	S	K	Klassning av risk	Åtgärder: Bevara, stärka och utveckla möjligheterna. Ta bort risken, minska risken och göra risken mer hanterbar. Beskriv vem gör vad och hur	Klart när?	Ansvarig	Uppföljning (datum, resultat, ny bedömning av riskklass)
Risker med att frångå dygnsbemanning								
Risk för försämrad återhämtning och ökad sjukskrivning utifrån att fler arbetspass under schemaperioden kommer bidra till ökad stress och oro hos brukare. Trots att arbetsdagarna blir kortare för assistenter kommer dem upplevas tyngre pga försämrad arbetsmiljö. Att dagarna blir mer svårhanterliga i kombination med färre fridagar kan leda till ovanstående.		4	3	R4 Mindre allvarlig risk, åtgärdas snarast	Anpassa schemat utifrån arbetsgruppens och brukarens behov. Löpande dialog. Avsatt tid under apt, där schema diskuteras i arbetsgrupp. Fortsätta att jobba med arbetsmetoder och bemötande.	Löpande	EC: Mattias Lidberg	APT, dagligt arbete

Risk för ökad sjukskrivning pga att arbetsmiljön försämras i samband med ett mer utåtagerande, stressat och ångestfyllt beteende från brukare.		3	3	R3 Viss risk, åtgärda så långt det är rimligt	Följa upp medarbetarnas mående kontinuerligt. Ta hjälp av företagshälsovården vid behov. Fortsätta att jobba med tydliga rutiner under dagen för att minimera det utåtagerande beteendet. Kartlägga arbetsätt och jobba vidare med gemensam arbetsmetod.	Löpande	EC: Mattias Lidberg, arbetsgrupp	APT, dagligt arbete
Risk för försämrad kvalitet gällande arbetsplatsträffar, mötesforum etc. Svårt att få in det i schemat gällande bilaga J och arbetsplatser om 4 medarbetare. Kan leda till otydlighet i roller och ansvarsfördelning.		2	2	R2 liten risk, överväg åtgärd	Ny tid för apt efter varje schemaperiod så att inte samma assistent drabbas och inte kan vara med på mötet. Säkerställa att vikarier finns tillgängliga.	Löpande	EC: Mattias Lidberg	APT, dagligt arbete
Risk för att medarbetare säger upp sig då hot och våld ökar på arbetsplatsen. Kvalitetsförsämring uppstår vilket kan skada både brukare och medarbetare.		3	4	R4 Mindre allvarlig risk, åtgärdas snarast	Jobba med arbetsmiljö i det dagliga arbetet. Kvalitetssäkra inskolningsrutiner och den dagliga omsorgen för brukaren. Stötta nya medarbetare och följa upp arbetet med avstämningar.	Löpande	EC: Mattias Lidberg	APT, dagligt arbete
Risk för minskad sömn för medarbetare under arbetspass eftersom brukare kommer sova sämre vid fler personalbyten.		3	3	R3 Viss risk, åtgärda så långt det är rimligt	Dialog med medarbetare för att hitta arbetsbara schemarader som möjliggör återhämtning. Undvika att schemalägga att arbetspass kommer i tät följd. Sträva efter att sprida ut turerna. Jobba med verksamhetens bemötanderutiner för att på bästa sätt bemöta det utåtagerande beteendet.	Löpande	EC: Mattias Lidberg	APT, dagligt arbete
Risk att brukare återgår till att uppvisa motstånd vid förflyttningar och dagliga rutiner samt uppvisar ett stressat och utåtagerande beteende. Vilket kan leda till sjukskrivning och försämrad arbetsmiljö för medarbetare. ☹		3	3	R3 Viss risk, åtgärda så långt det är rimligt	Att ändra i schemat under mer kontrollerade former. Att arbetsgruppen jobbar efter samma bemötandeplan.	Löpande	EC: Mattias Lidberg	APT, dagligt arbete
Risk att arbetsbelastningen ökar hos medarbetarna då det inte går att följa brukares mående lika kontinuerligt vid kortare arbetspass. Brukare har diabetes och arbetsgrupp saknar tid för överlämning.		2	2	R2 liten risk, överväg åtgärd	Förbättrad dokumentation i Treserva.	Löpande	EC: Mattias Lidberg	APT, dagligt arbete

Stödfrågor i riskbedömningen
* Finns möjlighet att ta kortare pauser, till exempel för att inta måltid?
* Vid psykiskt påfrestande arbetsuppgifter -finns möjlighet till återhämtning i arbetet, till exempel rutinmässiga arbetsuppgifter eller lugnare tempo?
* För ni dialog om möjlighet till återhämtning på arbetsplatsträff? Till exempel i syfte att fånga upp tidiga signaler på behov av återhämtning i arbetet?
* Finns det rutiner för att individens möjlighet till återhämtning tas i akt när schema planeras? Till exempel att undvika längre perioder med långa arbetspass, långa arbetsveckor samt övertidsarbete.
* Finns det rutin för hur arbetsuppgifter ska prioriteras vid hög arbetsbelastning? Tex vid tillfälliga höga perioder av arbetsbelastning; är det tydligt och klargjort vad som kan prioriteras bort och göras vid ett senare tillfälle?
* Är tiden mellan arbetspassen tillräcklig för att medarbetarna ska hinna återhämta sig?
* Planerar ni och genomför åtgärder för att motverka att arbetstidens förläggning leder till ohälsa? Åtgärder som till exempel gör vila och återhämtning möjlig, gör gränser för arbetet tydliga, införa rast och/eller erbjuda utbildning i hur riskerna kan minska.

HANDLINGSPLAN, ÅTGÄRDER FÖR ATT UNDVIKA DISPENS

UPPRÄTTAD 2026-02-09

ARBETSPLATS/ENHET: 0471037

CHEF: Mattias Lidberg

INSTRUKTION TILL HANDLINGSPLAN; Ange vilka aktiviteter som kommer genomföras med målsättningen att nå ett läge där dispens inte behöver nyttjas. Ange aktivitet, vem som är ansvarig och datum för uppföljning. Ange även resultatet som konstateras vid uppföljningen. Om uppföljningen leder till en ny aktivitet så läggs denna till i listan.

OMRÅDE	ÅTGÄRDER	ANSVARIG	KLART NÄR?	UPPFÖLJNING DATUM	RESULTAT AV UPPFÖLJNINGEN	
1	Schemaändringar	Verksamheten fortsätter med två delade turer per schemaperiod för att analysera brukares mående. Ej aktuellt med fler delade turer i dagsläget, då det går att se att brukare far illa av delade turer. Avstämningar på APT eller vid behov.	Mattias Lidberg	Löpande	2026-10-21	
2	Kartläggning	Journalför plats, situation och utlösande faktor i genomförandejournal för att förbättra kartläggningen kring brukares mående.	Mattias Lidberg	2026-01-01	2026-10-21	
3	Metodarbete	Jobba med arbetssätt gentemot brukare. (Yrkesresan, utb inom bemötandemetodik).	Mattias Lidberg	Löpande	2026-10-21	
4						
5						
6						
7						
8						
9						

Förhandling enligt MBL § 11 gällande dispens från dygnsviloregler för 0471037

Parter	Umeå kommun, Kommunal och Vision
Närvarande	För <u>Umeå kommun</u> : Susanne Grahn Biträdande verksamhetschef, Klas Hjelm HR-strateg, Evelina Sjögren HR-partner, Lisa Jonsson HR-partner För <u>Facklig organisation</u> : Maria Lindgren Vision, Ethel Henriksson Kommunal
Datum:	2026-03-04
Plats:	Digitalt via teams

§ 1

Förhandlingen förklaras för inledd avseende ärende 0471037, enhetschef Mattias Lidberg.

§ 2

Arbetsgivaren redovisar det underlag som ligger till grund för ansökan om dispens från regler om dygnsvila. Arbetsgivarens bedömning är att införandet av schema med kortare pass skapar för stor påverkan för brukaren och personalens arbetsmiljö att göra ytterligare förändringar just nu.

Arbetsgivaren bedömer att inga rimliga åtgärder varit möjliga att tillämpa i verksamheten för att fortsätta tillämpa regler om dygnsvila som gäller i kollektivavtal. Arbetsgivaren menar därför att det är nödvändigt att förlägga arbete i kombination med jour längre än 20 timmar för att verksamheten ska kunna upprätthållas.

Arbetsgivaren kommer att fortsatt dela två turer per schemaperiod för att analysera brukarens mående. Verksamheten kommer att journalföra plats, situation och utlösande faktorer i genomförandejournal för att förbättra kartläggningen kring brukarens mående. Vidare kommer gruppen att arbeta med fortsatt metodarbete, rörande arbetsätt gentemot brukare såsom Yrkesresan och utbildning inom bemötandemetodik.

Arbetsgivaren avser söka dispens för 10 månader denna gång. Anledningen är att arbetsgivaren ser ett värde i att samtliga dispenser hanteras samtidigt. Det innebär att nästa ansökan för detta ärende skulle kunna gå upp i kommunstyrelsen i januari 2027, tillsammans med övriga dispenser inom personlig assistans.

§ 3

Fackliga parter anför att det är sårbart för verksamheten att bemanna enbart efter brukarens beslut och att det bör tillföras medel till verksamheten för att kunna lösa den nya arbetstidsförläggningen framåt. Exempelvis framför fackliga parter att arbetsgivaren bör se över en utökning av personalgrupp med utbildade medarbetare för att skapa en trygghet för ett hållbart arbetsliv för medarbetarna i framtiden. Arbetsgivaren bör också kompetensutveckla i de fall det finns behov.

Vidare framförs att det är positivt att finns en handlingsplan för att undvika dispens nästkommande år. Fackliga parter betonar vikten av att arbeta med underlaget från kartläggningen samt handlingsplanen under kommande 10 månader, det kan vara nödvändigt att förändra och/eller utveckla nuvarande arbetsätt.

För att möta kompetensutmaningen bör arbetsgivaren arbeta med faktorer för att göra arbetet mer attraktivt, ex. erbjuda lönetillägg alternativt arbetstidsförkortning för arbeten som kräver specifik kompetens, förbättra arbetsmiljön och delaktighet gällande arbetstidens förläggning. Detta är viktigt utifrån ett behålla-perspektiv som blir extra viktigt utifrån denna brukares förmåga att hantera förändringar i personalgruppen.

§ 4

Parterna för dialog kring några justeringar och tillägg i underlagen.

Arbetsgivaren överväger i ärenden med specifika behov att förändra bemanning, tex tillfälliga utökningar, men har inte hittat någon möjlig lösning i detta ärende. Vidare har arbetsgivaren analyserat alla ärenden med jour enligt bilaga J för att hitta möjliga lösningar och identifierat några där det finns behov av dispens.

Arbetsgivaren avser att gå vidare i processen, vilket innebär att Personalnämnden bereder frågan och att Kommunstyrelsen därefter tar ställning om att godkänna eller avslå verksamhetens önskan om att ansöka om dispens.

§ 5

Förhandlingen avslutas 2026-03-04.

Elektroniska underskrifter

Vid protokollet

Klas Hjelm

Justeras

Susanne Grahn, biträdande verksamhetschef
Ethel Henriksson, Kommunal
Maria Lindgren, Vision

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan valideras enligt internationella standarder i en valideringstjänst som uppfyller förordningen. Validering kan exempelvis göras här: <https://validate.signport.se/>

Där finns även information om hur validering kan göras i Adobe Acrobat Reader.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.

Tjänsteskrivelse

2026-03-19

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienumr: KS-2025/00667

Information: IOP – Samverkansplattform för social inkludering i Umeå

Förslag till beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet 2026-03-24 informerar utvecklingsdirektör Mikael Brändström om ärendet.

Beslutet ska skickas till

-

Tjänsteskrivelse

2026-03-19

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2026/00255

Umeå kommuns befolkningsprognos 2026-2037 (P26)

Förslag till beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att till protokollet notera att utskottet tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet 2026-03-24 ger statistiker Daniel Levisson uppdaterad information om befolkningsprognosen.

Beslutet ska skickas till

Tjänsteskrivelse

2026-03-16

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienumr: KS-2025/00794

Stadsdirektören informerar

Förslag till beslut

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet 2026-03-24 informerar stadsdirektör Elin Pietroni om aktuella frågor.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till